

Μικροχωρικά ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ

Φθινοπωρινό τοπίο
στο Μικρό Χωριό

ΤΕΥΧΟΣ 87 • ΙΟΥΛΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2009

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ «Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»
(ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ 1885)

Βραβείο Ακαδημίας

Αθηνών (1986)

Κυκλοφορεί ανάμεσα στους Μικροχωρίτες του εσωτερικού και του εξωτερικού,
καθώς και στους φίλους του Μικρού Χωριού Ευρυτανίας
(Σημ.: Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τη γνώμη του συγγραφέα τους)
Κείμενα και φωτογραφίες δεν επιστρέφονται

Περίοδος Β' - Χρόνος 44ος - Αρ. Φύλλου 87 - Ιούλιος - Δεκέμβριος '09

Ιδιοκτήτης:

Αδελφότητα Μικροχωριτών

“Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος”

Αγλαύρου 19-21, 117 41 Αθήνα

Διοικητικό Συμβούλιο:

Πρόεδρος: Αιμιλία Κουτσούζη

Αντιπρόεδρος: Αθανάσιος Κεράνης

Γεν. Γραμ.: Σοφία Κουτσούκη-Κούμπου

Ταμίας: Ιωάννης Αρώνης

Ειδ. Γραμ.: Μάρκος Οικονόμου

Σύμβουλος Τύπου: Σπύρος Κρίκος

Σύμβουλος: Χρήστος Μουτογιάννης

Εκδότης/Διευθυντής

(σύμφωνα με το νόμο):

Αιμιλία Κ. Κουτσούζη

Διεύθυνση: Αγλαύρου 19-21, 117 41 Αθήνα.

Τηλ. 210 9238197, Fax: 210 9218177,

E-mail: Koutsoukis@hol.gr

Εκτύπωση Διευθύνσεων: Κρίκος Κώστας

Σύνταξη – Επιμέλεια έκδοσης:

1966-1970: Μένιος Κουτσούκης

1971-1977: Γιώργος Δημόπουλος

1978-1992: Μένιος Κουτσούκης

1993-2003: Αθανάσιος Κεράνης και
Δημήτριος Κρίκος

2003 - Οι δημοσιογράφοι:

· Σοφία Κουτσούκη, τηλ. 210 8032231

E-mail: bily@otenet.gr

· Σπύρος Κρίκος, τηλ. 210 9945348

E-mail: skrikos@tivonews.gr

Φοιτοστοιχειοθεσία – εκτύπωση:

Ι. Γκαντήραγας & Σία Ο.Ε., Γερανίου 7,

Τηλ. 210 5244309, e-

mail: kaligoul@ath.forthnet.gr

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού Ευρώ 20

Εξωτερικού \$ 50

Εταιρειών, ΝΠΙΔ Ευρώ 30

Αποστέλλεται δωρεάν σε δημόσιες

υπηρεσίες, Ο.Τ.Α. και συλλόγους

Χριστούγεννα στη σπηλιά

Του Φώτη Κόντογλου

Ο Φώτης Κόντογλου (πραγματικό όνομα Φώτιος Αποστολέλης, γεννήθηκε στο Αϊβαλί της Μικράς Ασίας το 1895 και πέθανε στην Αθήνα το 1965) ήταν λογοτέχνης και ζωγράφος, που αναζήτησε την "ελληνικότητα", μέσα στην ελληνική παράδοση, τόσο στο λογοτεχνικό όσο και στο ζωγραφικό του έργο με πολύ σημαντική συμβολή στο χώρο της βυζαντινής εικονογραφίας. Σήμερα θεωρείται ως ένας από τους κυριότερους εκπροσώπους της "Γενιάς του Τριάντα". Μαθητές του ήταν ο Γιάννης Τσαρούχης, ο Νίκος Εγγονόπουλος κ.ά.

Χριστούγεννα παραμονές. Χριστούγεννα και χιονιάς πάντα πάνε μαζί. Μα εκείνη τη χρονιά οι καιροί ήτανε φουρτουνιασμένοι παρά φύση. Χιόνι δεν έριχνε. Μοναχά που η ατμόσφαιρα ήτανε θυμωμένη και φυσούσανε σκληροί βοριάδες με χιονόνερο και μ' αστραπές. Καμιά βδομάδα ο καιρός καλωσύνεψε και φυσούσε μια τραμουντάνα που αρμενιζότανε. Μα την παραμονή τα κατσούφιασε. Την παραμονή από το πρωί ο ουρανός ήτανε μαύρος σαν μολύβι κ' έπιασε κ' έριχνε βελονιαστό χιονόνερο.

Σε μια τοποθεσία που τη λέγανε Σκρόφα, βρισκότανε ένα μαντρί με γιδοπρόβια, απάνω σε μια πλαγιά του βουνού που κοίταζε κατά το πέλαγο. Το μέρος αυτό ήτανε άγριο κ' έρημο, γεμάτο αγριόπρινα, σκίνους και κουμαριές, που ήτανε κατακόκκινες από τα κούμαρα, το μαντρί ήτανε τριγυρισμένο με ξεροτρόχαλο.

Οι τσοπάνηδες καθόντανε μέσα σε μια σπηλιά που βρισκότανε παραμέσα και πιο ψηλά από τη μάντρα και που κοίταζε

κατά τη νοτιά. Μεγάλη σπηλιά, με τρία - τέσσερα χωρίσματα κι αψηλή ως τρία μπόγια. Τα ζωντανά σταλιάζανε κάτω από τις χαμηλές σάγιες, που έσκυβες για να μπεις μέσα. Σωροί από κόπριά στεκόντανε εδώ κ' εκεί και βγάζανε μια σπιρτόζα μυρουδιά. Χάμω, το χώμα ήτανε σκουπισμένο και καθαρό, γιατί οι τσοπάνηδες ήτανε μερακλήδες και βάζανε τα παιδιά και σκουπίζανε ταχτικά με κάτι σκούπες καμωμένες από αστοιβιές.

Αρχιτέλιγκας ήτανε ο Γιάννης ο Μπαρμπάκος, ένας άνθρωπος μισά-γριος, γεννημένος ανάμεσα στα γίδια και στα πρόβια. Ήτανε μαύρος, μαλλιάρος, με γένια μαύρα κόρακα, σγουρά και σφιχτά σαν του κριαριού. Φορούσε σαλβάρια κοντά ως το γόνατο, σελάχι στη μέση του, ζουνάρι πλατύ, βαριά τζεσμέδια στα ποδάρια του, το κεφάλι του το είχε τυλιγμένο μ' ένα μεγάλο μαντίλι σαν σαρίκι, κ' οι μαρχαμάδες (=τα κρόσια) κρεμόντανε στο πρόσωπό του. Αρχαίος άνθρωπος!

Καλά Χριστούγεννα

Ευαχρισμένους ο καινούργιος χρόνος

Αδελφότητα Μικροχωριτών

Είχε δυο παραγιούς, τον Αλέξη και τον Δυσσέα, δυο παλληκαρόπουλα ως είκοσι χρονών. Είχε και τρία παιδιά, που τους βοηθούσανε στ' άρμεγμα και κοιτάζανε το μαντρί να 'ναι καθαρό. Αυτές οι έξη ψυχές ζούσανε σε κείνο το μέρος, κρυφά από τον Θεό. Ανάρια βλέπανε άνθρωπο.

Η σπηλιά ήτανε καπνισμένη κι ο βράχος είχε μαυρίσει ως απάνω, απ' την καπνιά που έβγαине από το στόμα της σπηλιάς. Εκεί μέσα είχανε τα γιατάκια τους, σαν μεντέρια, στρωμένα με προβιές. Στους τοίχους της σπηλιάς είχανε μπήξει παλούκια μέσα στις σκισμάδες του βράχου και κρεμόντανε καρδάρες, τυροβόλια, μαγιές, τουφέκια και μαχαίρια, λες κ' ήτανε λημέρι των ληστών. Απ' έξω φυλάγανε οι σκύλοι, όλοι άγριοι σαν λύκοι.

Η ακροθαλασσιά βρισκότανε ως ένα τσιγάρο απόσταση από τη μάντρα. Ήτανε έρημη κι άλλο δεν ακουγότανε εκεί πέρα παρά μοναχά ο αγκομαχητός του πελάγου, μέρα - νύχτα. Με τον βοριά απάγκιαζε και καμιά φορά πόδιζε κανένα καϊκι. Αλλιώς δεν έβλεπες βάρκα πουθενά. Από το μαντρί αγνάντευε κανένας το πέλαγο ανάμεσα στα δέντρα και το μάτι ξεχώριζε καθαρά τα βουνά της Μυτιλήνης.

Την παραμονή τα Χριστούγεννα, είπαμε πως ο καιρός χάλασε κι άρχισε να πέφτει χιονόνερο. Οι τσοπάνηδες είχανε μαζευτεί στη σπηλιά κι ανάψανε μια μεγάλη φωτιά και κουβεντιάζανε. Τα παιδιά είχανε σφάξει δυο αρνιά και τα γδέρνανε. Ο Αλέξης έβαλε απάνω σ' ένα ράφι μυτζήθρες και τυρί ανάλατο μέσα στα τυροβόλια, αγίζι και γιαούρτι. Ο Δυσσέας είχε μια παλιά Σύνοψη κ' επειδή γνώριζε λίγο από ψαλτικά κ' ήξερε και πέντε γράμματα, διάβαζε τις Κυριακάδες και όποτε ήτανε γιορτή κανένα τροπάρι και λιγοστά από τον Εξάψαλμο. Εκείνη την ώρα φυλλομετρούσε τη Σύνοψη, για να δει τι γράμματα ήτανε να πει.

Θα 'τανε ώρα εσπερινού. Κείνη την ώρα ακούσανε κάτι τουφεκίες. Καταλάβανε πως θα 'τανε τίποτα κυνηγοί. Το ένα παιδί, που είχε πάγει να φέρει ξύλα με τον γαϊδαρο, είπε πως το πρωί είχε ακούσει του-

φεκίες κατά την από μέσα θάλασσα, κατά την Άγια-Παρασκευή. Οι σκύλοι πιάσανε και γαβγίζανε όλοι μαζί και πεταχτήκανε όξω από τη μάντρα.

Σε λίγο φανερωθήκανε από πάνω από τη σπηλιά δυο άνθρωποι με τουφέκια και φωνάζανε τους τσοπάνηδες να μαζέψουνε τα σκυλιά, που χίμηξαν απάνω τους. Ο Σκούρης άφησε τους ανθρώπους κι άρπαξε ένα από τα ζαγάρια που 'χανε οι κυνηγοί και το ξετίναξε να το πνίξει. Ο κυνηγός έριξε απάνου του και τα σκάγια τον πόνεσαν και γύρισε πίσω, μαζί με τ' άλλα μαντρόσκυλα, που πηγαίνανε πισώδρομο όσο κατεβαίνανε οι κυνηγοί. Τέλος πάντων, εβγήκε ο Μπαρμπάκος με τους άλλους και πιάσανε τον Σκούρη και τον δέσανε, δώξανε και τ' άλλα σκυλιά.

"Ωρα καλή, βρε παιδιά!" φώναξε ο Παναγής ο Καρδαμίτσας, ζωσμένος με τα φυσεκλίκια, με το ταγάρι γεμάτο πουλιά. Ο άλλος, που ήτανε μαζί του, ήτανε ο γιος του ο Δημητρός. "Πολλά τα έτη!" αποκρίθηκε ο Μπαρμπάκος κ' η συντροφιά του. "Καλώς ορίσατε!" Τους πήγανε στη σπηλιά.

"Μωρέ, τ' ειν' εδώ; Παλάτι! Παλάτι με βασιλοπούλες!" είπε ο μπάρμπα-Παναγής, δείχνοντας τις μυτζήθρες που αχνίζανε. Τους βάλανε να καθήσουνε, τους κάνανε καφέ. Οι κυνηγοί είχανε κονιάκι. Κεραστήκανε.

"Βρε αδελφέ", έλεγε ο μπάρμπα-Παναγής, "ποιος να το 'λεγε, χρονιάρα μέρα, πως θα κάνουμε Χριστούγεννα στο σπήλαιο που εγεννήθη ο Χριστός! Εχτές περάσαμε στην Άγια-Παρασκευή να κυνηγήσουμε λίγο. Ε, δικός μας είναι ο Ηγούμενος, κοιμηθήκαμε στο μοναστήρι και σήμερα την αυγή βγήκαμε στο κυνήγι. Βλέποντας πως φουρτούμισαε ο καιρός, είπαμε πως δε θα μπορέσουμε να περάσουμε το μπουγάζι με τη σαπιόβαρκα του μπαρμπα-Μανώλη του Βασιλέ. Κ' επειδή ξέραμε απ' άλλη φορά το μαντρί και με το κυνήγι πέσαμε σε τούτα τα σύνορα, είπαμε να 'ρθουμε στ' αρχοντικό σας... Μωρέ, τι σκύλο έχετε; Αυτό είναι θηρίο, ασλάνι και καπλάνι! Μπρε, μπρε, μπρε! Το ζαγάρι

το πετσόκοψε! Για κοίταξε τι χάλια το 'κανε!" Και γύρισε σε μια γωνιά της σπηλιάς, που κλαψούριζε το σκυλί κ' έτρεμε σαν θερμιασμένο.

"Έλα δω Φλόξ, Φλόξ". Μα η Φλοξ από την τρομάρα της τρύπωνε πιο βαθιά.

Άμα ήπιανε δυο-τρία κονιακία, ο μπαρμπα-Παναγής άρχισε να μασά τα μυστάκια του και στο τέλος έπιασε να τραγουδά:

*Καλήν εσπέραν άρχοντες, αν είναι
ορισμός σας,
Χριστού την θείαν γέννησιν να πω στ'
αρχοντικό σας.
Ύστερα ο Δυσσέας έψαλε το "Χριστός
γεννάται, δοξάσατε".*

Εκείνη την ώρα ακούσανε πάλι τα σκυλιά να γαυγίζουνε. Στείλανε τα παιδιά να δούνε τι είναι. Ο αγέρας είχε μπουρινιάσει κ' έριχνε παγωμένο νερό. Κρύο τάντανο! Σε λίγο πάψανε τα σκυλιά και γυρίσανε πίσω τα παιδιά. Από πίσω τους μπήκανε στη σπηλιά τρεις άντρες, που φαινότανε πως ήτανε θαλασσινοί και δυο καλόγεροι, βρεγμένοι όλοι και ξυλιασμένοι απ' το κρύο. Τους καλωσορίσανε, τους βάλανε και καθήσανε.

Μόλις πήγε κοντά στη φωτιά ο πρώτος, ο καπετάνιος, τον γνώρισε ο Μπαρμπακός κ' έβγαλε μια χαρούμενη φωνή. Ήτανε ο καπετάν-Κωσταντής ο Μπιλικτής, που ταξίδευε στην Πόλη. Είχε περάσει κι άλλη φορά από τη Σκρόφα, κ' είχανε δέσει φιλία με τον Μπαρμπακό, που δεν ήξερε τι περιποίηση να τους κάνει. Οι άλλοι δυο ήτανε γεμπζήδες κι αυτοί, άνθρωποι του καϊκιού του. Ο ένας από τους καλόγερους, ένας σωματώδης με μαύρα γένια, ομορφάνθρωπος, ήτανε ο πάτερ-Σιλβέστρος Κουκουτσός, καλογερόπαπας. Ο άλλος ήτανε λιγνός, με λίγες ανάριες τρίχες στο πηγούνι, σαν τον Άγιο Γιάννη τον Κολυβίτη. Τον λέγανε Αρσένιο Σγουρή.

Ο καπετάν-Κωσταντής ερχότανε από την Πόλη και πήρε στο καϊκι τον πάτερ-Σιλβέστρο, που είχε πάγει στην Πόλη από τ' Άγιον Όρος για ελέη κ' ήθελε να κάνει Χριστούγεννα στην πατρίδα του. Ο πάτερ-Αρσένιος είχε ταξιδέψει μαζί του από τη

Μονή του Παντοκράτορος στο Όρος κ' ήτανε από τη Θεσσαλία. Ταξιδέψανε καλά. Μα σαν καβατζάρανε τον Κάβο-Μπαμπά, ο αγέρας μπουρινιάσε κι όλη τη μέρα αρμενίζανε με μουδαρισμένα πανιά και με τον στάντζο, ώσπου φτάσανε κατά το βράδυ απ' έξω από το Ταλιάνι. Ο καιρός σκύλαξε κι ο καπετάνιος δεν μπόρεσε να μπει στο μπουγαζί, να κάνουνε Χριστούγεννα στην πατρίδα. Αποφάσισε λοιπόν να 'ποδέσει και πήγε και φουντάρισε στ' απάγκειο, πίσω από έναν μικρό κάβο, από κάτω από το μαντρί. Κ' επειδή θυμήθηκε τον φίλο του τον Μπαρμπακό, πήρε τους γέροντες και τους δυο άλλους νοματέους και τραβήξανε για το αγίλι (=μαντρί). Στο τσερνίκι είχανε αφήσει τον μπάραμπ' Απόστολο με τον μούτσο.

Σαν είδανε πως στη σπηλιά βρισκότανε κι ο κυρ-Παναγής με τον κυρ-Δημητρό, γίνηκε μεγάλη χαρά και φασαρία. "Μωρέ να δεις", έλεγε ο κύρ-Παναγής, "τώρα ψέλουμε το τροπάρι κι απάνω που λέγαμε "εν αυτή γαρ οι τοις άστροις λατρεύοντες υπό αστέρος εδιδάσκοντο...", φτάξατε κ' εσείς οι μάγοι με τα δώρα! Γιατί βλέπω μια νταμιζάνα κρασί, βλέπω λακέρδα, βλέπω χαβιάρια, βλέπω παξιμάδια, μπακαλαβάδες, "σμίρναν, χρυσόν και λίβανον"! Χα! Χα! Χα! Γελούσε δυνατά ο κυρ-Παναγής, μισομεθυσμένος και ψευδιζοντας και χάριδευσε την κοιλιά του, γιατί ήτανε καλοφάγας.

Στο μεταξύ ο πάτερ-Αρσένιος ο Σγουρής ζωντάνεψε ο καϊμένος κ' είπε σιγανά χαμογελώντας και τρίβοντας τα χέρια του: "Δόξα σοι ο Θεός, Κύριε ημών Ιησού Χριστέ, που μας ελύτρωσες εκ του κλύδωνος!" κι έκανε τον σταυρό του. Ο πάτερ-Σιλβέστρος είπε να σηκωθούν όρθιοι κ' είπε λίγες ευχές, το "Χριστός γεννάται" κ' ύστερα με τη βροντερή φωνή του έψαλε:

Μεγάλυον, ψυχή μου, την τιμωτέραν και ενδοξότεραν των άνω στρατευμάτων. Μυστήριον ξέον ορώ και παραδοξον. Ουρανόν το σπήλαιον, θρόνον χερουβικόν την Παρθένον, την φάτην χωρίον, εν ω ανεκλήθη ο αχώρητος Χριστός ο Θεός, ον ανυμνούντες μεγαλύνομεν".

Ύστερα καθήσανε στο τραπέζι. Τέτοιο τραπέζι βλογημένο και χαρούμενο δεν έγινε σε κανένα παλάτι. Τρώγανε και ψέλνανε. Και του πουλιού το γάλα είχε απάνω, από τα μοσκοβολημένα τ' αρνιά, τα τυριά, τα μαουρία, τις μυτζήθρες, τις μπεκάτσες και τ' άλλα πουλιά του κυνηγιού, ως τη λακέρδα και τ' άλλα τα πολιτικά που φέρανε οι θαλασσινοί, καθώς και κρασί μπρούσικο.

Όξω φυσομανούσε ο χιονιάς και βογούσανε τα δέντρα κ' η θάλασσα από μακριά. Ανάμεσα στα βουίσματα ακουγόντανε και τα κουδούνια από τα ζωντανά που

αναχαράζανε. Μέσα από τη σπηλιά έβγαινε η κόκκινη αντιφεγγιά της φωτιάς, μαζί με τις ψαλμωδίες και με τις χαρούμενες φωνές. Κι ο κυρ-Παναγής έκλεβε κάπου-κάπου λίγον ύπνο, ρουχάλιζε λιγάκι κ' ύστερα ξυπνούσε κ' έψελνε μαζί με τη συνοδεία.

Αληθινά, από τη Γέννηση του Χριστού δεν έλειπε τίποτα. Όλα υπήρχανε: το σπηλαιο, οι ποιμένες, οι μάγοι με τα δώρα κι ο ίδιος ο Χριστός ήτανε παρών με τους δυο μαθητές του, που ευλογούσανε "την βρώσιν και την πόσιν".

www.berlin-athens.eu 31/12/08

Μάθε παιδί μου γράμματα!

"Μαργαριτάρια" από σχολικούς διαγωνισμούς

- "Η σκανδιναβία είναι μια πράξη που κάθε πολιτισμένος άνθρωπος πρέπει να αποφεύγει"
- "Η επετηρίδα είναι αυτό που βγάζουμε στα μαλλιά μας άμα δεν λουζόμαστε συχνά"
- "Ο μισογύνης είναι τέρας μυθολογικό, μισός γυναίκα και μισός άλλο πράμα, τόσο άσχημος που μισεί τον εαυτό του".
- "Το φοβερότερο όπλο των αρχαίων Αράβων ήταν ο Ευνούχος"
- "Ο Κωνσταντίνος Καντάφης ήτανε Έλληνας ποιητής που γεννήθηκε στη Λιβύη της Αλεξάνδρειας"
- "Οι Έλληνες εφεύρεσαν τη γεωμετρία για να αποφύγουνε την άλγεβρα που ήτανε αράπικη"
- "Όταν ο Οδυσσέας γύρισε πίσω στην Ιθάκη, βρήκε τους είκοσι ανεμιστήρες και την Πηνελόπη να τους δουλεύει στο φουλ"
- "Ο Λεωνίδας και οι Τριακόσιοι του ηττήθηκαν γιατί οι Θερμοπύλες ήτανε πληθέστεροι σε αριθμό"
- "Την Οδύσσεια της έγραψε ο Οδυσσέας. Την Ιλιάδα ο Ηλιάδης".
- "Η μάνα του Ρασπούτιν ήτανε η ρασπουτάνα, τεραστίων διαστάσεων Ρωσίδα της Σιβηρίας"
- "Η Παραφίνη ήτανε η θεά που προστάτευε τα Χερουφίμια και τα Σεραφίμια"
- "Πρωτεύουσα της Κεϋλάνης είναι η Λίπτον Τι"
- "Ο Κορινθιακός Κόλπος ευρίσκεται τελείως κατά μήκος"
- "Το τετράγωνο της υποτείνουσας ισούται, αλλά όχι πάντοτε"
- "Η κυριότερη αιτία της εξάτμισης είναι η φωτιά κάτω από κατσαρόλα"
- "Η βαρύτητα είναι πιο δυνατή το Φθινόπωρο. Τότε βλέπουμε τα μήλα να πέφτουν ομαδικά"
- "Το παιδί που οι γονείς του είναι από την Ύδρα, λέγεται Υδρογόνο"
- "Το νερό ανακατεύεται με όλα τα υγρά, εκτός από το αίμα. Υπάρχει και παροιμία γι' αυτό: Το αίμα νερό δε γίνεται!"

Θ. Π.

Πέμπτη του Αγίου Σεραφείμ Εικόν εν Κωνσταντινουπόλει

Του Αρχιμανδρίτου Δοσιθέου
Ηγουμένου Ι.С.М. Παναγίας Τατάρνης

Κατά τας πολλές (εκατόν δέκα περίπου) προσκνηματικές επισκέψεις μου εις την Βασιλίδα των Πόλεων περιηγήθην και προσεκύνησα εις όλους σχεδόν τους ναούς που ευρίσκονται εισέτι εν λειτουργία και οι οποίοι εγκίβουν τους εκατόν.

Εγνώριζα ότι οι εν Κωνσταντινουπόλει Καρπενσιώται και Αγραφιώται ετίμων και είχαν ως προστάτην αυτών τον άγιον αρχιεπίσκοπον Φαναρίου και Νεοχωρίου Σεραφείμ, τον εν έτει 1601 σούβλη διαπαρέντα και υπέρ Χριστού μαρτυρήσαντα, τον ως θεραπευτήν θεωρούμενον από της καταράτου πανώλους. Μάλιστα, κατά την τετάρτην Δεκεμβρίου μετείχον εις πανηγυρικήν Θεϊαν Λειτουργίαν μετ' αρτοκλασίας, επέτειον ημεραν καθ' ην ο άγιος εμαρτύρησε. Πόλεμοι, διωγμοί, βιαιότητες απεδεκάτισαν τους εκ της Ελλάδος μετανάστας.

Προσκυνών λοιπόν και ερευνών προσεπάθουν ιν' ανιχνεύσω τα της περιόδου εκείνης της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Εύρον την πρώτην εικόνα εις τον ναόν Εισοδίων της Θεοτόκου της μεγαλωνύμου κοινότητος Σταυροδρομίου εις το Πέραν. Ηκολούθησεν η ανακάλυψις δευτέρας του αγίου Εικόνος εις τον ναόν Κοιμήσεως Θεοτόκου Διπλοκιονία (Besiktas). Μετά τινα έτη εύρον άλλην εις Παναγίαν Καφατιανήν του Γαλατά.

Κατά συγκυρίαν ευρέθην προ ετέρας εις τον ναόν των αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης εις Μπέιογλου. Και των τεσσάρων τούτων την εύρεσιν κατέγραψα εις δημοσιευθέντα άρθρα εις το και νυν φιλοξενούν με έγκριτον περιοδικόν.

Ενόμισα ότι ετελείωσα. Και τούτο διότι επρόκειτο ουχί περί εικονιδίων τινων αλλά περί εικόνων ευμεγέθων ανηρτημένων εις επίχρυσα μεγαλοπρεπή προσκνηητάρια. Εσκεπτόμην λοιπόν ότι αδύνατον ίνα και άλλαι υπάρχουν. Διεψεύσθην όμως.

Ουχί μακράν της Πόλεως, αλλ' ουχί εντός αυτής, εκρύπτετο απ' εμού και άλλη. Που; Εις την νήσον Χάλκην, την τρίτην των Πριγκηποννήσων και εν τω Ιερώ Ναώ του Αγίου Νικολάου.

Πρόκειται περί εικόνας παρομοίας ταις λοιπαίς. Παριστά τον άγιον πατούντα επί της "βροτολοιγού" και κακασχίμου πανώλους και φέρει την εξής επιγραφήν: "Ο άγιος Σερα-

φείμ Αρχιεπίσκοπος Φαναρίου και Νεοχωρίου νέος μάρτυς και θαυματουργός". Υπό την πανώλη υπάρχει ημιοβροσμένη μικρογράμματος επιγραφή: ο σεραφείμ πατάσσει πανώλην την βροτολογόν· φεύμοι φεύμοι, ως ορώμαι υπτία, γυμνή, δυσώδης, κτεινομένη. Κύκλω της μορφής του ενθρόνου αγίου ιστορούνται δέκα έξ παραστάσεις εκ του μαρτυρίου και των περιπετειών της τιμίας κάρας και των ιερών αυτού λειψάνων.

Σημειούμεν τα εξής:

α) Η ιερά αύτη Εικών είναι η αρχαιότερα των πέντε υπ' εμού ευρεθεισών. Ιστορήθη έν έτει 1795.

β) Ο δωρητής είναι είς, εν αντιθέσει προς τας λοιπάς: "Δέσις του δούλου του Θεού Ανδρέου προσκυνητού εν χώρα Μαδύτω".

Η Μάδυτος ούσα πόλις της Ανατολικής Θράκης απέχει της Πόλεως αρκούντως. Όμως ως εκ της τεχνοτροπίας αυτής φαίνεται, η εικών αύτη προέρχεται εκ των εργαστηρίων της Πόλεως καθ' ότι ομοιάζει προς τας λοιπάς τέσσαρας. Μάλλον το "εν χώρα Μαδύτω" πρέπει να ερμηνευθεί "εκ χώρας Μαδύτου". Η αστυφιλία και η αγωνία προς εξεύρεσιν εργασίας ωδήγη πολλούς εις την Πόλιν. Ήλκεν ως μαγνήτης.

γ) Φαινομενικώς δεν έχει σχέσιν προς Καρπενησιώτας και Αγραφιώτας. Όμως ο άγιος κατήγετο εκ Μπεζήλας των αδιαιρέτων τότε Αγράφων. Οπότε ήτο Αγραφιώτης. Η τιμή αυτού είχε διαδοθεί εις την Πόλιν υπό των μεταναστών, οίτινες μετέβαινον εις αυτήν δια να "καζαντίσουν" και να "χορτάσουν το ψωμί". Δεδομένου ότι οι Αγραφιώτες και οι Καρπενησιώτες (δεν χρησιμοποιώ τον γεωγραφικόν όρον "Ευρυτανία" διότι απουσιάζει παντάπασιν από των λεξικών της αρχαίας ελληνικής γλώσσης (ο ευρών αμοιφθήσεται) θεθείς επί της Οθωνικής περιόδου, οπότε ήτο άγνωστος κατά την εποχήν εκείνην) απήρτιζον την συντεχνίαν των παντοπωλών (εσνάφιον των μπακάληδων) εύκολον ήτο ίνα και ο Μαδυτινός πληροφορηθή εξ αυτών τα του αγίου. Ως παντοπόλαι ερχόμενοι εις επαφήν μετά των λοιπών Ρωμηών της Πόλεως διηγούντο εις αυτούς τα του θαυματουργού αγίου των.

Δ) Η εικών αύτη δεν ανήκει εις τον Ιερόν Ναόν ένθα τανύν ευρίσκεται, άτε ούσα κατά πολύ παλαιότερα αυτού. Προέρχεται εξ αυτής ταύτης της Πόλεως, άγνωστον πότε και δια ποίους λόγους εκείθεν μεταφερθείσα.

Και αι έρευναι συνεχίζονται...

Αρχιμανδρίτης Δοσίθεος

Από τη σκοπιά της Αδελφότητας

Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Μικρού Χωριού

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Μικροχωριτών ευχαριστεί για μια ακόμη φορά την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος και ειδικότερα τον Γενικό Γραμματέα, **καθ. Παντελή Σκλιά**, για την άμεση ανταπόκριση στο αίτημά μας επισκευής της εξωτερικής όψης του κτιρίου του Μουσείου Μικρού Χωριού. Η επισκευή ήταν πολύ σημαντική, κυρίως για την αντικατάσταση των παραθύρων, που άφηναν τα νερά της βροχής να μπαίνουν μέσα σε όλες στις αίθουσες.

Η πρώτη δημοπράτηση του έργου στις 22/9/09, δυστυχώς, απέβη άγονος. Η δεύτερη, στις 13/10/09, είχε ανάδοχο την ετ. Κωνσταντίνου Σαϊνή από το Καρπενήσι, που αναμένεται σύντομα να αρχίσει την υλοποίηση της σχετικής μελέτης, η οποία περιλαμβάνει:

- Αντικατάσταση κουφωμάτων με κουφώματα αλουμινίου στην απόχρωση ξύλου με διπλούς θερμομονωτικούς υαλοπίνακες και πλήρη αποκατάσταση των επιχρισμάτων λόγω αποξήλωσης των παλαιών κουφωμάτων.
- Αντικατάσταση τσιμεντοπλακών στο πλατύσκαλο της εισόδου του κτιρίου με μαρμαρόπλακες.
- Τοποθέτηση χονδροπλακών Άρτας στον τσιμεντένιο διάδρομο του σχολείου στην πλευρά της εκκλησίας
- Καθαίρεση παλαιάς αρμολόγησης και τοποθέτηση νέας ίδιας τεχνοτροπίας στην όψη του κτιρίου.
- Αντικατάσταση κεντρικής εξωτερικής θύρας εισόδου.
- Εγκατάσταση συστήματος κλιματισμού με τις απαραίτητες εσωτερικές μονάδες και μία εξωτερική κατάλληλα επενδυμένη. Πλήρης εγκατάσταση με μονωμένες σωληνώσεις αλουμινίου συνδεδεμένες με το ηλεκτρικό δίκτυο και όλα τα απαραίτητα συστήματα ασφαλείας.

Προθήκες – Εκθεσιακές ενότητες

Χάρη στις γενναίες δωρεές συγχωριανών και φίλων του Μικρού Χωριού, όπως οι: *Αναστασία Γιάννη Δερματά, Φρόσω Τάσου Γκούμα, Θανάσης και Χρυσούλα Κεράνη, Κώστας και Σπύρος Κρίκος, Ιωάννα Μπαμπανικολού, Ελένη και Ελευθερία Παναγιώτη Παπαδή* και από το Μεγάλο Χωριό: *αδελφοί Γιάννη Καρσοφύλλη και Φίλιππος Καλλιάνης*,

ετοιμάστηκαν οι εκθεσιακές προθήκες για τις φωτογραφικές ενότητες και τα ιστορικά ντοκουμέντα. Οι εργασίες συνεχίζονται με προοπτική το Μουσείο μας να είναι έτοιμο να υποδεχτεί τους επισκέπτες του στις αρχές του επόμενου καλοκαιριού.

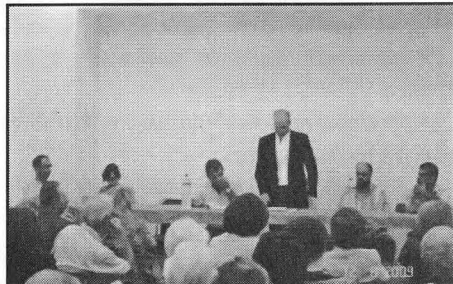
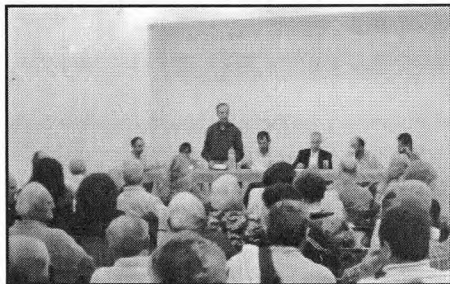
Λαϊκή Συγκέντρωση της Αδελφότητας Μικροχωριτών

Στις 12 Αυγούστου 2009 πραγματοποιήθηκε η ετήσια Λαϊκή Συγκέντρωση της Αδελφότητας Μικροχωριτών στην αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων του Μουσείου του Χωριού.

Ο Πρόεδρος της Συνελεύσεως, καθ. Σπύρος Κυρίτσης, άρχισε τη συνεδρίαση με την παράκληση προς τους παρευρισκόμενους να θέσουν τα θέματα που τους απασχολούν με νηφαλιότητα και πνεύμα καλής συνεργασίας, έχοντας κατά νου ότι μερικοί άνθρωποι κοπιάζουν για να κρατηθούν ζωντανά τα θέματα του χωριού και θα πρέπει να σεβόμαστε τον κόπο και το χρόνο που διαθέτουν για το σκοπό αυτό. Στη συνέχεια διάβασε τα ονόματα των Μικροχωριτών που έφυγαν από τη ζωή την τελευταία χρονιά και ζήτησε να τηρηθεί ενός λεπτού σιγή στη μνήμη τους.

Ο κ. Γιάννης Αρώνης, εκ μέρους της Αδελφότητας Μικροχωριτών, που πήρε το λόγο στη συνέχεια, αναφέρθηκε στο σκοπό αυτής της ετήσιας συγκέντρωσης, που δεν είναι άλλος από την αλληλοενημέρωση πάνω σε ζωτικά θέματα του χωριού και στην προσπάθεια βελτίωσης των συνθηκών ζωής, τόσο των κατοίκων όσο και των επισκεπτών του χωριού. Ανέπτυξε την πορεία των εργασιών στο Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο του χωριού, με στόχο να αρχίσει η λειτουργία του στην αρχή του επόμενου καλοκαιριού.

Ο Δήμαρχος Ποταμιάς, κ. Γιάννης Ίβρος, ευχαρίστησε τους δημότες για την παρουσία τους στη συγκέντρωση και τόνισε ότι η ανταλλαγή απόψεων έχει σαν αποτέλεσμα να λαμβάνονται πιο σωστές αποφάσεις.

Ο Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου, κ. Κώστας Μπούρας έκανε αναλυτική ενημέρωση για τα έργα που έγιναν ή πρόκειται να γίνουν στο χωριό, τα προβλήματα στις δημοπρατήσεις λόγω αυξήσεως των τιμών και στο θέμα του βιολογικού καθαρισμού, που παραμένει ένα άλυτο σημαντικό πρόβλημα.

Ο Αντιπρόεδρος της Αδελφότητας, κ. Θανάσης Κεράνης, αναφέρθηκε στην κακή κατάσταση των δρόμων αλλά και στον προβληματισμό των Μικροχωριτών από την απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου να υδροδοτηθεί το Μεγάλο Χωριό από το Μικροχωριτικό δίκτυο ύδρευσης.

Ο κ. Δήμαρχος εξήγησε ότι, επειδή πέρυσι υπήρξε πρόβλημα λειψυδρίας στο Μεγάλο Χωριό, αποφασίσθηκε να προχωρήσει ο Δήμος σε έργα ύδρευσης, τα οποία θα εξασφαλίζουν μεγαλύτερη παροχή νερού στο Μικρό Χωριό και το περίσσειμα να παροχετεύεται από το Δερμάτι στο Μεγάλο Χωριό. Βεβαίωσε δε, ότι δεν θα υπάρξει πρόβλημα νερού στο Μικρό Χωριό, εκτός από την περίπτωση ακραίων φυσικών φαινομένων.

Ο κ. Αρώνης εξέφρασε ανησυχία για την επάρκεια του νερού, με δεδομένη τη ραγδαία αύξηση των τουριστικών καταλυμάτων στην Ποταμιά και επομένως την αυξανόμενη ζήτηση και κατανάλωση νερού.

Ο Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου τόνισε ότι για να μην υπάρχει πρόβλημα νερού πρέπει να γίνει σωστή μελέτη, που θα αποτυπώνει τα σωστά στοιχεία.

Ο καθ. Σπύρος Κυρίτσης συμπλήρωσε ότι, στην περίπτωση συνένωσης των Δήμων, είναι ορατός ο κίνδυνος το νερό του Μικρού Χωριού να τροφοδοτεί, όχι μόνο την Ποταμιά αλλά και το Καρπενήσι.

Ακολούθως, τέθηκε 1) το θέμα στάθμευσης των αυτοκινήτων στους κεντρικούς δρόμους με αποτέλεσμα να είναι πολύ δυσχερής η διέλευση μεγάλων οχημάτων, 2) το θέμα καθαρισμού ξερών δένδρων και κοινόχρηστων χώρων, 3) το θέμα του μονοπατιού, που έκλεισε ο Κ. Τριχιάς, 4) τα σκουπίδια, 5) ο καθαρισμός των αυλακιών.

Ο καθ. Σπύρος Κυρίτσης έθεσε το σοβαρό θέμα των καταπατήσεων και ζήτησε από την Αδελφότητα να επεξεργάζεται τις καταγγελίες για να μπορούν να επιληφθούν οι δημοτικές αρχές.

Απαντώντας στο θέμα αυτό, ο κ. Αρώνης είπε, ότι η Αδελφότητα, όπως το έχει ήδη δηλώσει, θεωρεί πολύ σοβαρό και ανεπίτρεπτο το θέμα των καταπατήσεων, δεν έχει αντίρρηση να κατευθύνει αρμοδίως τέτοιου είδους παραβιάσεις σε ιδιοκτησίες, όμως για να γίνει αυτό χρειάζεται να έχει γραπτή καταγγελία με ακριβή τοποθεσία, σύνορα και πλήρη περιγραφή της παράβασης.

Τέλος, ο Δήμαρχος είπε ότι οι υπηρεσίες του Δήμου καταβάλουν κάθε προσπάθεια να ανταποκρίνονται στον καθαρισμό των δρόμων, δένδρων και την αποκομιδή των σκουπιδιών, όμως χρειάζεται να βοηθούν σ' αυτό και οι δημότες με το να προσέχουν να μην αφήνουν τα σκουπίδια δίπλα από τους κάδους ούτε να τα πετούν στα ρέματα ή στους όχτους των δρόμων.

Βραβείο “Ξενοφών Ζαρμπαλάς”

Στην ιστορία του Χωριού μας πάντοτε υπήρχαν και υπάρχουν ευρύτερα σκεπτόμενοι άνθρωποι. Χάρη σ' αυτούς, το Μικρό Χωριό είχε το προβάδισμα σε έργα κοινωνικής ευποιΐας, ανάπτυξης και προόδου. Ένα τέτοιο έργο κοινωνικής προσφοράς ήταν και η θέσπιση του ετήσιου βραβείου “Ξενοφών Ζορμπαλάς” για τους πρωτεύοντες μαθητές του χωριού στη Μέση Εκπαίδευση. Οι αδελφοί των Κωνσταντίνου και Ιωάννη Ζορμπαλά, γεννημένοι και μεγαλωμένοι στην Αθήνα, κινούμενοι από αγάπη και μόνο για τον τόπο καταγωγής

Ξενοφών Ζαρμπαλάς

τους, θέσπισαν το βραβείο αυτό στη μνήμη του θείου τους Ξενοφώντα Ζορμπαλά.

Το βραβείο “Ξενοφών Ζορμπαλάς”, συμπλήρωσε φέτος 15 χρόνια με ισάριθμα ετήσια βραβεία σε μαθητές του χωριού μας. Κατά το σχολικό έτος 2008-2009 διακρίθηκε η μαθήτρια **Φωτεινή Α. Γιαννακοπούλου**, στην οποία δόθηκε το ποσό των 783 ευρώ. Το βραβείο απένειμε ο Πρόεδρος του Τ. Σ. Μικρού Χωριού κ. Κώστας Μπούρας, στη συγκέντρωση των Μικροχωριτών, 12/8/2009. Η βρα-

βευθείσα, Φωτεινή Γιαννακοπούλου, ευχαρίστησε με τα εξής χαρακτηριστικά λόγια:

Ως απόφοιτη του Επαγγελματικού Λυκείου Καρπενησίου, θεωρώ υποχρέωσή μου, αφ’ ενός μεν να ευχαριστήσω την οικογένεια Ζορμπαλά για το χρηματικό βραβείο που μου χορηγεί και εφ’ ετέρου να την συγχαρώ θερμά, τόσο για την πρωτοβουλία της να βραβεύει παιδιά του χωριού, όσο και κυρίως για το γεγονός ότι παρά τα χρόνια της ξενιτιάς τους δεν ξεχνούν τον τόπο καταγωγής τους. Τους εύχομαι να είναι πάντα καλά.

Υπόσχομαι πως θα φροντίσω να φανώ αντάξια του βραβείου που μου χορηγήσαν, τόσο για την οικογένειά μου, όσο και για τον τόπο μου.

Και πάλι ευχαριστώ πάρα πολύ.

Μερικοί έκριναν το ποσό βράβευσης μικρό. Όμως, δεν θα πρέπει να ξεχνάμε, ότι για να εκταμιεύεται κάθε χρόνο ένα παρόμοιο ποσό, α) έχουν κατατεθεί στην Εθνική Τράπεζα περίπου 30.000 ευρώ και β) οι αδελφοί των Κωνσταντίνου και Ιωάννη Ζορμπαλά είναι οι μοναδικοί Μικροχωριτές που φρόντισαν για μια τέτοια ευεργετική πράξη με συνέχεια.

Πέραν αυτού, ο κ. Ιωάννης Κ. Ζορμπαλάς, που επισκέπτεται κάθε καλοκαίρι το χωριό, είναι ο δωρητής των σκιάδων για όλα τα παράθυρα του Μουσείου του χωριού μας. Οι σκιάδες αυτές είναι ειδικές για μουσειακούς χώρους και ίδιες με τις σκιάδες που η εταιρεία του εγκατέστησε στο νεότευκτο μουσείο της Ακρόπολης Αθηνών.

Ετήσια Συνεστίαση Μικροχωριτών

Στην πλατεία του Παλιού Μικρού Χωριού, στις 12 Αυγούστου 2009, πραγματοποιήθηκε η ετήσια συνεστίαση της Αδελφότητας Μικροχωριτών. Η συμβολή του Δήμου, με την διαλεχτή ορχήστρα που χορηγεί κάθε χρόνο, συνέβαλε στην επιτυχία της βραδιάς. Η συμμετοχή των Μικροχωριτών και φίλων του χωριού ήταν μεγάλη. Σ’ αυτό συνέβαλε και η ημερομηνία της συνεστίασης, γιατί οι περισσότεροι Μικροχωριτές προγραμματίζουν να περάσουν στο χωριό τις πρώτες εβδομάδες του Αυγούστου και συνήθως φεύγουν αμέσως μετά τον Δεκαπενταύγουστο. Γι’ αυτό πάντα ζητούσαν να γίνεται νωρίτερα η συνεστίαση ώστε να μπορούν να συμμετέχουν και αυτοί.

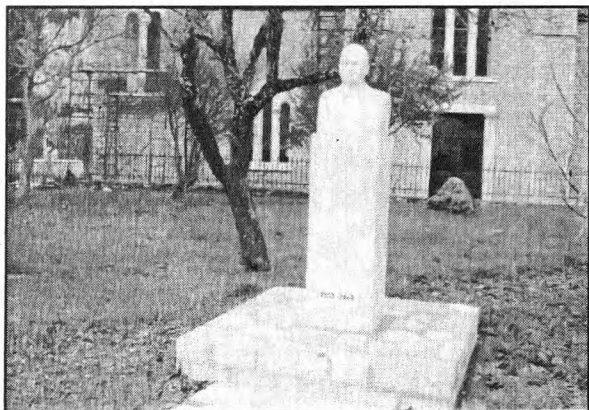

Τράνταξε ο τόπος κάτω από τον πλάτανο από τα γέλια, το χορό και την ωραία μουσική. Μια ευχάριστη φιλική βραδιά, που ηθύμησή της θα κρατά ζωντανή την υπόσχεση όλων να ανταμωθούν και πάλι του χρόνου το καλοκαίρι.

Προτομή του Γεωργίου Αθ. Κεράνη

Στο σχολικό κήπο του Παλιού Μικρού Χωριού έχει προστεθεί και η προτομή ενός άλλου άξιου τέκνου του χωριού, του Γεωργίου Αθ. Κεράνη. Η προτομή αυτή βρισκόταν την είσοδο της Καπνοβιομηχανίας “Εθνος” Γ.Α. Κεράνης, Α.Ε. στον Πειραιά. Δυστυχώς όμως, το εργοστάσιο αυτό, καμάρι και καταφύγιο των Μικροχωριτών και όχι μόνο, έμελλε να κλείσει πριν από λίγα χρόνια. Έτσι, η προτομή, με έξοδα της οικογενείας του, βρήκε τη θέση της στον γενέθλιο τόπο του Γεωργίου Κεράνη, ως σύμβολο προκοπής των ξενιτεμένων Μικροχωριτών και της συμβολής τους στην πρόοδο και ανάπτυξη του Μικρού Χωριού.

Ο Γιώργος Κεράνης γεννήθηκε στο Μικρό Χωριό Ευρυτανίας το 1903. Ήταν το μικρότερο από τα έξι παιδιά του Θανάση και της Φρόσως Κεράνη (το γένος Φουσέκη). Αδέλφια του Γιώργου ήταν ο Γιάννης, η Δέσπω, η Ελισσάβη, η Βασιλική και η Μαργίτσα. Ο πατέρας τους, Θανάσης, αναζήτησε καλλίτερη τύχη γι’ αυτόν και την οικογένειά του στην Κωνσταντινούπολη. Όμως η μοίρα το ‘φερε να αρρωστήσει και να ξαναγυρίσει στο χωριό, όπου και πέθανε. Έτσι, τα δυο αγόρια της οικογένειας αναγκάστηκαν να ξενιτευτούν. Ο Γιάννης έφυγε για την Κωνσταντινούπολη και ο Γιώργος πήγε στον Πειραιά.

Ο Γιώργος έπιασε δουλειά

στην καπνοβιομηχανία του Φούκα, όπου διακρίθηκε για την εργατικότητα και αντίληψή του και γρήγορα εξελίχθηκε σε στέλεχος αυτής της καπνοβιομηχανίας. Το 1929, αποφάσισε να ιδρύσει δική του καπνοβιομηχανία. Τα στελέχη στα οποία βασίστηκε η νέα εταιρία, “Εθνος – Γεώργιος Κεράνης”, ήταν οι Μικροχωριτές Νίκος Κεράνης, Σοφοκλής Φλέγγας και Γιάννης και Ξενοφών Ζορμπαλάς, ενώ το μεγαλύτερο μέρος του προσωπικού το αποτελούσαν επίσης Μικροχωριτές. Η παραγωγή των τσιγάρων γινόταν στο Δημόσιο Καπνεργοστάσιο, στην οδό Τσαμαδού στον Πειραιά και τα γραφεία της εταιρίας λίγο πιο πέρα στον ίδιο δρόμο.

Το 1936, η καπνοβιομηχανία έγινε ανώνυμος εταιρία και μέχρι το 1940 κατάφερε να κτίσει νέο ιδιόκτητο εργοστάσιο και αποθήκες. Τόσο η παραγωγή όσο και το εργατοϋπαλληλικό προσωπικό είχε αυξηθεί σημαντικά και όλα έδειχναν ότι θα είχε ένα λαμπρό μέλλον ως μια πετυχημένη εταιρία. Όμως, ο πόλεμος του 1940 χτύπησε την πατρίδα μας. Ακολούθησαν μέρες σκλαβιάς και πείνας. Όσες επιχειρήσεις δεν έκλεισαν είχαν βαλτώσει. Το ίδιο και Καπνοβιομηχανία “Εθνος – Γ.Α. Κεράνης Α.Ε.”. Κατάφερε όμως όχι μόνο να επιζήσει αλλά χάρη στη συνεργασία διοίκησης και προσωπικού, δημιουργήθηκε συσσίτιο για όλους τους εργαζόμενους, που λειτούργησε μέχρι την απελευθέρωση.

Το 1948 ο Γιώργος Κεράνης, μετά μια επιτυχημένη εγχείριση χολής, πεθαίνει ξαφνι-

κά από εμβολή. Ήταν μόλις 45 χρονών. Η καπνοβιομηχανία συνεχίζει τη λειτουργία της με το νέο Διοικητικό Συμβούλιο που αποτελείτο, κυρίως, από την Ευγενία, χήρα Γ. Κεράνη, τον Σοφοκλή Σπ. Φλέγγα και τον Νίκο Αθ. Κεράνη. Νέα προϊόντα με νέα σήματα βγήκαν στην αγορά και για ένα χρονικό διάστημα, η καπνοβιομηχανία τριπλασίασε την κατανάλωση και, φυσικά, τον αριθμό των εργαζομένων, που ήταν κυρίως Μικροχωρίτες, πατριώτες από τα γύρω χωριά, το Αγρίνιο αλλά και το Λεωνίδιο, τόπο καταγωγής της Ευγενίας Κεράνη-Φλέγγα.

Πολλοί εργαζόμενοι της εταιρίας πήραν σύνταξη δουλεύοντας μόνο στο εργοστάσιο, δηλ. σε έναν μόνο εργοδότη, που αυτό σημαίνει πολλά για τον εργαζόμενο, αντίθετα με ότι συμβαίνει σήμερα, που οι περισσότεροι εργάζονται σε πολλές διαδοχικές δουλειές, ζώντας με το άγχος της ανασφάλειας και τις δυσκολίες της ανεργίας, έστω και προσωρινής.

Συνάδελφοι παλιοί, συνταξιούχοι σήμερα, βλέπουμε πόσο τυχεροί ήμασταν, όταν συγκρίνουμε τις συνθήκες εργασίας των νέων μας σήμερα με εκείνες που εργαστήκαμε με εμείς.

Η Καπνοβιομηχανία "ΕΘΝΟΣ" Γ.Α. ΚΕΡΑΝΗΣ Α.Ε.", για χρόνια υπήρξε στυλοβάτης του Μικρού Χωριού σε όλα τα αναπτυξιακά του έργα, από την μεταπολεμική ανασυγκρότησή του μέχρι και τη δημιουργία και ανάπτυξη του Νέου Μικρού Χωριού. Δυστυχώς, εδώ και πέντε χρόνια έπαψε να λειτουργεί και δεν φαίνονται ελπίδες για την επαναλειτουργία της.

Θανάσης Ι. Κεράνης

Φταίω εγώ - φταίμε εμείς:

Φταίω εγώ

που τα παιδιά πια, δεν γελάνε!

Χλωμάζουνε σε σπίτια τοιμεντένια.

Πάνε οι αυλές. Τα δέντρα δεν λαλάνε.

Πάνε τα λόγια των παππούδων τα παλιά,

τα παραμύθια της τα τόσο αγαπημένα,

μέσα στις Μάνας τη ζεστή την αγκαλιά!

Φταίω εγώ

που δεν φτιάχνω πια μια κούκλα, ένα τόπι,

που έφτιαχνε η Μητέρα, από κουρέλια!

Μ' ένα μολύβι μάτια, μύτη, στόμα

(τα μαλλιά αχυρένια)

και χέρια σαν σαίτες ζυγιασμένα.

Ω! τι χαρά, τι ευχαρίστηση, τι γέλια!

Το τόπι, για της' αγόρια γλεντοκόπι!

Να το κλωτσάνε και η σκόνη ν' ανεβαίνει

σαν σύννεφο, σαν άχνη στα ουράνια,

καμάρι των παιδιών και περηφάνια...

Φταίμε εμείς

που δεν γελάνε τα παιδιά!

Δεν έχουμε λουλουδία στα παρτέρια,

ούτε νερό για διψασμένα περιστέρια

και, δεν μετράμε πια της' ουρανού της' αστέρια.

Φταίμε εμείς

που κλειδώσαμε πόρτες και παραθύρια

κι ανοίξαμε τηλεοράσεις, κλαδευτήρια

της σκέψης, της ψυχής μα και του νου!

Τσιπς, κόκα κόλα, πίτσα σε πακέτο...

μπρος στα κοιμπούτερ καρφωμένα όλη νύχτα.

Πάνε για ύπνο κουρασμένοι... οι γονείς!

Μόνα στο σπίτι - ποιος τα φρόντισε; "Κανείς".

Φταίμε εμείς

που δεν γελάνε τα παιδιά!

Μείναμε στείροι

Χωρίς άρωμα αγάπης στην καρδιά!

Ελένη Μουζάκη Μπουρίτσα, περ. Νέα Αριάδνη, τ. 62

Νέα από το χωριό

Λαθραία ανασκαφή

Στον Άη-Σώστη, τον Ιούνιο 2009, άγνωστοι και γι' άγνωστους λόγους, έσκαψαν μπροστά από την πηλαϊνή πόρτα, προς το πουρνάρι, μια μεγάλη λακκούβα. Δεν μπορούμε να φανταστούμε τι έψαχναν να βρουν. Δεν είναι, βέβαια, η πρώτη φορά που γίνεται κάτι τέτοιο. Ίσως, η δεσποτική θέση της ιστορικής μας εκκλησιάς να κάνει τη φαντασία, αρχαιοκάπηλων και όχι μόνο, να οργιάζει σε σημείο που δεν διστάζουν να βεβηλώνουν την ιερότητα του χώρου και να διαταράσσουν, άσκοπα, την απόκοσμη γαλήνη του τοπίου.

Νέα προσκυντήρια στο Νέο Μικρό Χωριό

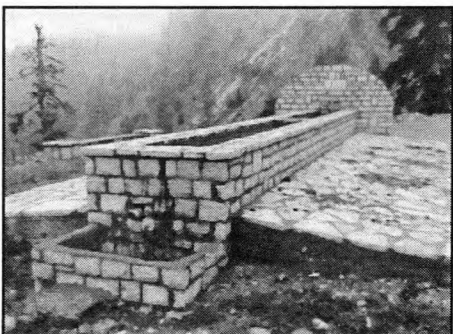

Αφιερωμένο στον άγνωστο σε πολλούς από μας, Άγιο Ιούδα, είναι το νέο λιθοκτιστο προσκυντήριο στην κορυφή του Νέου Μικρού Χωριού, εκεί που τελειώνει ο δεξιός ανηφορικός δρόμος. Όμορφο, καλοχτισμένο με άσπρη πελεκητή πέτρα και μικρό περίβολο, προσκαλεί τον προσκυνητή ή τον περιπατητή να καθίσει, να πάρει μια ανάσα απ' τον ανήφορο και δύναμη από τον Άγιο. Κτήτοράς του είναι ο Παύλος Πλάκας.

Μόλις πάρουμε τη στροφή στον δεξί ανηφορικό δρόμο του Νέου Μικρού Χωριού, βρίσκουμε ένα όμορφο πέτρινο προσκυντήριο με μικρό γαλάζιο ημιθόλιο. Είναι αφιέρωμα της οικογένειας Μιχαήλ και Ελισάβετ Πόπας, που είναι εγγόνια του Ιωάννου Κ. Κατσιγιάννη.

Βρύση στον Ποτιστή

Στον Ποτιστή της Χελιδόνας, η κ. Αικατερίνη Χατζηλάκου έκτισε μια ωραιότατη πέτρινη βρύση στη μνήμη του πατέρα της, Στέργιου Χατζηλάκου που ήταν ορειβάτης και η Χελιδό-

να ήταν ένα από τα αγαπημένα μέρη ορειβασίας του.

Με τη βρύση αυτή και την χαρακτηριστική ευχή ... στην υγεία σου ... ο Στέργιος Χατζηλιάκος δροσίζει κάθε κουρασμένο περαστικό, ενώ, δίπλα, το πέτρινο παγκάκι, που έγινε στη μνήμη του Αριστείδη Φαρμάκη, ξεκουράζει τον περιπατητή προσφέροντάς του μια μοναδική θέα και πλερίο μυρωδάτο αέρα.

Το Τοπικό Συμβούλιο ευχαρίστως υιοθέτησε την πρωτοβουλία της κ. Χατζηλιάκου, όπως δείχνει το υπ' αριθ. 4 απόσπασμα πρακτικού συνεδρίασης του Τοπικού Συμβουλίου Μικρού Χωριού, που μας έστειλε ο πρόεδρος του Τ.Σ. κ. Κώστας Μπούρας:

..... Ο Πρόεδρος εισηγήθηκε το 1^ο θέμα της ημερήσιας διάταξης και είπε ότι σύμφωνα με την υπ' αριθ. 16/13-6-2009 αίτηση της κ. Χατζηλιάκου Αικατερίνης, η οποία ζητά έγκριση να ανακατασκευάσει τη βρύση στη θέση ΧΕΛΙΔΟΝΑ στη μνήμη του πατέρα της Στέργιου Χατζηλιάκου και να κατασκευάσει κάθισμα (παγκάκι) δίπλα στη βρύση στη μνήμη του Αριστείδη Φαρμάκη. Τα έξοδα ολοκληρωτικά θα καλυφθούν από την ίδια..

Μετά από διαλογική συζήτηση, αποφασίζει ομόφωνα:

Εισηγείται θετικά ως προς το αίτημα της κ. Χατζηλιάκου για την ανακατασκευή της βρύσης στη θέση Χελιδόνα και την κατασκευή καθίσματος (παγκάκι) δίπλα, όπως στην αίτησή της αναλυτικά αναφέρει. Από μέρους μας, την ευχαριστούμε για την πρωτοβουλία της.

Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στην κ. Χατζηλιάκου για τον ξεχωριστό τρόπο που διάλεξε να τιμήσει δύο αγαπημένους της. Ένα λειτουργικό έργο στην καρδιά της βουνίσιας φύσης.

Πλατεία Νέου Μικρού Χωριού

Ο Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου, κ. Κώστας Μπούρας, μίλησε στη συνεδρίαση του Τ.Σ. της 23^{ης} Ιανουαρίου 2009, για την υπολειτουργία του κοινοτικού καταστήματος της πηλατείας, σύμφωνα με την διαπίστωση όλων και τα παράπονα των κατοίκων. Τόνισε ότι για δέκα περίπου μέρες παραμένει τελειώς κλειστό ενώ όταν είναι ανοικτό λειτουργεί μόνο τις βραδινές ώρες. Μετά από διαλογική συζήτηση αποφασίσθηκε α) να ζητηθεί από τον ενοικιαστή να εφαρμόσει τους όρους της σύμβασης που έχει υπογράψει και β) να ερωτηθεί ο Δήμος αν ο ανάδοχος εκπληρώνει τις οικονομικές υποχρεώσεις του.

Ο Δήμαρχος Ποταμιάς, με τη σειρά του απέστειλε έγγραφο (4/2/2009) προς την "Κεφαλόβρυσο Ε.Π.Ε.", ενοικιαστή του καταστήματος, με το οποίο ζητούσε τη συμμόρφωση της επιχείρησης με τους όρους της διακήρυξης, ώστε να μη βρεθεί στη δυσάρεστη θέση να εφαρμόσει τις κυρώσεις που προβλέπονται στην ίδια διακήρυξη. Επίσης, υπενθύμιζε, για μια ακόμη φορά, την ανάγκη άμεσης τακτοποίησης των καθυστερημένων οικονομικών της υποχρεώσεων. Οι προσπάθειες όμως αυτές δεν δείχνουν να πέτυχαν το επιθυμητό αποτέλεσμα.

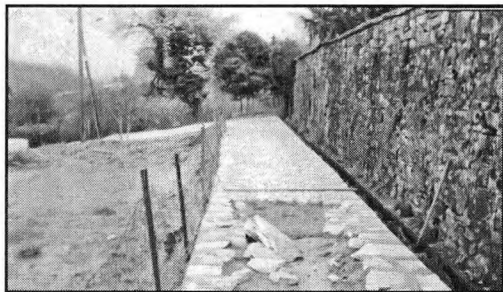

Πεζοδρόμηση Νέου Μικρού Χωριού

Ένα σημαντικό και λειτουργικό έργο κατασκευάζεται στο Νέο Μικρό Χωριό. Πρόκειται για την πεζοδρόμηση του ανατολικού κεντρικού δρόμου του χωριού. Ο δρόμος αυτός παρουσιάζει την μεγαλύτερη κίνηση, τόσο σε αυτοκίνητα, όσο και σε περιπατητές. Η πεζοδρόμηση είναι όχι μόνο απαραίτητη αλλά και αναβαθμίζει την εικόνα του χωριού. Ευχόμαστε να δούμε και άλλα παρόμοια λειτουργικά και συγχρόνως εξωραϊστικά έργα στο χωριό.

Πλακόστρωση μονοπατιού στο Παλαιό Μικρό Χωριό

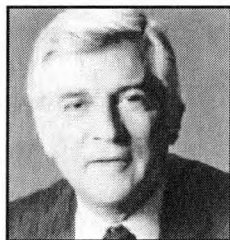
Πηλακοστρώθηκε ένα μικρό μονοπάτι κάτω από την Μεταμόρφωση του Σωτήρος στο Παλιό Μικρό Χωριό. Το χωμάτινο αυτό δρομάκι, αν και εξυπηρετούσε τα σπίτια που βρίσκονταν κάτω από την εκκλησία, το χειμώνα γέμιζε με ήσπες και καταντούσε αδιάβατο. Τώρα είναι ένα ηπειουργικό γραφικό δρομάκι που αναβαθμίζει την περιοχή.

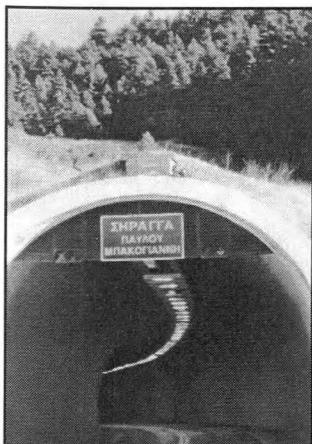
Από το χώρο της Ευρυτανίας και της Ρούμελης

Παύλος Μπακογιάννης 20 χρόνια από τη δολοφονία του

Ανάμεσα στις επετείους, φέτος ξεχώρισε μία, αυτή που αναφέρεται στην άνανδρη δολοφονία του Ευρυτάνα πολιτικού, **Παύλου Μπακογιάννη**. Ο Παύλος Μπακογιάννης από τη Βελωτά, ως βουλευτής Ευρυτανίας, πρόλαβε να βάλει σε αναπτυξιακή τροχιά την Ευρυτανία, συντάσσοντας το “Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Νομού Ευρυτανίας” και εντάσσοντάς το στα περιφερειακά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Δεν πρόλαβε όμως να γευθεί τους καρπούς της ανάπτυξής της, γιατί η οργάνωση “17 Νοέμβρη”, άγνωστο γιατί, τον δολοφόνησε στις 26 Σεπτεμβρίου 1989.

Φέτος, με τη συμπλήρωση 20 χρόνων από την άνανδρη δολοφονία του, οργανώθηκε εκδήλωση μνήμης στο Ζάππειο μέγαρο των Αθηνών, με προβολή ταινίας από τη ζωή και δράση του αείμνηστου Παύλου και κεντρικό ομιλητή τον πρωθυπουργό Κων. Καραμανλή. Για την Ευρυτανία, τη γενέτειρα του Παύλου, μίλησε ο Νομάρχης Ευρυτανίας, κ. Κώστας Κοντογεώργος.

Παράλληλα, στο Καρπενήσι, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ευρυτανίας, διοργάνωσε ανάλογη εκδήλωση στις 25/9/2009, κατά την οποία υλοποίησε απόφασή της να ονομαστεί η σήραγγα Τυμφρηστού σε “Σήραγγα Παύλου Μπακογιάννη”. Τα αποκαλυπτήρια της σχετικής πλακέτας έκαναν τα παιδιά του Παύλου, Κώστας και Αλεξία.

Στην κληρονομιά που άφησε πίσω του ο Π. Μπακογιάννης ανήκει και η Συμφιλίωση για τον εμφύλιο πόλεμο (1946-49), που τον έζησε κι αυτός στην Ευρυτανία,

ως παιδιά, όπως και τόσο άλλοι. Αυτός ήταν ο εμπνευστής του Νόμου περί “Άρσης των Συνεπειών του Εμφυλίου Πολέμου”. Οι δολοφόνοι του θέλησαν να τον αφανίσουν. Πέτυχαν όμως το αντίθετο. Να τον καταστήσουν σύμβολο της Δημοκρατίας και της Ευρυτανίας.

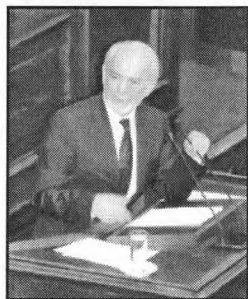
Η δολοφονία του Παύλου Μπακογιάννη φέρνει

στη μνήμη μας κι έναν άλλο Μπακογιάννη, συγγενή του Παύλου, τον **Κώστα Μπακογιάννη**, πρόεδρο του Μικρού Χωριού (1948-49), που υπήρξε θύμα του εμφυλίου πολέμου. Δολοφονήθηκε και αυτός, με τραγικό τρόπο, το χειμώνα του 1949, ακριβώς 60 χρόνια πριν, όταν οι αντάρτες του Δ.Σ.Ε. κατέλαβαν το Καρπενήσι.

Ηλίας Καρανίκας - Βουλευτής Ευρυτανίας

Η Αδελφότητα Μικροχωριτών συγχαίρει τον Ευρυτάνα γιατρό Ηλία Καρανίκα, που στις εκλογές της 4^{ης} Οκτωβρίου εκλέχτηκε, για δεύτερη φορά και με μεγάλη πλειοψηφία, Βουλευτής Ευρυτανίας. Ο κ. Καρανίκας διακρίνεται για τον προσηνή του χαρακτήρα, την ευγένεια, την μετριοπάθεια, την ανθρωπιά και το γνήσιο ενδιαφέρον του για την Ευρυτανία.

Του ευχόμαστε καλή επιτυχία στο έργο του.

Δύο Υπουργοί Ευρυτανικής καταγωγής

Δύο από τα μέλη της νέας κυβέρνησης έλκουν την καταγωγή τους από την Ευρυτανία. Πρόκειται για την κ. **Τίνα Χονδράκη-Μπιρμπίλη**, Υπουργό Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, που κατάγεται από το Συγκρέλλο του Δήμου Ποταμιάς και τον κ. **Θάνο Μωραΐτη**, Υφυπουργό στο ίδιο Υπουργείο, που κατάγεται από τη Σκοπιά του Δήμου Δομνίστας.

Ο πατέρας της κ. Μπιρμπίλη είναι ιδρυτικό μέλος του Συλλόγου Συγκρελλιωτών, διετέλεσε πρόεδρος του για πολλά χρόνια και εξακολουθεί να είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου. Η κ. Μπιρμπίλη γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Αθήνα, είναι παντρεμένη και έχει ένα γιο τεσσάρων χρόνων. Είναι φυσικός επιστήμονας, με μεταπτυχιακές σπουδές (Μάστερ και Διδακτορικό) στη διαχείριση του περιβάλλοντος.

Οι ρίζες του κ. Μωραΐτη είναι από τη Σκοπιά, ενώ ο ίδιος γεννήθηκε και μεγάλωσε στο Αγρίνιο. Είναι παντρεμένος και έχει ένα γιο. Έχει σπουδάσει Οικονομικά και Διοίκηση

Επιχειρήσεων. Διετέλεσε σύμβουλος και διευθυντικό στέλεχος επιχειρήσεων και διαφημιστικών εταιρειών. Εκλέγεται βουλευτής Αιτωλοακαρνανίας με το ΠΑΣΟΚ από το 2004.

Εμείς οι Ευρυτάνες, ως άνθρωποι ευαίσθητοι στο φυσικό περιβάλλον, νιώθουμε υπερήφανοι, που δυο νέοι άνθρωποι ευρυτανικής καταγωγής προϊστάται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Ευχόμαστε καλή επιτυχία στο έργο τους.

Ευρυτάνες Βουλευτές

Αρκετοί είναι οι ευρυτανικής καταγωγής βουλευτές, που εκλέχτηκαν στις εκλογές της 4^{ης} Οκτωβρίου 2009. Τους συγχαίρουμε όλους και τους ευχόμαστε καλή επιτυχία:

• Ο **Κώστας Καραγκούνης**. Κατάγεται από το Βασιλέσι του Δήμου Απεραντίων. Εκλέχτηκε πρώτη φορά βουλευτής

Αιτωλοακαρνανίας με τη Ν.Δ.

• Η **Ντόρα Μπακογιάννη**. Σύζυγος του άδικο-σκοτωμένου Παύλου Μπακογιάννη από τη Βελωτά. Εκλεγόταν βουλευ-

της Ευρυτανίας (1989-1993) και από το 1996 εκλέγεται βουλευτής συνεχώς στη Α' Αθηνών με τη Ν.Δ. Διετέλεσε Υπουργός Πολιτισμού, Δήμαρχος Αθηναίων και Υπουργός Εξωτερικών.

• Ο **Θανάσης Μπούρας**. Γεννήθηκε στο Καρπενήσι. Εκλέγεται Βουλευτής Αττικής από το 2000 με τη Νέα Δημοκρα-

τία. Διετέλεσε Νομάρχης Ευβοίας και Δ. Αττικής και Υφυπουργός Οικονομίας 2008-2009.

• Ο **Πάνος Παναγιωτόπουλος**. Κατάγεται από το Μικρό Χωριό. Εκλέγεται Βουλευτής στη Β' περιφέρεια Αθη-

νών με τη Ν.Δ. από το 2000. Διετέλεσε Υπουργός Απασχόλησης από το 2004 ως το 2006.

• Η **Αφροδίτη Παπαθανάση**. Κατάγεται από τη Σιβίστα του Δήμου Απεραντίων. Είναι η πρώτη της εκλογή ως Βουλευτής Φωκίδας με το ΠΑΣΟΚ.

• Ο **Νίκος Σαλαγιάννης**. Κατάγεται από το Τροβάτο του Δήμου Αγράφων. Εκλέγεται Βουλευτής Καρδίτσας από το 1996 με το ΠΑΣΟΚ. Διετέλεσε Υπουργός Εργασίας, Υφυπουργός Μεταφορών και Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Εσωτερικών.

• Ο **Μάριος Σαλμάς**. Κατάγεται από το Λιθοχώρι Ευρυτανίας. Από το 2000 εκλέγεται Βουλευτής Αιτωλοακαρνανίας με τη Ν. Δ. και διετέλεσε Υφυπουργός Υγείας.

Καποδίστριας 2

Οι εκλογές του 2010 για την Τοπική Αυτοδιοίκηση φαίνεται να προσανατολίζονται να γίνουν με τη νέα κατανομή των δήμων του Νομού. Ήδη το Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με βάση τα υπάρχοντα πληθυσμιακά στοιχεία, έχει εκπονήσει μελέτη, σύμφωνα με την οποία προτείνονται 4 δήμοι για την Ευρυτανία. Ο πρώτος περιλαμβάνει τη συνένωση των δήμων Καρπενησίου, Ποταμιάς, Προυσού και Δομνίστας, ο δεύτερος θα αποτελείται από τους δήμους Αγράφων, Βίνιανης και Φραγκίστας, ο τρίτος από τους δήμους Απεραντίων και Ασπροποτάμου και ο τέταρτος από τους δήμους Φουρνάς και Κτημενίων.

Λίγο Γέλιο....

Ένα ζευγάρι αποφάσισε να πάει μερικές μέρες στη Φλόριντα για να γλιτώσει λίγο από το φοβερό κρύο του Σικάγου. Λόγω των περίπλοκων ωραρίων δουλειάς τους όμως, δυσκολεύονταν να συντονίσουν το ταξίδι τους. Έτσι ο σύζυγος έφυγε για την Φλόριντα την Πέμπτη, ενώ η γυναίκα του θα πήγαινε να τον συναντήσει εκεί την Παρασκευή το πρωί.

Ο σύζυγος έφτασε στο ξενοδοχείο. Το δωμάτιο ήταν θαυμάσιο και μάλιστα διέθετε και κομπιούτερ. Αποφάσισε, λοιπόν, να στείλει αμέσως μήνυμα στη γυναίκα του. Όμως, κατά λάθος, παρέλειψε ένα γράμμα στην ηλεκτρονική διεύθυνση της γυναίκας του και χωρίς να το καταλάβει έστειλε το e-mail.

Στο μεταξύ, στο Χιούστον, μια παπαδιά, μόλις γύρισε σπίτι από την κηδεία του άντρα της. Αποφάσισε να διαβάσει τα συλλυπητήρια μηνύματα, που ασφαλώς θα της είχαν στείλει γνωστοί τους στο ηλεκτρονικό της ταχυδρομείο. Μόλις άνοιξε το κομπιούτερ και διάβασε το πρώτο μήνυμα έπεσε ξερή στο πάτωμα. Ο γιος της ακούγοντας το γδούπο τρέχει στο δωμάτιο, βλέπει τη μητέρα του λιπόθυμη, την οθόνη του κομπιούτερ της ανοικτή και έκπληκτος διαβάζει:

“Προς: Στη γυναίκα μου

Θέμα: Μόλις έφτασα

Ημερομηνία: 5 Δεκεμβρίου 2009

Ξέρω ότι θα ξαφνιαστείς με το μήνυμά μου. Όμως εδώ τώρα έχουν κομπιούτερ στα δωμάτια και επιτρέπουν να τα χρησιμοποιείς για να στέλνεις μηνύματα. Εγώ μόλις έφτασα. Όλα τα έχω έτοιμα και σε περιμένω. Ανυπομονώ να σε δω αύριο. Εύχομαι το ταξίδι σου να είναι το ίδιο καλό όπως ήταν και το δικό μου. Φιλιά, ο άντρας σου!”

Υ.Γ. Έχει πολύ ζέστη εδώ κάτω.

Δημοσιεύσεις στο περιοδικό μας

Τα Μικροχωρίτικα Γράμματα ευχαρίστως φιλοξενούν προσωπικές ιστορίες, σχόλια, ενθυμήσεις συμπατριωτών ή ανακοινώσεις – γνωστοποιήσεις τοπικών φορέων, αρκεί να αποστέλλονται έγκαιρα στη διεύθυνση του περιοδικού μας (μέχρι τέλος Οκτωβρίου για το τεύχος Δεκεμβρίου ή μέχρι τέλος Απριλίου για το τεύχος Ιουνίου).

Διδάγματα από τη Γιαγιά

Αν εκείνη ξεπέρασε τις μεγάλες φουρτούνες της ζωής, πώς μπορώ εγώ να αποτύχω;

Υπάρχουν στιγμές στη ζωή μας που όλοι νιώθουμε μόνοι και φοβισμένοι. Απλά δεν ξέρουμε γιατί νιώθουμε έτσι ή πώς θα το ξεπεράσουμε. Νιώθουμε ότι είμαστε αδύναμοι. Και τότε αρχίζουμε να κοιτάζουμε προς τα πίσω προσπαθώντας να βρούμε τι κάναμε λάθος. Ω! είναι τόσο εύκολο να γυρίσουμε πίσω στα περασμένα. Εγώ βρίσκομαι τώρα στη φάση εκείνη, όπου οι περισσότεροι άνθρωποι δίνουν πολλές συμβουλές, οι οποίες όμως δεν σημαίνουν τίποτα. Γιατί δεν μπορεί κανείς να νιώσει το ίδιο αν δεν βρεθεί κι' αυτός στην ίδια ακριβώς φάση.

Καθώς κοιτάζω πίσω σε όλα τα γεγονότα της ζωής μου που με οδήγησαν ως εδώ, αναλαμβάνω την ευθύνη για τις επιλογές ή τις πράξεις μου. Αυτό που δεν μπορώ να καταλάβω είναι γιατί εγώ πρέπει να αγωνίζομαι συνέχεια στη ζωή ενώ άλλοι είναι τυχεροί και μπορούν να χαρούν και στιγμές ξενοιασιάς. Σκέπτομαι τις όμορφες στιγμές της ζωής μου – και είναι πολλές. Οι περισσότερες έχουν να κάνουν με τα παιδιά μου. Άλλες με την οικογένειά μου και τους φίλους, όμως ταυτόχρονα, τυχαίνει και οι δύσκολες στιγμές να σχετίζονται με τα ίδια πρόσωπα. Τότε ψάχνω να θυμηθώ κάποια χρονική στιγμή και κάποιο χώρο όπου ένιωθα πραγματικά χαρούμενη και ασφαλής. Κλείνω τα μάτια μου και πάντα βλέπω την ίδια εικόνα: το Μικρό Χωριό!

Το μικρό αυτό ορεινό χωριό σημαίνει πολύ περισσότερα από ότι απλά μια κουκίδα στο χάρτη. Είναι ο τόπος που πέρασα πολλά καλοκαίρια ως παιδί και ως έφηβη. Εκεί έπαιξα, εκεί γέλασα, χόρευα, γνώρισα φίλους, εργοτέυτηκα, είδα την καρδιά μου να ραγίζει, αλ-

λά και ξαναγνώρισα τον εαυτό μου στην ηλικία των σαράντα χρόνων. Ίσως να μην είναι καλύτερο από το αγαπημένο μέρος οποιουδήποτε άλλου – και παρ' όλο που είναι πανέμορφο – ίσως μερικοί άνθρωποι να θεωρούν ότι είναι καλλίτερα κάπου αλλού. Εξάλλου, το χωριό που έχω στο μυαλό μου δεν υπάρχει πια. Τώρα έχει ασφαλτοστρωμένους δρόμους, το κάθε σπίτι έχει ηλεκτρισμό, νερό, πολλοί έχουν κεντρική θέρμανση και είναι ένας τουριστικός προορισμός που περιλαμβάνει ιππασία, πισίνες κλπ. Το δικό μου Μικρό Χωριό είχε κότες στους δρόμους, κάθε σπίτι είχε τον κήπο του και νοικοκυραίους όλο το χρόνο. Αυτοκίνητα ελάχιστα. Το λεωφορείο έφερνε κάθε μέρα το φρέσκο ψωμί από το Καρπενήσι. Μπορούσες να πιάς το ταψί σου στο γείτονα που είχε ένα φούρνο στην αυλή και να απολαύσεις φαγητό τόσο νόστιμο, που μπορείς ακόμη, σαράντα χρόνια αργότερα, να νιώθεις τη μυρωδιά του, αν κλείσεις τα μάτια σου και κοιτάξεις στα περασμένα.

Κάθε καλοκαίρι, το χωριό καλωσόριζε τα παιδιά του, που έρχονταν από παντού. Τίποτα δεν ήταν κοινό και τα πάντα ήταν κοινά. Εγώ από την Αμερική, γρήγορα κατάλαβα ότι μάλλον μερδεύομαι να ξεκαθαρίσω από πού πραγματικά ήμουν. Στην Αμερική ήμουν ελληνίδα. Στην Ελλάδα ήμουν “χαζο-αμερικανάκι”. Παίζαμε κρυφτούλι, περπατούσαμε ως το Παλιό Χωριό για να πιούμε νερό στην πλατεία. Ταινίες βλέπαμε στον Βαΐα και σουβλάκι τρώγαμε στον Παύλο. Πάντα ήμασταν εκεί τον Αύγουστο για το πανηγύρι.

Εκείνα τα χρόνια ήμασταν σχεδόν αποκομ-

μένοι από τον άλλο κόσμο. Οι πιο πολλοί δεν είχαν τηλεοράσεις ή τηλέφωνα στα σπίτια τους. Να τηλεφωνήσεις – κάτι ευκολότατο σήμερα – ήταν σπάνιο τότε. Τώρα έχουμε ξεχωριστές γραμμές για καθένα στην οικογένεια. Τα τηλέφωνα είναι στα σπίτια, αλλά υπάρχουν και τα κομπιούτερ που, εκτός από τα μηνύματα, σου δίνουν τη δυνατότητα να βλέπεις το πρόσωπο στο οποίο τηλεφωνείς. Εκείνα τα χρόνια, αν ήθελαν να μου τηλεφωνήσουν οι γονείς μου στο χωριό, θα τηλεφωνούσαν στον γείτονα, τον Επαμεινώνδα και θα του έλεγαν να με ειδοποιήσει ότι θα ξανατηλεφωνήσουν σε δέκα λεπτά. Εκείνος, τότε, έτρεχε στο σπίτι μας να φέρει το μήνυμα και όλοι μαζί τρέχαμε πίσω στο δικό του σπίτι για να περιμένουμε το τηλεφώνημα!

Παίζαμε ακόμη κρυφτό. Δεν ήταν ένα παιχνίδι μόνο για παιδιά κάτω των πέντε χρόνων. Τότε, τα παιδιά δεν ήταν τέλεια αλλά παρέμεναν αθώα για πιο πολύ καιρό. Μπορούσες να φύγεις από το σπίτι νωρίς το πρωί και να γυρίσεις αργά το βράδυ γιατί δεν υπήρχε κίνδυνος. Δεν υπήρχαν παιχνίδια και ποδήλατα. Υπήρχε κουβέντα και μουσική. Υπήρχαν λάσπες και φαντασία. Τρελαινόμουν για το κρυφτό. Θυμάμαι ότι συνήθως παίζαμε την ώρα που η γιαγιά μου άναβε τη φωτιά στο πίσω μέρος του σπιτιού έξω από την πόρτα του υπογείου. (Έψαξα το μέρος αυτό όταν ήλθα στο χωριό – ακόμα φαίνεται το μαύρισμα της φωτιάς). Εδώ άρχισε να ψήνει καλαμπόκια και εγώ, τότε, ξεχνούσα το παιχνίδι και έτρεχα να απολαύσω το πιο γλυκό και νόστιμο καλαμπόκι της ζωής μου.

Υπήρχαν και πολλοί γραφικοί τύποι, που έπαιζαν ρόλο στην μικρή κοινωνία του χωριού. Θυμάμαι μια κουβέντα μου με την Αλεξάνδρα. Ήταν μια λεπτή ηλικιωμένη φίλη της γιαγιάς μου, που έμενε στον ίδιο δρόμο. Δεν μπορούσα να κοιμηθώ τα μεσημέρια και μερικές φορές η γιαγιά μου με άφηνε να παίζω έξω. Κυνηγούσα αυτές τις αδέσποτες κότες που έτρεχαν στο δρόμο μόνο και μόνο γιατί στο Σικάγο δεν υπήρχε μέρος που θα μπο-

ρούσα να δω κότες να γυρίζουν. Θυμάμαι που η Αλεξάνδρα με άφηνε να φοβίζω τις κότες της απλά για να μπορεί να μιλάει μαζί μου. Πάντα με ρωτούσε για τη ζωή στην Αμερική. Μια μέρα με ρώτησε αν είχαμε δένδρα και φυτά. Αν είχαμε; Μετά από χρόνια συνειδητοποίησα την εικόνα που προφανώς είχε για την Αμερική. Μπορώ να περιγράψω αυτή την εικόνα με εκείνη που εμείς έχουμε στο μυαλό μας για το έτος 2050. Η Αλεξάνδρα ερχόταν στη γιαγιά μου και πάντα της προσφέραμε αμερικάνικο καφέ. Όταν ερχόμασταν στην Ελλάδα πάντα φέρναμε καφέ αν και ποτέ δεν κατάλαβα γιατί. Κρέπες, κέτσαπ, τσίσμπουργκερ και γάλα, που ήταν κρύο και όχι αρμεγμένο από κατσίκια, ίσως να ήταν μερικά που θα νοσταλγούσα, αλλά καφέ; Μάλλον ήμουν ένα “χαζο-αμερικανάκι”.

Αυτά που έπαιρνα κάθε φορά από το χωριό ήταν άφθονη ξερή ρίγανη, μαζί με το τσάι του βουνού. Μάζευα τόσο πολλά, ώστε να φτάσουν ως το επόμενο καλοκαίρι. Στην κουζίνα μου υπάρχει ακόμη ένα βάζο με ρίγανη – η ταμπέλα του γράφει μέχρι σήμερα: Μικρό Χωριό. Βλέπετε, το 2005, όταν έφερα τα παιδιά μου στο χωριό, άνοιξα τα παράθυρα του αυτοκινήτου και τους είπα να πάρουν μια βαθιά ανάσα. Ήθελα να αναπνεύσουν τον καθαρότερο αέρα που θα μπορούσαν ποτέ να εισπνεύσουν. Το έκαναν. Ο αέρας μύριζε όπως και η κουζίνα μου. Ένα Νοέμβρη ήμουν τυχερή να βρεθώ εκεί την εποχή που ψήνανε το τσίπουρο. Στην Αμερική δεν είναι κάτι που μπορείς να το δεις. Για μένα, ήταν μια εμπειρία που θα συνιστούσα στον καθένα να την απολαύσει. Δεν ήταν τόσο για το τσίπουρο αυτό καθ' εαυτό, όσο ήταν η συμμετοχή μου σε μια εμπειρία που τη ζούσαν πολλές γενιές πριν από τη δική μου. Σύντομα, κάποιος θα μπορεί να αγοράζει βιομηχανοποιημένο τσίπουρο και θα χαθεί η εμπειρία και η τεχνική του σπιτικού, χωριάτικου τσίπουρου. Ακριβώς όπως έγινε με το ψωμί, τις πίτες, τα γλυκά. Για όσους έχουν καιρό να πάνε στην Ελλάδα, πρέπει να πω ότι μπορούν να αγο-

ράσουν κατεψυγμένες σπανακόπιτες και πίτσες και σάντουιτς και μπιφτέκια. Υπάρχουν σε όλα τα σουπερ μάρκετς που βρίσκονται παντού. Όμως, πραγματικά σοκαριστικά, όταν δεν βρήκα “βυσσινάδα”. Αλλά, τουλάχιστον μπορούσα να βρω βύσσινα και χόρτα σε όλα τα μανάβικα.

Χόρτα! Τι ανάμνηση! Σαν παιδί, παραξενεύομαι όταν έβλεπα τη γιαγιά μου να μαζεύει αγριόχορτα, να τα βράζει, να βάζει λε-

μόνι και λάδι και να μου λέει να τα φάω για φαγητό. Τώρα ψάχνω γι’ αυτά παντού και έφτασα να πληρώσω 8 δολάρια για μισό κιλό. Οι επιστήμονες και γιατροί επιμένουν ότι πρέπει να τρώμε πράσινα. Αν ήξεραν μόνο, ότι αυτό που το προβάλλουν ως καινούρια ιδέα, δεν είναι καθόλου καινούρια σε πολλούς. Όσο μεγαλώνω, βλέπω τη σοφία των προγόνων πολύ πιο καθαρά. Ίσως τελικά, πρέπει να αγοράζουμε ότι είναι πραγματικά παλιό.

Αυτό που συνήθιζα να κρύβω από συστολή και ντροπή, είναι αυτό που τώρα θεωρώ πιο πολύτιμο. Είναι αυτά που θέλω να ζήσουν και να αισθανθούν τα παιδιά μου: Την αθωότητα μιας εποχής και ενός τόπου, στον οποίο εγώ κάποτε έζησα. Τα παιδιά είναι παιδιά. Οι μεγάλοι είναι μεγάλοι. Όταν έκανες κάτι κακό, το ήξερες και σε τιμωρούσαν γι’ αυτό. Όταν οι φίλοι σου έκαναν κάτι κακό, πάλι τιμωρούσαν εσένα γιατί είχες φίλους αυτούς που δεν ήταν καλοί. Μια μέρα, καθώς περπατούσα με φίλους έπεσα (έπεφτα συχνά). Έτρεχαν αίματα, πονούσα, όμως είχα μόνο ένα φόβο. Τη γιαγιά. Ήταν η πιο γλυκιά ψυχή –

και όμως η λογική της ήταν τέτοια που ένα παιδί δεν μπορούσε να καταλάβει. Βλέπετε, δεν θα ανησυχούσε τόσο για το τραύμα αλλά για το γεγονός ότι κοιτούσα αλλού και γι’ αυτό έπεσα. (Που ήταν τα μάτια σου;) Ακόμη έχω αυτή την ουλή. Δεν πήγαμε στα επείγοντα για ράμματα και εγώ επέζησα! Περηφανεύομαι να λέω ότι χρησιμοποίησα εκείνη τη λογική στα παιδιά μου και ελπίζω η γιαγιά να με βλέπει από κει που είναι και να είναι πε-

ρήφανη που θυμάμαι ότι με δίδαξε.

Η γιαγιά μου είναι θαυμάσια για πολλούς λόγους (λέω είναι, γιατί όσο θα τη θυμόμαστε θα βρίσκεται πάντα εδώ) ειδικά για την ικανότητά της να μας διδάσκει ακόμη και από τον ουρανό που βρίσκεται. Ξέρω ότι ο ουρανός υπάρχει, διότι αυτό είναι το μόνο μέρος που άνθρωποι σαν την Ουρανία (Μπακογιάννη) θα μπορούσαν να πάνε μετά το θάνατο. Όπως είπα, βρίσκομαι

σε δύσκολη καμπή της ζωής μου. Φαίνεται ότι αυτή η δυσκολία συνεχίζεται για χρόνια τώρα και όταν σκέπτομαι τον εαυτό μου μικρό κοριτσάκι και ψάχνω για ευτυχισμένες στιγμές, τότε βλέπω εκείνη, τη γιαγιά, γιατί ήταν ένα μεγάλο κομμάτι εκείνης της εποχής και μου λείπει η σοφία της. Ήταν μια παραδοσιακή γιαγιά αλλά ψύχραιμη. Είχε ορφανέψει και έπρεπε να μεγαλώσει τα μικρότερα αδέρφια της μέχρι να παντρευτεί. Παντρεύτηκε, όμως ο άντρας της έπρεπε να ταξιδεύει για να δουλεύει (έτσι ήταν τότε στο χωριό, έπρεπε κανείς να ξενιτεύεται για να ζήσει την οικογένειά του). Μετά, στον εμφύλιο πό-

λεμο, ο άντρας της δολοφονήθηκε, όταν η μητέρα μου, η μικρότερη κόρη της, ήταν μόνο ενός έτους. Είχε πέντε παιδιά να αναθρέψει μόνη της. Δύο παγκόσμιοι πόλεμοι και μια κατολίθωση που έκοψε το χωριό στα δύο και κατέστρεψε και το σπίτι της, το 1963. Προσθέστε σ' αυτά και το γεγονός, ότι τα παιδιά της μετανάστευσαν στην Αμερική και Γερμανία και ότι μια κόρη της χώρισε. Αυτό και μόνο ήταν πρωτάκουστο εκείνο τον καιρό. Όμως η γιαγιά δεν επρόκειτο να επιτρέψει η κόρη της να κακοποιείται από έναν άνδρα απλά και μόνο για να έχει καλύτερη τύχη η άλλη της κόρη, η ανύπαντρη. Εκείνες τις μέρες, οι γυναίκες θεωρούνταν υποδεέστερες και οι νέες ανιψιές δεν ήταν της μόδας. Όμως όχι για τη γιαγιά. Αυτή παρέμενε ψύχραιμη. Όμως - πιο σημαντικό - δεν έπαψε ποτέ να σέβεται όλες τις παραδόσεις της δικής της γενιάς.

Σήμερα, κάθε είδος νέας ιδέας ή παλιάς φιλοσοφίας και σοφίας από την άπω ανατολή είναι της μόδας. *Το μυστικό* είναι παγκόσμιο φαινόμενο. Έχω κι εγώ το δικό μου μυστικό. Η γιαγιά μου ήξερε το μυστικό μου χρόνια πριν. Πάντα μου έλεγε: Ποτέ μη λες ότι δεν έχεις Στα δικά της πιστεύω ήταν ο Θεός και ο κόσμος των πνευμάτων. Πίστευε στην προσευχή για να ζητά ότι ήθελε. Ξεπέρασε κάθε δυσκολία με δύναμη και αξιοπρέπεια, ήταν πάντα ευγνώμων και πάντα συγχωρούσε. Χρόνια μετά από τότε που σκοτώθηκε ο άντρας της, την είδα να πηγαίνει στα σπίτια των δυο κουριάδων της. Μικρό κοριτσάκι είχα ακούσει ότι αυτοί ανήκαν σε αντίθετη παράταξη και κάτι είχαν να κάνουν με το φόνου του. Η γιαγιά άκουσε ότι ήταν άρρωστοι και είχαν ανάγκες. Πήγε να βοηθήσει και να τους στηρίξει. Πώς έχει τη δύναμη κανείς να κάνει κάτι τέτοιο; Γνωρίζουν και ζουν *το μυστικό* - σ' αυτή την περίπτωση ο Θεός και η αγάπη.

Έτσι, κάθονται εδώ και λυπάμαι τον εαυτό μου. Αισθάνομαι μόνη. Αγχωμένη. Χωρίς ελπίδα. Θέλω να ξαναγίνω ένα μικρό κοριτσάκι, να ζω με ασφάλεια σε ένα μικρό χωριό και να

παιζω κρυφτό. Τι, λοιπόν, έκανα για να αισθάνομαι έτσι; Δεν πήρα το μεγαλύτερο μάθημα που μου έδωσε η γιαγιά μου. Περνούσα τα καλοκαίρια στο χωριό μαζί της. Κάθε πρωί ερχόταν στο σπίτι μας στην Αμερική και εγώ ξυπνούσα νωρίς για να πιω καφέ μαζί της. Άκουγα τις ιστορίες που μου έλεγε όσο γινόταν στη νεαρή ηλικία που ήμουν. Όμως τώρα καταλαβαίνω ότι ποτέ δεν μιλούσε για τα βάσανά της για να κάνει να την προσέξουν. Δεν λυπόταν τον εαυτό της. Πάντα δεχόταν ότι της έδινε η ζωή και προχωρούσε τη ζωή της. Βγήκε παλικάρι, όταν άλλες στη θέση της θα είχαν λιγοψυχήσει. Ακόμη και τα τελευταία της χρόνια, που ήταν απομονωμένη λόγω της νόσου Αλτσχάιμερ. Οι άνθρωποι έλεγαν πόσο λυπηρό ήταν για την Ουρανία να είναι έτσι - εκείνη ήταν μια χαρά. Τώρα καταλαβαίνω, ότι αυτό το τελευταίο κομμάτι της ζωής της ήταν ένα διάλειμμα από την οδυνηρή καθημερινή πραγματικότητα. Δεν υπέφερε τόσο, όσο οι άνθρωποι γύρω της. Πιστεύω ότι ο νους της βρισκόταν πίσω σ' εκείνα τα χρόνια της ζωής της που ήταν ευτυχισμένη, ως ότου το σώμα της έφυγε από τη ζωή. Μην το πάρετε στραβά - ασφαλώς παραπονιόταν για πονάκια και πόνο - και εμείς δακρύζαμε, που πονούσε μια γριούλα με τόσο σκληρή δουλειά σε όλη της τη ζωή. Όμως όλοι εμείς, της μέσης ηλικίας, είμαστε σε χειρότερη κατάσταση από ό,τι ήταν εκείνη στα 70 της.

Επομένως, τι κάνω εγώ; Το βάζω κάτω; Ή βγάζω στην επιφάνεια εκείνο το κομμάτι που είναι η Γιαγιά και το Μικρό Χωριό και τα προσπερνάω; Γιατί είμαι σίγουρη ότι η δύναμή τους έχει φωλιάσει στο DNA μου. Τη δύναμη της Γιαγιάς και του Μικρού Χωριού τα ένιωσα το 2005. Όταν πάτησα το πόδι μου σε κείνο τον τόπο κατάλαβα ότι τα είχα προδώσει και τα δύο. Έπρεπε να αλλάξω. Γιατί είχα ξεχάσει ότι η αλλαγή δεν είναι εύκολη και ότι αξίζει να μάχεσαι για ότι θέλεις να αποκτήσεις. Αν μια μικροκαμωμένη γιαγιά από το Μικρό Χωριό μπορεί και επιβιώνει από Γερμανούς, Ιταλούς,

φυσικές καταστροφές, παιδιά, ανυπέρβλητες δυσκολίες, πώς μπορώ εγώ να αποτύχω, όταν μάλιστα ξέρω ότι θα με παρακολουθεί, θα με καθοδηγεί και θα με διδάσκει; Εκείνη ποτέ δεν παραπονέθηκε. Πάντα έλεγε την ιστορία της ως μάθημα και παράδειγμα. Μου έδωσε τα εφόδια που χρειαζόμουν για να μάθω το μάθημά μου και να προχωρήσω. Είναι καιρός να

αποκτήσω τη δύναμη, την αγάπη και τη σοφία που δίνει το μικρό ορεινό χωριό της Ελλάδας και να τα μεταδώσω. Και κάτι ακόμα πιο σημαντικό – δεν είμαστε ποτέ μόνοι μας. Οι άγγελοι βρίσκονται παντού γύρω μας και σε όλες τις μορφές και τα μεγέθη. Μερικοί μπορεί να είναι ελληνίδες γιαγιές ντυμένες στα μαύρα.

Ελένη Λαϊνή-Κόνιτς - Greenville, S.C., ΗΠΑ

Η ΠΙΣΤΗ ΣΥΖΥΓΟΣ

Ο Παύλος ήταν ένας μετανάστης στην Αμερική, που δούλευε σκληρά όλη του ζωή. Ήταν καλός οικογενειάρχης αλλά και εξαιρετικά φιλάργυρος. Απολάμβανε να κοιτάζει και να μετράει όλα τα χρήματα που είχε καταφέρει να συγκεντρώσει. Κάποτε αρρώστησε βαριά και λίγο πριν πεθάνει λέει στη γυναίκα του:

- "Βούλα, θέλω να μου ορκισθείς ότι, μόλις πεθάνω, θα βάλεις δίπλα μου και όλα τα λεπτά μου. Θέλω να τα έχω στη μετέπειτα ζωή μου". Η Βούλα, αισθανόμενη τη μεγάλη του αδυναμία για τα χρήματα, δεν μπορούσε παρά να υποσχεθεί ότι θα εκτελούσε αυτή του την τελευταία επιθυμία. Πράγματι, στο μνήμα, μόλις ο παπάς διάβασε τα τελευταία λόγια και ετοιμάζονταν να κλείσουν το φέρετρο, η πιστή Βούλα λέει: "Μια στιγμή, θέλω να βάλω μέσα και αυτό το κουτί". Το τοποθέτησε στα πόδια του και ακολούθησε η ταφή. Φεύγοντας από το νεκροταφείο, μια φίλη της είπε:

- "Βούλα, δεν πιστεύω να ήσουν τόσο ανόητη και να 'βαλες όλα αυτά τα λεπτά στο φέρετρο".

- "Άκου" είπε η Βούλα "Εγώ είμαι ελληνίδα και δεν μπορώ να παραβώ τον όρκο που έδωσα στον άντρα μου".

- "Θέλεις να πεις ότι έβαλες όλα αυτά τα χρήματα;!!!"

- "Και βέβαια" είπε η πιστή σύζυγος "Τα μάζεψα όλα μαζί, τα κατέθεσα στο λογαριασμό μου και μετά έγραψα μια επιταγή στο όνομα του Πέτρου για όλο το ποσό. Μόλις μπορέσει να την εξαργυρώσει, θα κάνει ότι θέλει με τα χρήματά του". Αμήν.

Σ. Κ., Greenville, S.C., ΗΠΑ

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ

Αν δεν έχετε ανανεώσει τη συνδρομή σας, θυμηθείτε ότι:

*Η ετήσια συνδρομή των μελών προς την Αδελφότητα
είναι το μόνο οικονομικό της στήριγμα
και η δική σας συμβολή
στην προσπάθεια ανάδειξης του χωριού μας*

Αποφεύγετε να στέλνετε χρήματα μέσα σε επιστολές. Για διευκόλυνση, η ταχυδρομική επιταγή πρέπει να γράφεται στο **όνομα** του μέλους του Δ.Σ., στο οποίο τη στέλνετε.

Εκλογικός Κατάλογος του Δήμου Καρπενησίου Της Επαρχίας Ευρυτανίας

Συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος

ΧΩΡΙΟΝ ΜΙΚΡΟΝ

A/A	Όνομα και Επώνυμο	Όν. Πατρός	Ηλικία	Επάγγελμα	Έτος Γεν.
644	» Μπούσας	»	40	»	1825
645	» Κατής	Γεώργιος	27	»	1838
646	» Θάνου	»	24	»	1841
647	» Κυρίτσης	»	52	»	1813
648	» Κωστόπουλος	»	27	»	1838
649	» Κατσούνης	Βασίλειος	24	»	1841
650	» Κομπούρας	Γεώργιος	33	»	1832
651	» Παπαδής	Δημήτριος	59	»	1806
652	» Μητσόπουλος	»	77	Λοχαγός	1788
653	» Ζορμπαλάς	»	60	Γεωργός	1805
654	» Νικόπουλος	»	70	»	1795
655	» Νικολόπουλος	Νικόλαος	26	»	1839
656	» Παπαναστασίου	Αναστάσης	33	»	1832
657	» Καλαντσή	Δημήτριος	29	»	1836
658	Κων/νος Ζορμπαλάς	»	26	»	1839
659	» Σωτήρης	»	33	»	1832
660	» Κοκκάλας	»	36	»	1829
661	» Γιοβάνης	Γεώργιος	35	»	1830
662	» Αλεξανδρόπουλος	»	28	»	1837
663	» Κυρίτσης	Ιωάννης	24	»	1841
664	» Κωστόπουλος	Δημήτριος	33	»	1832
665	» Κηράνης	Γεώργιος	35	»	1830
666	» Πασπάλης	»	50	»	1815
667	» Πλάκας	Ιωάννης	45	Χαλκεύς	1820
668	» Μπίτσας	»	45	Γεωργός	1820
669	» Μαστρογεωργόπουλος	»	48	»	1817
670	» Παπαδής	Ιωάννης	27	»	1838
671	» Παπαναστασίου	Αναστάσιος	24	»	1841
672	» Μάστορας	Δημήτριος	34	»	1831
673	» Γρατσούνης	»	70	»	1795
674	Νικόλαος Παναγιωτόπουλος	Ιωάννης	28	»	1837
675	» Σιδέρης	»	38	»	1827
676	» Κομπορόζος	Γεώργιος	32	»	1833
677	» Δερματιάς	»	52	»	1813
678	» Κυρίτσης	Γεώργιος	50	»	1815
679	» Θάνος	»	30	»	1835
680	» Κακούρας	»	29	»	1836
681	» Γεωργούλης	»	55	»	1810
682	» Μανίκας	Αναγνώστης	33	»	1832
683	» Σιδέρης	Γεώργιος	35	»	1830
684	» Γιούσμπασης	»	80	»	1785
685	» Νικολής	»	49	»	1816
686	» Ζωγράφος	Δημήτριος	30	»	1835
687	» Γρατσούνης	Κων/νος	33	»	1832
688	» Κατσός	Δημήτριος	34	»	1831
689	» Καλαντσή	»	35	»	1830
690	Παναγιώτης Πασπάλης	»	50	»	1815
691	Στέργιος Κωνσταντίνου	»	60	»	1805
692	Σταύρος Μοχρίτσας	Γεώργιος	23	»	1842
693	Τριαντάφυλλος Σιδέρης	Ιωάννης	23	»	1842
694	Χαράλαμπος Παπανικολάου	»	41	»	1824
695	» Γιούσμπασης	Γεώργιος	45	»	1821
696	» Πολύζος	Δημήτριος	35	»	1830
697	» Γιούσμπασης	Νικόλαος	27	»	1838
698	» Παπαδής	Ιωάννης	32	»	1833
699	» Μαστρογεωργόπουλος	»	27	»	1838

Εν Καρπενησίω τη 10 Μαρτίου 1865
Ο Δημαρχών Καρπενησίων Ιω. Καρφής

Το Μικρό Χωριό

Τίνα Ποταμιάνου, Λογοτέχνης, 1976

Μικρό Χωριό, έχεις μεγάλη θέση στην καρδιά μας και σε θαυμάζουμε. Η μικρή σου ιστορία, ιστορία πολιτισμού και αγάπης έγινε θρύλος. Κι ο θρύλος σου έφθασε ίσα με μάς, στην Πολιτεία... Μικρό Χωριό, σ' αγαπήσαμε πριν να σε γνωρίσουμε. Πριν ακόμη ανεβούμε ίσα με τα σπιτάκια σου, πριν ακόμη αναπνεύσουμε τον μυρωμένο αέρα των βουνών σου...

Ήτανε απομεσήμερο, όταν ξεκινήσαμε από το Καρπενήσι, για το Μικρό Χωριό. Τόσο όμορφη ήτανε η μικρή διαδρομή των δέκα επτά χιλιομέτρων, που παρακαλέσαμε τον οδηγό να μας πηγαίνει αργά για να την απολαύσουμε. Ο αυτοκινητόδρομος είναι ομαλός. Διασχίζει μια αρκετά μακριά πεδιάδα από το μέσον της οποίας ρέει ο Καρπενησιώτης ποταμός. Αφήσαμε πίσω μας το Κεφαλόβρυσο με τα χρυσά πλατάνια και τις νερομάνες του και περάσαμε ανάμεσα από τα προβούνια του Τυμψηρηστού και τις προσβάσεις της Καλλιακούδας και της Χελιδόνας. Σ' αυτά τα μέρη βλέπεις την φύση να βρίσκεται σε διαρκή οργασμό. Άγρια και ήμερη φύση. Όλων των ειδών τα δένδρα φυτρώνουν εδώ σε τόσο ψηλά μέρη. Έλατα αδελφωμένα αρμονικά με τα πλατάνια, αγριόπευκα, κλαρωτά κυπαρίσσια, οπωροφόρα δένδρα, καρυδιές, καστανιές. Εδώ κι εκεί μικρά χωράφια – όσο επιτρέπει το ορεινό έδαφος – είναι σπαρμένα με σπαροκαλάμποκο ή κηπευτικά είδη. Στα όρια των χωραφιών αντί για φράχτες έχουνε φυτέψει αμπέλια... για να μη πηγαίνει χαμένη ούτε σπιθαμή καλλιεργήσιμου εδάφους. Ειδυλλιακές εικόνες εναλλάσσονται συνεχώς. Ο κισσός αναρριχάται στα πλατάνια... η αγράμπελη πλέκει γιρλάντες γύρω στους φράχτες... Ένα περίεργο αλλά και ωραιότατο σύμπλεγμα δένδρων και φυτών, βουνών και αγρών μας θέλγει. Η ορεινή φύση γλυκαίνεται από το ειδυλλιακό περιβάλλον των οροπεδίων. Άφθονα κρυστάλλινα νερά αστραφτερά και ασυγκράτητα κυλούν

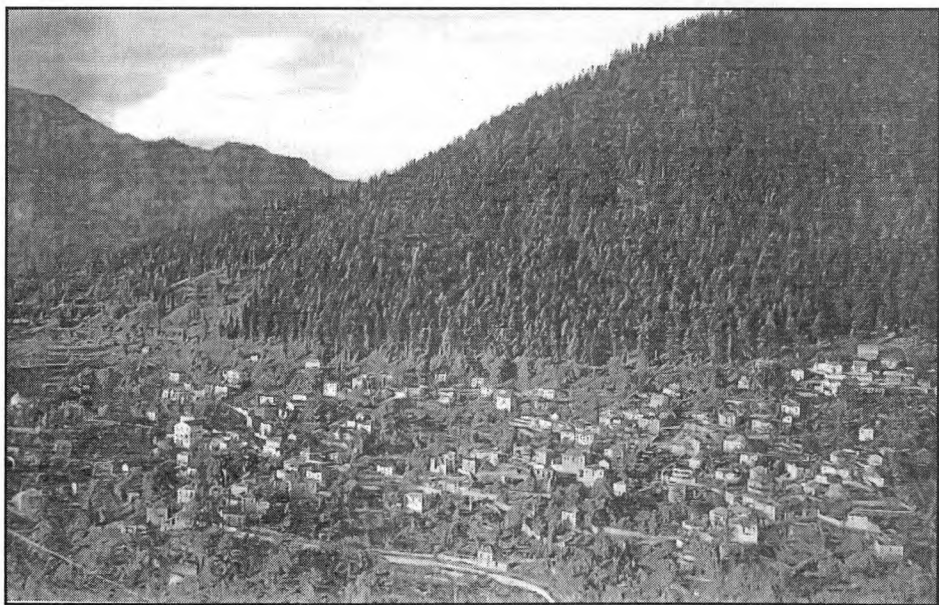
από ελατοφυτεμένους λόγγους και σκορπίζονται στους καταπράσινους αγρούς του κάμπου μέσα σε ένα αέναο κελάρισμα ενώ χιλιάδες πουλιών μαγευτικά κελαϊδούνε. Το ατέλειωτο πράσινο με τις χίλιες αποχρώσεις και εναλλαγές του, δημιουργεί μιαν απαράμιλλη σκηνοθεσία. Πώς να ξεχωρίσεις το πανηγύρι αυτό από την άνοιξη;

Αφήνουμε τον κάμπο και ανηφορίζουμε. Ο δρόμος όπως γυροφέρνει στις πλαγιές μετατοπίζει διαρκώς την οπτική γωνία και έτσι ξανοίγονται εμπρός μας νέα τοπία. Το θέαμα από εδώ επάνω είναι μοναδικό. Πυκνά δάση από πανύψηλα έλατα σκεπάζουν όλα τα γύρω βουνά, τις πτυχώσεις τους και τις κορυφές τους και κατεβαίνουν ως βαθιά, στις χαράδρες. Σε λίγο αντικρίζουμε σε μια ψηλή πλευρά της Χελιδόνας σε προνομιούχο φυσική θέση, ένα χωριουδάκι. "Νάτο, το Μικρό Χωριό!" μας λέει ο οδηγός... Θεέ μου, τι όμορφο που είναι! Στεφανώνεται από ένα θαυμάσιο δάσος ελάτων, που νομίζει κανείς ότι κρέμεται από πάνω του. Τα άφθονα νερά του, που αναβρύζουν από τους βράχους, το αυλακώνουν και σκορπίζονται γύρω προς τα περιβόλια. Οι κήποι του γεμάτοι λουλούδια. Κάτω στο βάθος η μεγαλόπρεπη Ποταμιά με την πυκνή βλάστηση. Γύρω ... η απεραντοσύνη του μεγαλοπρεπούς τοπίου με τα εκτεταμένα δάση των ελάτων και απέναντί μας η πανύψηλη Καλλιακούδα, όρθια και ολόσπητη και αντικριστά μας το Μεγάλο Χωριό, λουσμένο στον ήλιο. Μια μαγευτική ευωδιά μας περιβάλλει καθώς μπαίνουμε στο χωριό. Είναι από τους κήπους και τις αυλές των πεντακάθαρων σπιτιών του Μικρού Χωριού.

Αίφνης, στην άκρη μιας πλατείας με πλατάνια και με άφθονα τρεχούμενα νερά, αντικρίσαμε ένα ωραιότατο λευκό κτίριο τριώροφο σε μοντέρνο ρυθμό. Είναι το Κοινοτικό Ξενοδοχείο του Μικρού Χωριού. Το ανήγειραν οι προσοδευτικοί και φιλόπο-

νοι κάτοικοί του με τα εμβάσματα των ξε-
νιτεμένων συγχωριανών τους, που ζούνε
στην Αμερική. Όλοι μας, ποιος λίγο ποιος
πολύ, Ξέραμε την περίφημη χειρονομία
των κατοίκων, οι οποίοι αντί να κτίσουνε
τα κατεστραμμένα από τους Γερμανούς,
Ιταλούς και αντάρτες σπίτια τους, προτί-
μησαν να κτίσουν αυτό το Ξενοδοχείο για
την καλύτερη εξυπηρέτηση των επισκε-
πτών και εκδρομικών. Προ δύο τριών ετών,
σε μια Πρες-κόνφερανς στην Αθήνα,
σχετική με τον τουρισμό, είχε προβληθεί
το Μικρό Χωριό γι' αυτήν την πρωτοφανή

νε προς τη δύση του, χρυσοκόκκινος πίσω
από τα βουνά της περήφανης Ευρυτανίας
κι έριχνε τις στερνές του αχτίδες μέσα
στα δάση των ελάτων. Με λόγια δεν περι-
γράφεται το τοπίο. "Εδώ έρχονται το κα-
λοκαίρι ζωγράφοι, σπώνουνε τα καβαλέτα
τους στην άκρη του δρόμου, στους γκρε-
μικούς και στα καταράχια και ζωγραφίζου-
νε", μας λένε. Μα, εδώ και χωρίς να είσαι
ζωγράφος, σου έρχεται η έμπνευση. Τι
γραμμές. Τι αποθέωση χρωμάτων μέσα
στην φαντασμαγορία της Δύσης. Ειρήνη
και ομορφιά!

κοινωφελή του εκδήλωση σαν παράδειγ-
μα προς μίμηση. Όμως εμείς θα ακούσου-
με όλη αυτή την ιστορία από τον Δάσκα-
λο, Αριστείδη Γιουρνά, ο οποίος μας υπο-
σχέθηκε να μας τη διηγηθεί το βράδυ σαν
θα μαζευτούμε γύρω απ' τη φωτιά.

Αφού τακτοποιηθήκαμε άλλοι στο ω-
ραιότατο αυτό Ξενοδοχείο και άλλοι σε
σπίτια, κατάλληλα διαρρυθμισμένα σε ξε-
νώνες, βγήκαμε για να γνωρίσουμε το χω-
ριό και τους ανθρώπους του. Περιπατήσα-
με έξω απ' το χωριό προς τον δρόμο της
Καρίτσας. Ένας βουνίσσιος κόσμος, βα-
ρύς, αυστηρός παραστέκει. Ο ήλιος έγερ-

*"... Αισθάνεσαι σα ν' αγγίζεις μεσ' την
καρδιά της πλάσης και με του δάσους το
κρασί το πράσινο μεθάς!"*

Πόσο νιώθεις τους στίχους αυτούς του
Παλαμά αντίκρυ σ' αυτό το θείο τοπίο. Αι-
σθάνεσαι πως ανήκεις σ' αυτό τον άγνω-
στο κόσμο των βουνών. Οι άνθρωποι έ-
χουν συγγένεια με το κάθε δενδρί, γίνου-
νται ένα με τα κλαριά και με τις πέτρες.
Μαζί μεγαλώνουνε, μαζί περνάνε τις μπό-
ρες και τα χιόνια, μαζί χαίρονται τον ήλιο.
Εκκλησιάκια εδώ κι εκεί φρουρούνε την η-
συχία των βουνών.

Ήτανε σούρουπο πια όταν στο γυρισμό,

περνώντας κάτω από την πύλη του καμπα-
ναριού, μπήκαμε στο προαύλιο της Εκκλη-
σίας, γεμάτο πανύψηλες λεύκες, λουλού-
δια και απέραντη θέα. Τι θεία γαλήνη έ-
χουν οι εκκλησίες των χωριών μας! Προ-
σεύχεσαι στο Θεό μπροστά στο μεγαλείο
της φύσης!

Αλλά, το κρύο τέτοια ώρα εδώ ψηλά εί-
ναι τσουχτερό. Και αφού μας περιμένει ζε-
στασιά στο καφενείο της Πλατείας, ας πά-
με. Κοιτά στη φωτιά, που δίνει δύναμη
στους κουρασμένους στρατοκόπους, θ' α-
κούσουμε την ιστορία της εξέλιξης του ο-
ρεινού αυτού χωριού από τον Αριστείδη
Γιουρνά, δάσκαλο του χωριού.

Η υποδοχή που μας έγινε ήταν εγκάρ-
δια. Όλοι οι προύχοντες του χωριού ήταν
συναθροισμένοι και ζεσταίνονταν γύρω
απ' τη φωτιά. Ο σεβάσμιος ιερέας Οικονό-
μος Παπα-Βασίλης Παπανίκος, ο πρόε-
δρος της Κοινότητας, Βασίλης Μίχος, ο
δάσκαλος Αριστείδης Γιουρνάς, ο γιατρός
Ευάγγελος Πισιόλης, που κάθε τόσο α-
φήνει την κλινική του στην Αθήνα και ανε-
βαίνει στα βουνά για ν' αναπνεύσει τον
ζωογόνο αέρα της ιδιαίτερης πατρίδας
του και άλλοι που χαϊρόσουν να βλέπεις
την λεβέντικη κορμοστασιά τους και την
ροδοκόκκινη φυσιογνωμία τους. Κανείς
τουριστικός οδηγός, καμιά σχολή τουρι-
σμού δεν τους υπέδειξε το πώς πρέπει να
περιποιούνται τους ξένους. Όμως, όλοι
αυτοί οι άνθρωποι έχουν τουριστική συνεί-

δηση. Ήτανε καμένο και κατεστραμμένο
το χωριουδάκι με τα 120 σπίτια και τους
400 κατοίκους του. Κατάλαβαν αμέσως ό-
τι μόνο μια ομαδική προσπάθεια θα μπο-
ρούσε να δώσει ζωή και ευημερία στο ο-
ρεινό μα τόσο γραφικό χωριό τους, που
δεν έχει διόλου κάμπο. Ξεκίνησαν από το
Ξενοδοχείο, που έγινε με χρήματα από έ-
ρανο ανάμεσα στους Ξενιτεμένους συντο-
πίτες τους στην Αμερική. Οι έρανοι συνε-
χίστηκαν στην Αμερική αλλά και ανάμεσα
στους Μικροχωρίτες σε πόλεις της Ελλά-
δας. Έτσι κατάφεραν να φτιάξουν υδρα-
γωγείο για τα σπίτια του χωριού και ηλε-
κτρικό δίκτυο, που λειτουργούσε με δική
τους ηλεκτρογεννήτρια, δωρεά του Ηλία
Πλάκα, ενός συντοπίτη τους από την Αμε-
ρική. Ξέρετε άλλο χωριό με 350 κατοίκους
που έφτιαξε κοινοτικό εργοστάσιο παρα-
γωγής ρεύματος;

Σ' εκείνο το καφενείο του Μικρού Χω-
ριού έζησα τη ζωντανή ιστορία της
ανθρωπιάς... Άκουσα εκφράσεις ευγνω-
μοσύνης για τους Ξενιτεμένους τους, που
μου προκάλεσαν δάκρυα συγκίνησης... Εί-
δα τις εμψυχωμένες φυσιογνωμίες των
χωρικών και τα ροζιασμένα τους χέρια και
τους καμάρωσα. Κι όταν ο καλός κατα-
στηματάρχης μας κέρασε στο γύρο από
ένα ποτηράκι ρακί, σηκώθηκα όρθια, τους
κοίταξα έναν, έναν στα μάτια και ήπια
στην Ευτυχία του Μικρού Χωριού και στην
υγεία όλων των Μικροχωριτών!

Επισκέπτες του Μικρού Χωριού

Η πιο πάνω ωραία περιγραφή της κ. Ποταμιάνου για την επίσκεψή της στο χωριό μας στη
δεκαετία του '70, έφερε στο νου μερικούς επιφανείς επισκέπτες του. Πέρα από ανθρώπους
των γραμμάτων και τεχνών, επισκέφτηκαν ή παρέμειναν για μέρες για να απολαύσουν την
όμορφη φύση του χωριού και αρκετοί ανώτατοι πολιτειακοί άρχοντες και πολιτικοί αξιωματού-
χοι.

Πρώτος ο βασιλιάς Όθωνας με τη βασίλισσα Αμαλία, στα μέσα του 19^{ου} αιώνα, φιλοξενήθη-
καν στο σπίτι του καπετάν Κυρτσονικολάκη, στη διάρκεια της περιόδου τους στη Ρούμελη.
Σε ανάμνηση του γεγονότος, τα δυο πορσελάνινα πιάτα που έφαγαν εντοχίστηκαν, σύμφωνα
με το βυζαντινό έθιμο, στον ανατολικό τοίχο του Άη-Θανάση. Δυστυχώς, ο χρόνος διέσωσε
μόνο το ένα απ' αυτά.

Στον 20^ο αιώνα, στη 10ετία του '50 και '60 ήλθε δυο φορές στο χωριό ο μετέπειτα πρωθυπουργός Γεώργιος Ράλλης. Συνομίλησε και συνέφαγε με εξόριστους στη Μακρόνησο Μικροχωρίτες, μεταξύ των οποίων και με τον αείμνηστο Δημήτριο Σπ. Δερματά, στο σπίτι του οποίου διέμεινε.

Ο Κωνσταντίνος Τσάτσος, ως Υπουργός Πρόνοιας το 1963, ήταν από τους πρώτους που επισκέφτηκε τον τόπο της καταστροφής. Αργότερα, στη δεκαετία του '70, ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας, επισκέφτηκε μαζί με τη σύζυγό του το χωριό μας. Τότε η Κοινότητα τον ανακήρυξε Επίτιμο Δημότη του Μικρού Χωριού.

Την ίδια δεκαετία, ως Υπουργός και αργότερα ως πρωθυπουργός, αλλά και πρόσφατα επισκέφτηκε το χωριό ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης. Τελευταία, Διέμενε στο Ξενοδοχείο Country Club του Νέου Μικρού Χωριού, το οποίο, ως γνωστόν, διαθέτει και προεδρική σουίτα.

Στην ίδια σουίτα διάλεξε να μείνει λίγες μέρες και ο π. πρόεδρος της Δημοκρατίας Χρίστος Σαρτζετάκης με τη σύζυγό του Φρόσω στη δεκαετία του '90.

Το Country Club είναι και το Ξενοδοχείο που για αρκετά καλοκαίρια τώρα, όπως και τον Αύγουστο του 2009, διαλέγει και ο π. πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης, για να περάσει μαζί με τη γυναίκα του Δάφνη λίγες μέρες χαλάρωσης και δροσιάς.

Μικρό Χωριό το λένε

Λάτε κοντά ν' ακούσετε τι θέλω να σας κρίνω
για κείνα κει τα χώματα,
που την ψυχή μου δίνω.

Εκεί, σ' ένα ψηλό βουνό, σε μια πλαγιά
με φτέρες,
εκεί στα κάτω διάσελα, που 'ναι το κρουνέρι
και παρακάτω έλατα, πιο κάτω παρακλήσια.
πό' χει τα πιο πολλά νερά
και τα 'μορφα κορίτσια.

Εκεί 'ναι χτισμένο ένα χωριό,
Μικρό Χωριό, το λένε.
Πηγαίνουνε ανύπαντροι και φεύγουν παντρεμένοι.

Εκεί φλουριά δεν βγαίνουνε,
χρυσάφι ή διαμάντια,
μονάχα οι πεντάμορφες σε κάθε παραθύρι.

Κι αυτές μαγεύουνε τους νιους
και διαλεχτούς λεβέντες,
που πάγουνε στον πλάτανο
με τις επτά βρυσούλες.

Εκεί το ήπια το νερό και μου 'μεινε σημάδι,
έτσι το ξέρω το χωριό με τα 'μορφα κορίτσια.

Χαράλαμπος Τριανταφύλλης, χωρίς χωριό!

Πως γλίτωσα από τη “Γρίπη” του 1918

Του αείμνηστου Δημητρίου Κ. Κοκκάλα

Το Φθινόπωρο του 1917 φοιτούσα στην Α΄ τάξη του νεοσύστατου Γυμνασίου Καρπενησίου. Άρχισαν τα μαθήματα με τον γυμνασιάρχη και τρεις καθηγητές, αργότερα έγιναν πέντε. Μια βδομάδα πριν από τις αποκριές, Σάββατο, ξύπνησα άκεφος και ανόρεχτος. Δεν έφαγα λαγόνα ως συνήθως και είπα να φύγω κι εγώ για το χωριό, όπως έκαμαν και πολλοί άλλοι από τα χωριά, μια που είχαμε μόνο λατινικά και ο καθηγητής δεν είχε έλθει. Προτίμησα να δώσω πρώτα το παρόν και ύστερα να φύγω, μήπως ως τότε αισθανθώ καλύτερα ή βρω κάποια συντροφιά.

Όταν συγκεντρωθήκαμε στο προαύλιο του παλιού αρχοντικού ήλθε ο ίδιος ο γυμνασιάρχης, ο γέρο Παπαδημητρίου, με τον κατάλογο, φώναξε ένα όνομα “παρών” είπε κάποιος, στο δεύτερο δεν μίλησε κανείς. “Μήπως ξέρετε γιατί λείπει;” Δεν μίλησε κανείς. Στην επόμενη περίπτωση για κάποιον απόντα, κάποιος είπε “είναι άρρωστος”. “Μήπως ξέρεις τι έχει;” “Γρίπη” απάντησε. Κατόπιν αυτού, σε κάθε περίπτωση “γρίπη” φωνάζαμε όλοι μαζί. Όταν τελείωσε ο κατάλογος ο γυμνασιάρχης είπε: “Παιδιά στη χώρα μας ενέσκηψε επιδημία γρίπης. Να πάτε στα σπίτια σας και να προφυλάγεστε κυρίως από κρουολογήματα”. “Πότε να γυρίσουμε;” “Θα το μάθετε”.

Πήγα στη “Φάμπρικα” να δω μήπως ήλθε κανένας χωριανός να γυρίσω μαζί του στο χωριό. Μόλις μπήκα είδα τη μητέρα μου να κάθεται σ’ ένα τραπέζι. Καταχάρηκα. “Πως εδώ;” ρώτησα. “Ήλθα για να πάμε στη Λάσπη, μια που ο πατέρας σου λείπει στο Αγρίνιο. Ξέρεις τι είπε ο θεός σου ο παπα-Βαγγέλης: αν δεν πάμε κι αυτή τη φορά δεν θα ξαναπατήσει στο δικό μας. Θα μας φιλέψουν και κάστανα”. “Καλά είναι τα κάστανα αλλά μ’ αυτόν τον παλιόκαιρο που κάνει σήμερα;...” “Έλα

καημένε, θα σε βάλω πισωκάπουλα και θα πάμε μια χαρά και την Δευτέρα πρωί, πρωί θα γυρίσουμε. Έφαγες τίποτα πρωινό;” “Όχι”.

Άνοιξε τον τροβά, πήρε ένα κομμάτι πίτα και μου το ‘δωσε.

Μόλις βγήκαμε στου Καρά τ’ Ράχη ήταν μαζεμένα τα κάρα του Καραχάλιου, που έφεραν τότε το αλάτι στο Καρπενήσι, έτοιμα να φύγουν για να περάσουν τη ράχη προτού αποκλειστεί. “Μητέρα προχώρα, εγώ θα ρθω με τα κάρα, να πάρει και την κουβέρτα σου” της λέω.

Ως το Ριζό καλά, από ‘κει και πέρα, εκτός από τον αέρα ήταν και ένα βορρίσιο χιόνι που έμπαινε στα μάτια μας και των μουλαριών. Ξεπαγιασμένοι φθάσαμε στα χάνια, πήδησα κάτω από το κάρο. Ταυτόχρονα ήλθε και η μητέρα μου και πήραμε το δρόμο για τη Λάσπη.

Ξαφνιάστηκαν οι Παπαδαίοι όταν μας είδαν και δεν ήξεραν πώς να μας περιποιηθούν και να μας ευχαριστήσουν. Έβαλαν κι άλλα καστανίσια κούτσουρα στο τζάκι και ένα κακκάβι με ξεφλουδισμένα κάστανα να βράσουν. Ζεσταθήκαμε, συνήλθαμε και νωρίς το βράδυ η παπαδιά έστρωσε το τραπέζι. “Θα νάστε απουσταμέν;” είπε. Μετά βίας έφαγα λίγα κάστανα και πήγα για ύπνο. Οι Παπαδαίοι μάς είχαν παραχωρήσει το κρεβάτι τους στον οντά. Αυτοί δε, με την κόρη τους και τα δυο παιδιά τους στρωματσάδα στο άλλο δωμάτιο.

Μόλις έπεσα στο κρεβάτι μ’ έπιασε τρομερό ρίγος. Η μητέρα μου και η παπαδιά κάθισαν παραφωτιά και τα έλεγαν.

Τη φώναξα πολλές φορές. “Καλά ντε μαναξέφκεις;” έλεγε. Όταν εδέησε να έλθει με βρήκε να καίω στον πυρετό. Φώναξε την παπαδιά, εκείνη ξύπνησε και τον παπά. Μου βάζανε στο κεφάλι μαντήλια βρεμένα. Τα μαντήλια άχνιζαν αλλά ο πυρετός δεν έπεφτε. Διψούσα πολύ, αλλά η μητέρα μου, που ήξερε πως δεν κάνει, μου έδινε με το κουτάλι.

Την άλλη μέρα, ο παπάς άκουσε πως το ανώτατο υγειονομικό συμβούλιο συνέστησε αλκοόλ. Πήρε ένα μπουκάλι ρακί και μας το έφερε. Μου έδινε η μητέρα μια κουταλιά του γλυκού στο στόμα. Έγλυφα τα χείλη μου που ήταν πρησμένα και το κατάπινα. Μου έκανε ποδόλουτρα που με ανακούφιζαν αλλά ο πυρετός δεν φαινόταν να πέφτει. Θερμόμετρο, βέβαια, δεν υπήρχε.

Στα Λασιπώτικα σπίτια καφέs και τέτοια δεν υπήρχαν. Αν είχαν μουσαφίρη, παράγγελναν στο καφενείο. Οι άνδρες, πριονάδες οι περισσότεροι, δεν έτρωγαν στα σπίτια τους τα βράδια αλλά στην ταβέρνα. Τώρα, που έμαθαν ότι στο σπίτι του παπά υπήρχε γρίπη, απέφευγαν και τον ίδιο και τους δικούς του – καραντίνα. Μια γυναίκα που μας είχε φέρει γάλα την προηγούμενη, σήμερα άνοιξε την αμπάρα της αυλής, άφησε το τσουκάλι από μέσα, ξανάκλεισε και έφυγε. Πάλι καλά, γιατί ήταν η μοναδική τροφή μου. Το έβραζε η μητέρα μου, το άφηνε να κρωώσει και μου έδινε 4-5 φλιτζάνια την ημέρα

Την τρίτη ημέρα έστειλε η μητέρα μου τον γέρο πεθερό του παπά στο Καρπενήσι με το μουλάρι μας να φέρει ένα θερμόμετρο, σιναπισμούς, σπύρτο καθαρό, 2-3 μπουκάλια κονιάκ σφραγισμένο και αν βρει κανένα γιατρό θα τον πληρώσουμε όσα θέλει. Έφερε το μεσημέρι ο γέροντας τα πράγματα όλα αλλά και κακά χαμπέρια “εφτά νοματαίοι κηδεύονται σήμερα στο Καρπενήσι, οι γιατροί κρεβατώθηκαν, εκτός από τον Φραγκάκη, που κυκλοφορεί με την αστυνομία.

Την τέταρτη μέρα έστειλε πάλι η μητέρα μου τον γέροντα στο Καρπενήσι να βρει οπωσδήποτε τον Φραγκάκη να του πει εκ μέρους της ότι είμαι βαριά άρρωστος και να τον παρακαλέσει να ‘ρθει για με δει. “Τι έγινε, τον βρήκες;” “Τουν ήβρηκα αλλά μου ‘πει: Δεν γλεις μεχ’ υπηταγμένουν η αστυνομία, δεν μπουρού”.

Την άλλη μέρα σηκώθηκε πρωί η μητέρα μου, πήρε μια κόλα χαρτί κα έγραψε: “Ορέ Θανάση δεν φοβάσαι Θεό; Αυτή είναι η φιλία που έχεις με τον άντρα μου; Τόσες φορές φιλοξενήθηκες στο σπίτι μου, νομίζεις ότι αν πεθάνει εμένα το παιδί μου, χωρίς να ‘ρθεις να το δεις, θα σ’ αφήσω εσένα να ζήσεις;” Το δίπλωσε: “Σύρε ωρέ συμπέθερε ματά πίσω σε παρακαλώ στο Καρπενήσι, βρες τον αυτόν τον μασκαρά, δώσε του αυτό το χαρτί και παρ’ τον από κοντά μήπως τον φώταγε ο Θεός να ρθει”.

Στο μεταξύ, ο πατέρας μου γύρισε από το Αγρίνιο και πηγαίνοντας να βολέψει το μουλάρι στο αχούρι της Φάμπρικας, βλέπει τον “ψαρή”. “Τίνος είναι γέροντα αυτό το μουλάρι;” Τ’ Κουκκάλα απ’ του Μικρό Χουριό”. “Και συ ποιος είσαι;” “Ου πιθερός τ’ παπα-Βαγγέλ”. “Και που πηγαίνεις με το μουλάρι; Εγώ είμαι ο Κώστας ο Κοκκάλας”. Αφελής ο γέροντας: “να μόδουκι η γναίκας αυτό του χαρτί να του δώκου τ’ Φραγκάκ’ τ’ γιατρού” και του ‘δωσε το σημείωμα.

Διάβασε ο πατέρας το σημείωμα και τον έπιασε ρίγος: “Βάλε συμπέθερε το μουλάρι στο αχούρι και περίμένε με στη φάμπρικα. Θα πάω εγώ να βρω τον γιατρό και θα γυρίσω”. “Να παρς κι κουνιάκ καλό για του πιδί είπει η κυρά σ””. Έψαξε ο πατέρας, τον βρήκε και χωρίς να του πει λέξη του ‘δωσε το σημείωμα. Το πήρε ο γιατρός, το διάβασε, έριξε μια πλάγια ματιά στον πατέρα, είδε φαίνεται ότι δεν χωρούσε συζήτηση, τον πήρε παράμερα και του είπε: “Μόλις δύσει ο ήλιος, εγώ θα πω

πως δεν αντέχω άλλο και θα πάω στο σπίτι μου, μόλις δε σουρουπώσει θα έλθω να σε βρω στου Καρά τ' Ράχη”.

Γύρισε ο πατέρας στη φάμπρικα, είπε να παχιάσουν το μουλάρι και κάθισαν με τον γέροντα για φαγητό. Πήρε ο πατέρας μου ένα μεζέ κι ένα κρασί και ρωτούσε πως και τι έγινε με μένα. Αφού του είπε ότι ήξερε ο γέροντας, ο πατέρας μου παρέτεινε τη συζήτηση σε άλλα θέματα να ξεσκάσει το μυαλό του και να περάσει η ώρα. Ο Φραγκάκης υπήρξε πράγματι συνεπής στο ραντεβού του.

Μόλις ήλθε στο σπίτι ο γιατρός έπιασε τον σφυγμό μου, έβαλε το χέρι του στο μέτωπό μου και συνοφρυώθηκε. Ύστερα μου έβαλε το θερμόμετρο, κοίταξε τη γλώσσα μου και τα μάτια και εξέτασε το στήθος μου. Όταν μου έβγαλε το θερμόμετρο, το κοίταξε “μωρέ μπράβο το θηρίο” είπε. Με βοήθησε να γυρίσω μπρούμυτα, περπάτησε με το χέρι του την πλάτη μου, δεξιά δε στη μέση μου έβαλε ένα σταυρό με το μολύβι του.

Βγήκαν έξω οι τρεις άνδρες “Τι γίνεται Θανάση;” “Να σου πω Κώστα μου χωρίς περιστροφές. Το παιδί σου διατρέχει άμεσο κίνδυνο. Και τόσο που έζησε είναι γιατί έχει πολύ γερή κράση και που η γυναίκα σου έκαμε όλα όσα έπρεπε να του κάνει. Τώρα μόνο μια λύση υπάρχει. Στο μέρος που έβαλα το σταυρό, να του κόψετε μια βεντούζα και να του πάρετε περίπου εκατό γραμμάρια αίμα. Μετά από αυτό όμως, πρέπει, για να μην του πέσει απότομα ο πυρετός, να έχετε έτοιμο ζεστό νερό, να μουσκέψετε πανικά και να τυλίξετε με αυτά τα πόδια του. Ξέρεις, την αφάιμαξη την απαγόρευσε αυστηρά το κράτος, γι’ αυτό εγώ θα φύγω τώρα και δεν ξέρω τίποτα. Κουράγιο και όλα θα πάνε καλά ελπίζω”. Πήρε το καπέλο του και έφυγε σαν κυνηγημένος χωρίς να πει ή να φάει τίποτα και χωρίς να ζητήσει το μουλάρι. Θα ήταν περίπου εννιά η ώρα το βράδυ.

Στη Λάσπη όμως τα βεντουζογυάλια και τα τσάρτσια ήταν άγνωστα. Γι’ αυτό, μόλις έφυγε ο γιατρός, η παπαδιά πήγε στο σπίτι ενός κουρέα, που ήταν εκεί κοντά και τον παρακάλεσε με κλάματα. “Ουρή παλαβή είσι; Θελς να βρουμήσου στ’ φυλακή;” της είπε και την έδωξε. Όταν η παπαδιά γύρισε και είπε τι συνέβη: “καλά θα πάω μοναχός μ’” είπε ο παπάς και έφυγε για το σπίτι του κουρέα. “Ποιος είναι;” ρώτησε από μέσα ο κουρέας. “Ο παπάς”. “Σου ‘πα δεν έρχομαι, θέλς να παρς τ’ φαμίλια μ’ στου λαιμό σ’;” “Άνοιξε χριστιανέ μ’ κατ’ να συ ρουτήσου, δε θα συ φάου”.

Άνοιξε ο άνθρωπος, προχώρησαν σ’ ένα δωμάτιο και εκεί έβγαλε ο παπάς από τον κόρφο του ένα μικρό Ευαγγέλιο, το απίθωσε πάνω σ’ ένα τραπεζάκι και αφού έθεσε επ’ αυτού τη δεξιά του παλάμη, την δε αριστερά στο μέρος της καρδιάς είπε: “Εγώ ο ιερεύς Παπα-Βαγγέλης ορκίζομαι στην ιεροσύνη μου και το ιερόν τούτο Ευαγγέλιο που παλαμίζω, ότι αυτό που θα γίνει απόψε στο σπίτι μου θα πω ότι εγώ το έκανα, ακόμα και αν πρόκειται να με κρεμάσουν”. Ο άνθρωπος κλονίστηκε: “Να μη μας δει κανένας παπά μ’”. “Μη σκιάζεσαι”. Πήρε τα εργαλεία του, τύλιξε το κεφάλι του με μια πετσέτα “για καλό και για κακό” και ήλθαν στο σπίτι “Πόσου αίμα να τ’ πάρου;” “Τριάντα δράμια απάν’ κάτ”.

Εκεί που είχε ο γιατρός το σημάδι, τράβηξε πέντ’ έξη ξυραφιές στο δέρμα, έβαλε επάνω το κέρατο και άρχισε να το ρουφάει από την άλλη άκρη. Τράβηξε μερικές ρουφηξιές, ύστερα με γύρισε λιγάκι, απέσυρε το κέρατο απότομα, έχυσε το περιεχόμενό του σ’ ένα κρασοπότηρο, ύστερα τράβηξε 3-4 ξυραφιές ακόμα και όταν επανέλαβε την ίδια διαδικασία, κοίταξε τον παπά: “εντάξει φθάνει” είπε εκείνος.

Μόλις έφυγε ο κουρέας έπεσα σε λήθαργο. Ο πατέρας μου και ο παπάς πήγαν

να κοιμηθούν “Να φλάξου κι γω μουρη συνφάδα του πηδί να γύρς λίγου;” “Με τα σωστά σου το λες παπαδιά μ’ που θα κοιμηθώ εγώ απόψε;” Η μητέρα μου κρατούσε συνέχεια το σφυγμό μου αλλά και κάθε λίγο έβαζε αυτί στο στόμα μου να βεβαιωθεί ότι αναπνέω. Δυο ώρες προτού να φέξει άρχισα να συγυρίζομαι. Κάποια στιγμή, που έβγαζα και το άλλο μου χέρι έξω απ’ την κουβέρτα, μπήκε η παπαδιά. Είδε την κίνησή μου αυτή και λέει: “Τι κάθησι μουρη σκύλα, δεν γλέπς του πηδί χαρουπαλεύ;” “Τι να κάνω παπαδιά μου; Ελπίζω και παρακαλώ, μέρα που ξημερώνει σήμερα (ήταν Κυριακή των Αποκριών) να με λυπηθεί η Παναγιά που το είχε κι’ αυτή ένα και να μου το χαρίσει”.

Από τις κουβέντες ξύπνησαν ο παπάς και ο πατέρας μου και ήλθαν στο δωμάτιο. Η μητέρα μου δεν τους άφησε να με πλησιάσουν. Πήραν δυο σκαμνιά, κάθισαν στη μέση του δωματίου και με κοίταζαν. Άρχισε να ξημερώνει όταν έκανα να συγυριστώ και βόγκηξα. Έτρεξε ο πατέρας “Τι θέλεις παιδί μου;” “Μισάνοιξα τα μάτια μου και τα ξανάκλεισα: “νερό”. Έτρεξε η μητέρα, έβαλε ένα φλιτζάνι νερό και λίγο κονιάκ σ’ ένα ποτήρι και μου το ‘δωσε. “Κι’ άλλο” είπα μόλις το ήπια. “Σε λιγάκι παιδάκι μου, πώς είσαι; Γιατί βόγκηξες πρωύτερα;” “Κάτι με τσιμπάει στη μέση μου”. “Δεν είναι τίποτα, ο γιατρός σου έκανε μια ένεση”.

Ύστερα, η μητέρα μου έβαλε το θερμόμετρο, όταν δε το έβγαλε και είπε “τριάντα επτά και μισό”, το άρπαξε ο πατέρας και το είδε. Όταν δε το είδε και ο παπάς φώναξε: “Κώστα μου, αδελφέ μου, να σε φιλήσω, χθες στον εσπερινό διάβασα παράκληση, σήμερα μετά τη λειτουργία θα πω μια ευχαριστήρια δέηση, γιατί αν πάθαινε τίποτε το παιδί εγώ θα ‘πρεπε να αυτοκτονήσω”.

Την άλλη μέρα αισθανόμουν ανακουφισμένοι αλλά πάρα πολύ εξαντλημέ-

νος, δεν μπορούσα να σηκωθώ. Εξάλλου το τσόλι με τσιμπούσε και το κορμί μου κοκκίνιζε. “Θα πάω στο Καρπενήσι, τι θέλεις να σου φέρω;” είπε ο πατέρας μου “Να φύγουμε”. “Καλά, θα ρωτήσω τον γιατρό”. “Έφερε ο πατέρας μου εκτός από ένα τσουκάλι και δυο σεντόνια που του είπε η μητέρα μου, δυο μπουκάλια κονιάκ Μεταξά, άλλα δυο μεταλλικό νερό, τρόφιμα, φρούτα και γλυκά. Εγώ δεν γύρισα να τα κοιτάξω, μόνο ρώτησα “τι είπε ο γιατρός;” “Δεν κάνει, πρέπει να περάσουν 4-5 μέρες τουλάχιστον”.

Την τρίτη μέρα, ο πατέρας πήρε τον “Ψαρή” πήγε στο χωριό και γύρισε από εκεί το ίδιο βράδυ συνοδευόμενος από έναν αγωγιάτη με το μουλάρι του και στρωσίδια. Το πρωί βάλανε στο σαμάρι του “Ψαρή” ένα μαξιλάρι και με βάλανε καβάλα. Τύλιξαν τα ποδάρια μου με κουβέρτες, με κάμανε λουκάνικο με το πάπλωμα και φύγαμε. Στο δρόμο ο ένας από τους γονείς μου πήγαινε καβάλα στο άλλο μουλάρι και ο άλλος με συνόδευε να μην πέσω. Στον Αη-Λια πήραμε ένα μονοπάτι, βγήκαμε στο Κεφαλόβρυσο και από εκεί στο χωριό. Ύστερα από είκοσι μέρες προσπάθησα να πάω στο σπίτι του παππούλη μου του Ζορμπαλο-Κώστα που ήταν άρρωστος, αλλά δεν μπόρεσα να φθάσω ως εκεί. Σαν έφτασα στου Παπαδολευτέρη γύρισα πίσω.

Μόλις πήρα το ενδεικτικό μου από την πρώτη γυμνασίου φύγαμε με τον πατέρα μου για την Κωνσταντινούπολη. Έκτοτε και ως σήμερα ακόμη, όσες φορές κατεβαίνουμε από τη ράχη του Τυμφρηστού και αντικρίζω την Λάσπη η καρδιά μου σφίγγεται. Πάντως, χωρίς να είχα ρίξει πέτρα πίσω μου, φεύγοντας από τη Λάσπη και παρ’ όλο που τώρα λέγεται Άγιος Νικόλαος, δεν πήγα ξανά εκεί, αλλά η ευγνωμοσύνη μου τόσο προς τον θείο μου παπα-Βαγγέλη και την οικογένειά του, όσο και για τον γιατρό Φραγκάκη παραμένει αμείωτη.

Δημήτριος Δ. Πολύζος

Μια σύντομη περιγραφή της στρατιωτικής και πολιτικής καριέρας του πατέρα μας Δημήτριου Δ. Πολύζου

Συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος

Οι Άγγλο-Γάλλοι σύμμαχοι έδειξαν την αποδοκιμασία τους με το να κλείσουν συμφωνία με τον Ατατούρκ και με το να αποκλείσουν τον ανεφοδιασμό του ελληνικού στρατού, μέσω Αιγαίου, όπου είχαν τον έλεγχο με τα πολεμικά τους πλοία.

Η κυβέρνηση στην Ελλάδα διέταξε την υποχώρηση του στρατού από την Τουρκία που ακολουθήθηκε από την τραγική εκκένωση των ελληνικών καταυλισμών. Όντας μάρτυρας της σφαγής εκατοντάδων χιλιάδων Ελλήνων, ο πατέρας έγινε φανατικός εχθρός των αγγλογαλλικών δυνάμεων. Αυτή η άποψή του, εναντίον ιδίως της Αγγλίας, τον έστρεψε προς τη συμπάθειά του για τη Γερμανία και την κουλτούρα της.

Αργότερα, θυμάμαι, πως ο πατέρας διηγούνταν την τελική σφαγή των Ελλήνων προσφύγων στη Σμύρνη, όπου απελπισμένοι καταδιωκόμενοι προσπαθούσαν να σωθούν κολυμπώντας σε οποιοδήποτε πλεούμενο στο λιμάνι. Ελληνικά καράβια έπαιρναν όσους μπορούσαν αλλά ο αγγλο-γαλλικός στόλος δεν άφηνε κανένα διωκόμενο στα πλοία τους, πετούσαν όσους γαντζώνονταν επάνω πάλι στη θάλασσα. Οι εξαγριωμένοι Τούρκοι κρέμασαν τον επίσκοπο της Σμύρνης στο λιμάνι για περισσότερο εκφοβισμό.

Πίσω στην Ελλάδα, η πόλωση και αντιμάχια μεταξύ βενιζελικών και αντιβενιζελικών οξύνθηκε πολύ. Στη δεκαετία του 1920-1930, μετά τη Μικρασιατική καταστροφή, ο πατέρας πήρε μέρος σε δυο

στρατιωτικές εξεγέρσεις εναντίον κυβερνήσεων του Βενιζέλου. Και οι δυο απόπειρες αποτύχανε και ο πατέρας μαζί με άλλους αξιωματικούς καταδικάστηκε ερήμην σε θάνατο. Μια φορά κρύφτηκε στα βουνά του Παρνασσού και την άλλη κατέφυγε στη Σερβία για έξι μήνες περίπου, όπου έμαθε τη γλώσσα και έγραψε αργότερα (μαζί με σέρβο συγγραφέα) ένα βιβλίο για τις εθνικές μειονότητες της Γιουγκοσλαβίας. Μετέπειτα κυβερνήσεις αναθεώρησαν τις θανατικές ποινές και ο πατέρας γύρισε στην Αθήνα, όμως η στρατιωτική του καριέρα είχε τελειώσει.

Στη δεκαετία του 1930, ίδρυσε κατασκευαστική εταιρεία, την "Αθηνά". Παντρεύτηκε την Κασσάνδρα Χατσοπούλου στις 28 Ιουνίου 1930, είχε δύο παιδιά, Ουρανία-Μυρτώ το 1931 και τον Διονύση το 1932 και ένα τρίτο την Πηνελόπη το 1939. Πριν τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο, ο πατέρας συνδέθηκε με το κόμμα Μεταξά, που θεωρείτο αντιαγγλικό και φιλογερμανικό. Ο Μεταξάς καθήδρυνε δικτατορία το 1936 και άρχισε να διώκει τους πολιτικούς του αντιπάλους (φιλελεύθερους και αριστερούς) ιδρύοντας στρατεύματα συγκεντρώσεως. Ο πατέρας διαφώνησε με αυτή την τακτική και η δικτατορία τον έστειλε (μαζί με την οικογένειά του) εξορία στη Σίφνο και μετά στη Σύρο.

Ο Μεταξάς αρνήθηκε να προσχωρήσει στις συμμαχικές δυνάμεις εναντίον του Χίτλερ/Μουσολίνι διότι ήθελε η Ελλάδα να μείνει ουδέτερη στον Β' Π. Π., όπως και

άλλες χώρες: Τουρκία, Ελβετία, Σουηδία, Φιλανδία κ.ά. Ο πατέρας υποστήριζε αυτή την πολιτική λέγοντας ότι θα είχε σώσει την Ελλάδα από τις καταστροφές του πολέμου. Ο Μεταξάς πέθανε το 1940, ο πατέρας ήταν σίγουρος ότι δολοφονήθηκε από την Ιντέλιτζεν Σέρβις.

Αμέσως μετά τον θάνατο του Μεταξά, μια μικρή αγγλική μονάδα στρατού αποβιβάσθηκε στη Θεσσαλονίκη. Οι Ιταλοί και οι Γερμανοί θεώρησαν αυτή την απόβαση σαν διακήρυξη πολέμου εναντίον τους από την Ελλάδα. Ο Μουσολίνι στην Ιταλία άρπαξε αυτή την ευκαιρία για να επιτεθεί στη βορειοδυτική Ελλάδα μέσω Αλβανίας, έχοντας σα σκοπό να προσαρτήσει στην Ιταλία τα ελληνικά Ιόνια νησιά.

Αυτή η εθνική απειλή ένωσε τους Έλληνες υπεράνω πολιτικών διαφορών στην αντίσταση κατά της ιταλικής επίθεσης. Στις 3 Μαρτίου 1941, ο πατέρας με την οικογένειά του επέστρεψε από την εξορία στην Αθήνα, όπου παρουσιάστηκε εθελοντικά στον ελληνικό στρατό και διορίστηκε στρατιωτικός διοικητής Κέρκυρας.

Ο ιταλικός στρατός νικήθηκε και καταδιώχθηκε από τους Έλληνες στην Αλβανία, παρόλη την υπεροχή των Ιταλών σε οπλισμό και αριθμό. Αυτή η πρώτη ήττα των δυνάμεων του άξονα στον Β' Π. Π. δεν έχει τονιστεί από τους ιστορικούς. Οι Γερμανοί δεν μπορούσαν να αγνοήσουν την ήττα των Ιταλών στα Βαλκάνια και εισέβαλαν στην Ελλάδα από τη Σερβία. Σε τρεις μέρες ο στρατός του Χίτλερ έμπαινε στην Αθήνα.

Οι Ιταλοί αποβιβάσθηκαν στην Κέρκυρα και ζήτησαν γραφτή παράδοση του νησιού από τον πατέρα. Εκείνος αρνήθηκε να υπογράψει παράδοση, λέγοντας ότι δεν έχει εντολή τέτοια από την κυβέρνηση του. Δεν ήθελε ένα τέτοιο έγγραφο να χρησιμοποιηθεί από τους Ιταλούς για την

προσάρτηση της Κέρκυρας στην Ιταλία. Οι Ιταλοί φοβέριζαν ότι θα βομβαρδίσουν το νησί και ο Έλληνας επίσκοπος του νησιού παρακαλούσε τον πατέρα να υπογράψει παράδοση. Ο πατέρας, ένα βράδυ μαζί με λίγους στρατιώτες, πέρασε με βάρκα στην ηπειρωτική Ελλάδα και παραδόθηκε στους Γερμανούς στα Ιωάνινα.

Πίσω στην Αθήνα, έγινε κυβέρνηση υπό τον Τσολάκογλου κάτω από την γερμανική κατοχή. Οι θάλασσες γύρω από την Ελλάδα ήταν υπό τον έλεγχο του αγγλικού στόλου, όπου δεν επέτρεπε ανεφοδιασμό στα λιμάνια. Οι μεγάλες πόλεις Αθήνα, Θεσσαλονίκη υπέφεραν από έλλειψη τροφίμων και με τη δημιουργία μαύρης αγοράς. Κερδοσκόποι έκρυβαν τρόφιμα και ο κόσμος πέθαινε από πείνα στους δρόμους. Η κυβέρνηση Τσολάκογλου κάλεσε τον πατέρα να αναλάβει το Υπουργείο Επισιτισμού και να πατάξει την κερδοσκοπία, διότι είχε τη φήμη έντιμου ανθρώπου. Ο πατέρας δέχτηκε και προσπάθησε να διαλύσει την μαύρη αγορά χωρίς όμως επιτυχία, γι' αυτό και παραιτήθηκε σε λιγότερο από 3 μήνες.

Μετά την απελευθέρωση από τους Γερμανούς, οι Άγγλοι συνέλαβαν τον πατέρα και τον έστειλαν για 6 μήνες σε στρατόπεδο κρατουμένων στην Ασμάρα της ανατολικής Αφρικής. Στις αρχές του 1945 ολόκληρη η κυβερνητική ομάδα του Τσολάκογλου προσήχθηκε σε δίκη. Στις 2 Μαρτίου 1945 η μητέρα μας Κασσάνδρα πέθανε στην Αθήνα, την ίδια μέρα που ο πατέρας υπεράσπιζε τον εαυτό του στο δικαστήριο. Δικάστηκε 5½ χρόνια φυλακή σαν συνεργάτης των Γερμανών. Μετά από 4 χρόνια αποφυλακίστηκε και το 1950 ή 1951 η ελληνική κυβέρνηση ακύρωσε την ποινή του. Ο πατέρας πέθανε από εγκεφαλικό συμφόρημα στις 13 Ιουλίου 1967 στην Αθήνα.

Η Μάχη του Μικρού Χωριού

Ιστορικό χρονικό της μάχης, τον Δεκέμβριο του 1942, γραμμένο από τον επιζώντα σήμερα μαχητή, **Κώστα Γκέκα** (ψευδώνυμο Ατρόμπος), από το Παλαιόκαστρον Φθιώτιδος

Με τη λιποταξία του Νίκου Κωστορίζου και 26 άλλων από το χωριό Τσοούκα, πήγαμε στο Γαρδίκι Ομιλαίων και κάναμε Γενική Συνέλευση, που αποφασίσαμε να βαδίσουμε προς την Ήπειρο να βρούμε τον Ζέρβα να του ζητήσουμε εξήγηση για τη διαλυτική δουλειά που μας έκανε. Αλλά, όπως αποδείχθηκε, η δουλειά αυτή η *βρώμικη* ήταν των Συμμάχων μας, των Άγγλων. Διότι, με το σαμποτάζ στο Γοργοπόταμο, η αποστολή τους εδώ στην Ελλάδα και ο κυριότερος σκοπός τους ήταν να διαλύσουν το ΕΑΜ και τον ΕΛΑΣ. Αυτές τις εντολές είχαν και αυτό αποσκοπούσαν.

Είπαν, λοιπόν, στον Κωστορίζο, τον καιρό που είμασταν μαζί στη Γκιώνα, να φύγει από τον ΕΛΑΣ και να πάει στη Θεσσαλία στις ομάδες του Κωστόπουλου. Αυτό και έγινε. Ωστόσο, εμείς νομίσαμε ότι ήταν έργο του Ζέρβα.

Φύγαμε από το Γαρδίκι μετά τη Συνέλευση και πήγαμε στα Πουγκάκια και κοιμηθήκαμε το βράδυ. Αλλά, την άλλη μέρα δεν φύγαμε, όπως είχαμε αποφασίσει. Όλοι αναρωτιόμαστε τι να συμβαίνει. Μάθαμε ότι έκανε αιμόπτυση ο Άρης και είπε ο γιατρός να ξεκουραστεί λίγες μέρες.

Στα Πουγκάκια μείναμε δυο μέρες. Την Τρίτη μέρα το πρωί ξεκινήσαμε. Πέρασαμε το βουνό Γραμμένη Οξιά, κατεβήκαμε σε ένα χωριό Ανιάδα και από εκεί πέρασαμε βράδυ στο Μεγάλο Χωριό και συνεχίσαμε την πορεία και σχεδόν μεσάνυχτα φτάσαμε στο Μικρό Χωριό.

Κοιμηθήκαμε το βράδυ. Το πρωί έβρα-

ζε η φασολάδα για να φάμε αλλά πριν φάμε χτυπάει η σάλπιγγα συγκέντρωση. Μαζευόμαστε. Φωνάζουν “έρχονται οι Ιταλοί” και πράγματι κοιτάζουμε στο δημόσιο δρόμο χαμηλά στο Γαύρο και βλέπουμε τους Ιταλούς. Αμέσως ο Άρης δίνει εντολές. Πρώτα φωνάζει

“Νικηφόρε, πάρε τις δυο ομάδες και μια από τον Μπελή και περάστε το ποτάμι και πάστε απέναντι το ύψωμα. Εσύ Κωστούλα, με δυο ομάδες εκεί. Εσύ Μπελή εκεί, κ.λπ. Μόλις χτυπήσουν οι σάλπιγγες “Προχωρείτε, προχωρείτε” αρχίζει η υποχώρηση. Σήμα συγκέντρωσης. Στην κορυφή του βουνού, στα έλατα.

Πήγαμε με το Νικηφόρο στην αποστολή μας. Μας ακροβόλησε και μας είπε ότι δεν θα πυροβολήσει κανείς, εγώ θα ρίξω πρώτος. Έτσι και έγινε. Βλέπαμε τους Ιταλούς απέναντι να προχωράνε προς το χωριό. Από εκεί που ήμουν εγώ, η αποστολή ήταν 150-200 μέτρα σε ευθεία γραμμή. Έπεσε το σύνθημα και άρχισε η μάχη. Οι Ιταλοί αιφνιδιάστηκαν, έπεσαν κάτω αλλά από το μέρος που ήμασταν εμείς φαινότανε όλο το σώμα τους, ούτε μια σφαίρα δεν πήγε χαμένη διότι είχαμε μεγάλο στόχο.

Σε λίγα λεπτά άρχισαν να οργανώνονται και άρχισαν να μας πυροβολούν. Εμάς μας εντόπισε ένα πολυβόλο και δύσκολα σηκώναμε κεφάλι. Η μάχη κράτησε γύρω στην ώρα. Κάποια στιγμή μου φωνάζει ο διπλανός, “Ατρόμπε, χτυπήθηκε ο Κλέαρχος”, (Κώστας Μπίρτσας) από το Περίβλεπτο Φθιώτιδος. Ήταν δίπλα του. Κάποια στιγμή ακούμε τη σάλπιγγα: Προ-

χωρείτε, προχωρείτε. Έπρεπε να φύγουμε προς το βουνό. Τραβάω τη χλαίνη μου που είχα δίπλα. Ευτυχώς, την τράβηξα με το όπλο μου και μόλις κινήθηκε έρχεται μια ριπή αυτόματου όπλου. Κόντεψαν τα χαλίκια να μου βγάλουν τα μάτια, η χλαίνη είχε έξι τρύπες. Με ένα δυο άλματα βρέθηκα σε μέρος απυρόβλητο. Και μέσα από χαντάκια βαδίζαμε όλοι προς το σημείο συγκέντρωσης επάνω στο βουνό. Αφού συγκεντρωθήκαμε, είδαμε ότι έλειπαν 6-7, αλλά μέχρι το βράδυ ήλθαν. Εκτός από τον Κλέαρχο που σκοτώθηκε είχαμε και

έναν τραυματία, τον Κολοκοτρώνη.

Απώλειες των Ιταλών αρκετές. Σκοτώθηκε και ο επικεφαλής τους Ταγματάρχης, είπε. Η μάχη αυτή ήταν "μπλάτσιασμα", που λένε στο χωριό μου. Ούτε εμείς ξέραμε ότι στο χωριό θα έρχονταν Ιταλοί και ούτε οι Ιταλοί είχαν πληροφορία ότι ήμασταν εμείς στο χωριό. Τέτοια πανωλεθρία που πάθανε δεν την περιμένανε, ούτε που τη φαντάζονταν και μέχρι το Πάσχα του 1943, που φύγανε από το Καρπενήσι, δεν ξανά-αποπειράθηκαν να βγούνε στα χωριά της περιοχής.

Νύχτα Γεναριού

*Του γεναριάτη κρύα βραδιά, λάμπουν ψηλά τ' αστέρια·
ο μαχαλός ολάκερος τυλίχτηκε στο χιόνι.
Οι χωριανοί συνάζονται νωρίς για τα νυχτέρια
και λεν τα παραμύθια τους κοντά στο παραγώνι.*

*Κυδώνια, μήλα, κάστανα κι άδειασε το σακούλι.
Τα κούτσουρα η φωτόγλωσσα στο τζάκι κάνει ζάπι.
Τ' αγγόνια γλυκοπλάγιασαν στο γόνα του παππούλη
κι ακόμα πλέκει η βάβα μου το μάλλινο τσουράπι.*

Θανάσης Παπαθανασόπουλος

Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας

Περίηγησή στο χώρο και στο χρόνο*

Ένα βιβλίο για τον κάθε επισκέπτη ή φίλο του Μικρού Χωριού

Κεντρική διάθεση:

- Ιστορικό-Λαογραφικό Μουσείο Μικρού Χωριού
- Αδελφότητα Μικροχωριτών

* Τα έσοδα από την πώληση του βιβλίου διατίθενται για τη συντήρηση της Πνευματικής Γωνιάς του χωριού μας.

Γενικές Παρατηρήσεις για την **Παράδοση** και το **Περιβάλλον**

Του Λογοτέχνη-Συγγραφέα Μιχάλη Σταφυλά

Η παράδοση είναι το βασικότερο πολιτιστικό μας στοιχείο, που φανερώνει την πορεία που ακολουθήσαμε για να φθάσουμε ως τα σήμερα. Η ζωή όμως προχωράει με γοργούς ρυθμούς και κανένας δε θα 'θελε να ζήσει όπως ζούσαν οι παππούδες μας. Συνεπώς, η παράδοση μας βοηθάει στο να ξέρουμε την ταυτότητά μας σε κάθε της διάσταση. Από ποια σκούφια κρατάμε, που λέει ο λόγος. Από αυτή την άποψη είναι σωστό να συγκρατούμε όσα παραδοσιακά στοιχεία μπορούμε και όχι να τα ξαναβάλουμε στην καθημερινή μας ζωή. Θα 'ταν άλλωστε ανέφικτο κάτι τέτοιο. Όταν πέρυσι είδα σ' ένα πανηγύρι να χορεύουν τσάμικο και καλαματιανό οι μεγαλύτεροι και σ' έναν άλλο χώρο παρακάτω οι νέοι να χορεύουν αυτούς τους μοντέρνους κουνιστούς και πολύ αισθησιακούς χορούς, σκέφτηκα πως και σε τούτη την περίπτωση παλεύει το παλιό με το καινούργιο. Το χτες με το σήμερα.

Η άποψη πως μελλοντικά αυτά τα παραδοσιακά μας στοιχεία θα θεωρούνται δείγματα ενός ξεπερασμένου πολιτισμού είναι η σωστότερη. Από χρόνο σε χρόνο μπαίνουμε στο αδυσώπητο χωνευτήρι του τεχνολογικού πολιτισμού και της άναρχης παγκοσμιοποίησης. Η ζωή μας ολοένα και μολιάζεται με ξένα στοιχεία, αλλοιώνεται και μεταλλάσσεται τόσο που, μελλοντικά, ελληνική ή ευρυτανική παράδοση δεν θα υπάρχει, παρά μονάχα στα χαρτιά. Ούτε καν στα πανηγύρια ή τις εκ-

δηλώσεις των τοπικών συλλόγων... Και τούτο γιατί θα σκεπτόμαστε, θα ζούμε και θα ενεργούμε όπως οι άλλοι λαοί κάτω από οδηγίες και καθοδηγήσεις ξένων προς την ελληνική ψυχосύνθεση. Η Ελλάδα μας θα 'ναι ευρωπαϊκή (προς το παρόν) επαρχία και αν χρειαστεί μπορεί να σταλούν Έλληνες στρατιώτες να υπερασπιστούν κάποια χώρα που δέχτηκε επιθέσεις από ... Εσκιμώνους. Παλιότερα δε χύσαμε ελληνικό αίμα στην Κορέα και δεν είχε δηλώσει εκείνος

ο αλήστου μνήμης Ντίνος Τσαλδάρης όντας "πρωθυπουργός" πως τα σύνορά μας επεκτείνονται ως την Κορέα!

Γι' αυτό τώρα που βρισκόμαστε μπροστά σ' αυτό το μεταίχμιο, καλό είναι να συγκρατήσουμε ό,τι μπορέσουμε. Από δω και πέρα η παράδοση θα 'ναι ελληνοευρωπαϊκή και – γιατί όχι! – ελληνοαμερικάνικη. Τα ΜΜΕ βοηθάνε πολύ γι' αυτή την καταδικαστική ισοπέδωση. Μαζί μ' όλες τις άλλες ανησυχίες των ανθρώπων που θέλουν ακόμα να σκέπτονται ανθρωπινά ήταν και η ανησυχία τους για το μέλλον της παράδοσης. Τώρα το βλέπουν πως άδικα ανησυχούσαν. Το κακό αρχίζει και γίνεται οδυνηρή πραγματικότητα. Το πολύ – πολύ η δικιά μας γενιά να συγκεντρώνει όσα κατάλοιπα μπορέσει κι ύστερα μηδέν εις το πηλίκον, που μας μάθαινε ο Κεχριμπάρης στο Γυμνάσιο.

Το ένα κακό όμως φέρνει τ' άλλο. Η καταστροφή του περιβάλλοντος είναι κι

αυτή ένα σύμπτωμα της τεχνολογικής εξέλιξης με τα πολλά πλοκάμια. Το χειρότερο είναι οι πόλεμοι που δε θα σταματήσουν ποτέ, αφού οι μετοχές των εργοστασίων παραγωγής όπλων βρίσκονται στα χρηματιστηριακά ύψη. Το είπε άλλωστε ο πρόεδρος τον ΗΠΑ πως “τα προϊόντα αυτών των εργοστασίων πρέπει να καταναλώνονται, αλλιώς θα κλείσουν κι αυτό σημαίνει την οικονομική μας καταστροφή”. Όπως είναι επόμενο κι αυτά εκσυγχρονίζονται. Με τους γκράδες των παππούδων μας με μια ντουφεκιά σκοτώνεις έναν. Τώρα με μια βόμβα σκοτώνεις χιλιάδες και μολύνεις μαζί με το περιβάλλον χιλιάδες ανθρώπους. Αυτά τα όπλα με τα ουράνια και τις ακτινοβολίες ήρθαν στη γειτονιά μας, αλλά ποιος μας λέει πως ο αέρας δεν τα φέρνει ως τον τόπο μας!

Και δεν είναι μόνο αυτό. Καίγονται τα δάση, τα καλλιεργήσιμα εδάφη βγάζουν επικίνδυνα προϊόντα, οι τρελές αγελάδες και οι τρελοί άνθρωποι πολλαπλασιάζονται κι ο κατήφορος που πήρε ο πλανήτης μας είναι πια δύσκολο να αναχαιτιστεί. Και τα ναρκωτικά κι αυτά είναι ένα από τα συμπτώματα του κατήφορου. Πού να ζούσε η μακαρίτισσα η βάρβω μου που συχνά έλεγε πως αυτός ο κόσμος βγάζει τα μάτια του με τα ίδια του τα χέρια. Κι ας μην είχε ποτέ ακούσει κάτι ανάλογο που είχε πει ο Φρόνιτ “ο πολιτισμός κάποτε θα γίνει πηγή δυστυχίας”.

Το περιβάλλον ενός τόπου, συνεπώς και της Ευρυτανίας, ας πούμε, δεν μπορεί να απομονωθεί από τους άλλους τόπους αφού την ίδια τύχη και τα ίδια προβλήματα έχουν όλοι. Για να επαληθευτεί ο John Donne, που πριν από πολλά χρόνια είχε πει πως “κανένας άνθρωπος δεν είναι νησί, ακέριος μοναχός του. Κάθε άνθρωπος είναι ένα κομμάτι της Ηπείρου, ένα μέρος της Στεριάς. Αν η θάλασσα ξεπλύνει ένα σβόλο χρώμα η Ευρώπη γίνεται μικρότερη... Κάθε

ανθρώπου ο θάνατος λιγοστεύει εμένα τον ίδιο γιατί είμαι ένα με την Ανθρωπότητα. Κι έτσι ποτέ σου μη στέλνεις να ρωτήσεις για ποιον χτυπά η Καμπάνα. Χτυπάει για σένα...”. Η καμπάνα, λοιπόν, για το φυσικό περιβάλλον, για την οικολογία, για την παράδοση, για όλα, χτυπάει και για την Ευρυτανία.

Αυτό δε θα πει πως δεν πρέπει ν’ αντισταθούμε με όσες δυνάμεις διαθέτουμε ενάντια στην κακοποίηση του περιβάλλοντος στον περιορισμένο γεωγραφικό χώρο μας. Δεν θα πρέπει μοιρολατρικά να τα δεχόμαστε όλα. Φυσικά σταθμίζοντας τα πάντα. Γιατί είχαμε και αντιστάσεις που σήμερα τις βλέπουμε με κάποιον εύθυμο τόνο. Όπως εκείνη των Γάλλων που επικεφαλής τους ήταν ο συγγραφέας Αλφρέντ ντε Μυσσέ. Όταν κυκλοφόρησε η πρώτη ατμομηχανή στη Γαλλία διαμαρτυρήθηκαν “γι’ αυτό το τέρας που αλλοίωνε το φυσικό τοπίο”. Άλλοι πάλι διαμαρτυρήθηκαν έντονα στον εφευρέτη της ατμομηχανής, Στήβενσον, με το σαθρό επιχείρημα “τι θα γίνει αν στο δρόμο της ατμομηχανής βρεθεί μια αγελάδα”. Και ο Στήβενσον τους αποκρίθηκε ήρεμα: “Τόσο το χειρότερο για την αγελάδα”. Φανταστείτε αν σταματούσε η παραγωγή αυτών των ατμομηχανών, αν δεν μπαίναν στη ζωή μας, σε τι κατάσταση θα βρισκόταν ο κόσμος. Τόσο το χειρότερο για μας...

Τελειώνοντας πρέπει να επισημάνουμε πως το πανευρωπαϊκό κίνημα κατά της Παγκοσμιοποίησης, που συγκροτήθηκε εντελώς αυθόρμητα κάτω από την επιταγή της λαϊκής συνείδησης και μόνο, είναι ένα καλό σημάδι που αντιστρατεύεται την επικείμενη κυριαρχία του κακού και υπερασπίζεται αγωνιστικά την εθνική αυτοτέλεια και την παράδοση ως το περιβάλλον και την οικολογία όλων των χωρών και των χώρων.

Θεά Αφροδίτη και Αγχίσις

Ο Αγχίσις ήταν ένας όμορφος, γεροδεμένος νέος βοσκός, που ζούσε στο βουνό της Ίδης. Μια σεληνοφώτιστη νύχτα, αφού μάζεψε τα πρόβατά του, έπεσε να κοιμηθεί πάνω στο γιατάκι του, που ήταν στρωμένο με δέρματα από άγρια ζώα που ο ίδιος είχε σκοτώσει. Καθώς κοιμόταν, πέρασε από κει η Αφροδίτη. Πρόσεξε το ρωμαλέο κορμί του και το ωραίο πρόσωπό του και η καρδιά της κυριεύτηκε από επιθυμία και λαχτάρα. Χωρίς να χάσει χρόνο τρέχει στο Ιερό της Πάφου, όπου είχε το περίφημο

*Το άγαλμα της Αφροδίτης της Μήλου (130-100 π.Χ.)
Βρίσκεται στο Μουσείο του Λούβρου στο Παρίσι.*

καλλωπιστήριό της και παραδίδεται στις Χάριτες να την περιποιηθούν, όπως ποτέ άλλοτε. Οι Χάριτες τη λούζουν, τη χτενίζουν, την αρωματίζουν με αιθέρια έλαια, τη στολίζουν με χρυσά κοσμήματα και της ρίχνουν στους λευκούς της ώμους ένα θαυμάσιο, αραχνούφαντο πέπλο.

Φεύγει, τότε η πεντάμορφη θεά – γεμάτη φλογερό πόθο – να πάει στα βουνά της Τροίας για να συναντήσει τον όμορφο βοσκό. Πετάνει πάνω από βουνά, φαράγγια, κοιλάδες και παντού σκορπάει ερωτικό πόθο. Όλα τα ζωντανά της γης μεθούν απ' τ' άρωμά της. Και όταν φθάνει στην ψηλή κορφή της Ίδης, τα άγρια θηρία του βουνού, σαν υπνωτισμένα, τρέχουν πίσω της. Αποτελούν τη συνοδεία της ως ότου βρει τον αγαπημένο της βοσκό.

Η θεά της ομορφιάς, νιώθει στα στήθη της το καρδιοχτύπι καθώς ψάχνει στις ραχούλες όπου περιφέρεται ο Αγχίσις με τα πρόβατά του. Ξαφνικά βρίσκεται μπροστά του και ο όμορφος βοσκός μένει μαρμαρωμένος. Αυτός, ένας κοινός θνητός, να αντικρίζει την Καλλονή του Ολύμπου! Θαυμάζει την ομορφιά της, το παράστημά της, Το πέπλο της είναι πιο φωτεινό κι απ' τις ακτίνες της αυγής. Το άρωμά της μεθυστικό. Πάθος

κυριεύει την ψυχή του νιου. Και εκείνη τον καλεί να ενωθεί μαζί της.

Η ένωσή τους ήταν ανείπωτη εμπειρία για τον ταπεινό βοσκό. Δεν μπορούσε να πιστέψει αυτό που του είχε συμβεί. Ήθελε να το φωνάξει, να το διαλαλήσει, να το μάθουν όλοι αυτό το απρόσμενο δώρο της τύχης του. Όμως, ήταν και ο όρκος... Ο όρκος που του είχε ζητήσει να δώσει η θεά της Ομορφιάς, πριν χαθεί ψηλά στα σύννεφα: Να κρατήσει μυστικό τον έρωτά τους! Όμως, τρελαμένος από ευτυχία όπως ήταν, ξέχασε τον όρκο του και άρχισε να εξιστορεί αλλά και να καυχιέται για την εξάισια εμπειρία του.

Αυτό εξόργισε το Δία. Ο κομπασμός του δεν μπορούσε να μείνει ατιμώρητος. Βροντές και αστραπές γέμισαν τα βουνά. Και όπως, ο νεαρός βοσκός έτρεχε να κρυφτεί στην καλύβα του, ένας κεραυνός ήλθε να του κόψει τη ζωή. Από την ένωση της Αφροδίτης με τον Αγχίση γεννήθηκε ο Αινείας, ο προπάτορας των Ρωμαίων.

ΒΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ – ΜΙΑ ΣΩΣΤΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Οικονομία και Περιβάλλον είναι δύο βασικές συνισταμένες που επηρεάζουν όλο και περισσότερο την καθημερινή μας ζωή. Στο μέλλον η οικονομική δραστηριότητα και οι επιτυχημένες πολιτικές θα συνδυάζονται όλο και περισσότερο με την προστασία του περιβάλλοντος, την παραγωγή ενέργειας από καθαρές πηγές και την παραγωγή καθαρών αγροτικών προϊόντων.

Σε περιοχές όπως αυτή της Ευρυτανίας, μπορούν να δημιουργηθούν μικρές μονάδες παραγωγής βιολογικών προϊόντων καθώς και μικρές κτηνοτροφικές μονάδες που θα έχουν σημαντικό όφελος για τους επιχειρηματίες – αγρότες αλλά και για τον τόπο.

Οι προϋποθέσεις για τη δημιουργία τέτοιων καλλιεργειών απασχόλησαν την ΕΕ και από την 1^η Ιανουαρίου 2009 δημοσιοποίησε τον κανονισμό που αφορά τις καλλιέργειες αυτές. Θεωρούμε σημαντικό και χρήσιμο να δημοσιεύσουμε ορισμένα άρθρα προκειμένου να δώσουμε μια ιδέα για το πλαίσιο στο οποίο θα πρέπει να κινηθεί όποιος θα ήθελε να ασχοληθεί με βιολογικές καλλιέργειες και την κτηνοτροφία.

Προϋποθέσεις για την καλλιέργεια βιολογικών προϊόντων

Από την 1^η Ιανουαρίου 2009 τέθηκαν σε ισχύ οι νέοι κανονισμοί της Ε.Ε για την παραγωγή τον έλεγχο και τη σήμανση των βιολογικών προϊόντων.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις του κανονισμού, τα τρόφιμα σημαίνονται ως βιολογικά εφόσον τουλάχιστον το 95% των γεωργικών συστατικών τους είναι βιολογικά.

Τα βιολογικά συστατικά σε μη βιολογικά τρόφιμα μπορούν να αναφέρονται ως βιολογικά στον κατάλογο των συστατικών, εφόσον το εν λόγω τρόφιμο έχει παραχθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία περί βιολογικών προϊόντων.

Αυστηρά απαγορευμένη στη βιολογική παραγωγή είναι η χρήση γενικά τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ) και προϊόντων που έχουν παρασκευαστεί από ΓΤΟ .

Οι προϋποθέσεις για να θεωρηθούν τα προϊόντα βιολογικά αναφέρονται στον κανονισμό της ΕΟΚ 2092/91 σύμφωνα με τον οποίο:

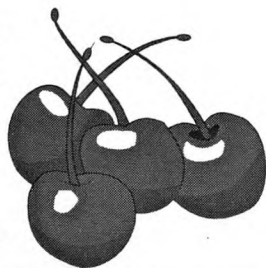
Η γονιμότητα του εδάφους διατηρείται και αυξάνεται με:

- Καλλιέργεια ψυχανθών
- Με κλωρή λίπανση
- Με καλλιέργεια βαθύρριζων φυτών (αμειψισπορά)
- Με την ενσωμάτωση οργανικών λιπασμάτων (κοπριά, κομπόστ), τα οποία πληρούν συγκεκριμένες προδιαγραφές.

Η καταπολέμηση των ασθενειών και των επιζήμιων εντόμων και των ζιζανίων πραγματοποιείται με την εφαρμογή των ακόλουθων μέτρων:

- Επιλογή των κατάλληλων ειδών και ποικιλιών
- Εναλλαγή των καλλιεργειών (αμειψισπορά)
- Λήψη κατάλληλων μέτρων (φυτοφράκτες, φωλιές, διασπορά εκθρών)
- Καταστροφή των ζιζανίων με φωτιά
- Χρήση ακίνδυνων φυτοπροστατευτικών προϊόντων, μόνο σε περίπτωση που η καλλιέργεια κινδυνεύει άμεσα.

Επειδή σημαντική προϋπόθεση της βιολογικής γεωργίας είναι η χρήση σπόρων που παράγονται βιολογικά, υπάρχει διαδικτυακή βάση δεδομένων με στόχο την διευκόλυνση απόκτησης των σπόρων. (ec.europa.eu/agriculture/organic/splash_en)

Σε ότι αφορά τη βιολογική κτηνοτροφία πρέπει:

- Τα ζώα πρέπει να εκτρέφονται με πιστοποιημένες τροφές βιολογικές γεωργίας
- Να προτιμώνται αυτόχθονες φυλές ζώων ώστε να προστατευθούν από τον αφανισμό
- Να επιλέγονται ανθεκτικές σε ασθένειες φυλές (για να μην γίνεται χρήση αντιβιοτικών η να γίνεται περιορισμένη χρήση αν αυτό είναι απαραίτητο)
- Να λαμβάνεται μέριμνα για τις συνθήκες διαβίωσης των ζώων, (να υπάρχουν χώροι άσκησης και στέγασης με συγκεκριμένες προδιαγραφές)
- Απαγορεύεται η κακοποίηση ζώων

Ενθαρρύνεται η χρήση φυσικών βοσκότοπων με αραιή βόσκηση, με την προϋπόθεση ότι προστατεύεται το περιβάλλον από την ανεξέλεγκτη βόσκηση και τη διάθεση των κτηνοτροφικών απόβλητων.

Οι έλεγχοι για την τήρηση των προϋποθέσεων και τη χρήση των βιολογικών σημάτων θα διενεργούνται σε κάθε φάση της βιολογικής παραγωγής, τουλάχιστον μια φορά το χρόνο. Για το λόγο αυτό προβλέπεται ότι κάθε κράτος της Ε.Ε είναι υπεύθυνο για τη δημιουργία ενός συστήματος ελέγχου ώστε να εξασφαλίζεται η εφαρμογή των υποχρεώσεων που προβλέπει ο κανονισμός.

Πηγές (ec.europa.eu/agriculture) (εφημερίδα m-id)

Νιέρτι

Με ζώνει ντέρτι, βάβα μου, καημός και ψυχοπόνια
που δέρνει με αναπαριά και φτώχεια μ' αγκυλώνει.

Στα ξένα δεν καζάντισα φλουριά, ναπολεόνια.

Μόνο μου διάφορο η βουή, η αρώστεια, η γύμνια, οι πόνοι.

Χριστόημερα μας έρχονται κι Άη-Βασιλιού μας φτάνει
κι εγώ σου φκιάνω, βάβα μου, το δέμα το μικρούλι.
Σα λάβεις τα καλούδια μου το μάτι σου θα υγράνει:
σου στέλνω χαιρετίσματα κονιάκι και καφούλη.

Θανάσης Παπαθανασόπουλος

Ιστορικές Μηνίμες & Προσωπικές Αναμνήσεις

Συνέχεια από προηγούμενο

Ο σκοπός που επέβλεπε το μονοπάτι αναλάμβανε υπηρεσία το πρωί προτού φέξει. Ντυμένος με μια ολόασπρη κάπα, να φαίνεται σαν πέτρα και έτσι όπως ήταν και αυτός πετρωμένος και το κάτουρό του ακόμα, είχε ένα κουτί από κονσέρβα και το έκανε εκεί μέσα. Για χονδρό δεν γίνεται κουβέντα, έπρεπε να κρατηθεί ως το βράδυ που θα 'φευγε από εκεί όταν τελείωνε η υπηρεσία του και ερχόταν η βραδινή βάρδια.

Εγώ είχα φτιάξει ένα ατομικό όρυγμα. Τάφο να το πούμε καλύτερα, στενό να μην δίνω και μεγάλο στόχο. Σε αντίθεση με μένα οι υπόλοιποι του στοιχείου μου φτιάξαν και οι τέσσερις μαζί κάτω από μένα ομαδικό ας πούμε τάφο.

Το πυροβολικό, στο σημείο αυτό που ήμασταν, δεν μας χτύπαγε. Σκάζανε τα βλήματα απέναντι. Αλλά οι μεγάλοι όλμοι δεν μας άφηναν σε ησυχία. Σκάζανε δίπλα μας, από πάνω, από κάτω. Αν είχε κανείς την τύχη να χτυπηθεί ήταν καταδικασμένος. Είπαμε ότι οι άντρες του στοιχείου μου ήταν όλοι έφεδροι παλαιών κλάσεων, οι πιο πολλοί παντρεμένοι με οικογένειες και όσο να 'ναι τη ζωή τους την υπολογίζανε περισσότερο. Αυτόν τον φόβο τους ήθελα πολλές φορές να πειράξω, κάνοντάς μαύρο χιούμορ. Εκφωνώντας όπως έκαναν τα βλήματα από τους όλμους που πέφτανε κοντά - φουουράω - και τότε οι φουκαράδες χτύπαγαν τα κεφάλια τους στις πέτρες προσπαθώντας να μπουν ακόμα πιο βαθιά μέσα στη γη.

Τα βράδια βγαίναμε από τις τρύπες μας. Περπατάγαμε να ξεμουδιάσουμε μιλώντας χαμηλόφωνα. Ανεβαίναμε στην κορυφή του υψώματος και συνδιασκεδάσαμε με τους κανταδόρους Ιταλούς που

ήταν εγκατεστημένοι στα φωτισμένα οπίθια του χωριού και το ρίχναμε στην καντάδα και προ παντός όταν ο καιρός ήταν καλός δεν σταματούσαν ούτε τα μεσάνυχτα. Χώρια που μας προέτρεπαν κάθε βράδυ με τον τηλεβόα υποψιασμένοι ότι τους ακούμε να παραδοθούμε και ότι η Ιταλία είναι ευρωπαϊκό κράτος πολιτισμένο και δεν έχουμε να φοβηθούμε τίποτα. Αν καμιά φορά έβαζε το πυροβολικό το δικό μας, η δική τους

απάντηση ήταν καταγισμός πυρός εναντίον μας και τούτο γιατί φοβόταν μην προετοιμάσουμε επίθεση. Αυτή ήταν η ζωή μας ως το Μάρτη που κάνανε την μεγάλη επίθεση οι Ιταλοί, την οποία νομίζω ότι διηύθυνε ο ίδιος ο Μουσολίνι. Σε μας το μονοπάτι που φυλάγαμε δεν εκδηλώθηκε καμιά ιταλική ενέργεια. Δεν πάτησε κανείς το μονοπάτι αλλά τα πυρά τους. Το πυροβολικό και οι όλμοι ήταν σε συνεχή δράση και είναι θάυμα το ότι δεν χτυπήθηκε κανείς από εμάς. Στ' άλλα σημεία και στο χωριό οι Ιταλοί κάνανε σφοδρές επιθέσεις. Οι δικοί μας αμυνόμενοι τις αποκρούσαν όλες και απωθώντας τους πέρασαν στην αντεπίθεση, εκδιώκοντάς τους πάλι στις αρχικές τους θέσεις.

Τα ίδια έγιναν καθώς μας έλεγαν οι μεταγωγικοί που έρχονταν το βράδυ σε όλο το μέτωπο του Τεπελενίου, πάντως αποκρούστηκαν. Τούτο δεν έγινε όμως χωρίς να 'χουμε και τα θύματά μας, νεκρούς και τραυματίες. Μεταξύ των τραυματισθέντων ήταν και ο πρώην διμοιρίτης μας και νυν λοχαγός Κούκιος και ως εκ τούτου επανήλθε στο λόχο ο δειλός και ανίκανος μόνιμος λοχαγός Γκούμας Αθανάσιος και διμοιρίτης μας ανθυπολοχαγός, του οποίου δεν θυμάμαι το όνομα.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΠ. ΔΕΡΜΑΤΑ

Ιστορικές Μηνίμες
&
Προσωπικές Αναμνήσεις

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1998

Έτσι είχαν τα πράγματα μετά την αποτυχημένη ιταλική επίθεση ώπου κήρυξαν τον πόλεμο και οι Γερμανοί εναντίον μας.

Αφού έσπασε το μέτωπο και οι Γερμανοί μπήκαν στη χώρα μας, δεν μπορούσε βέβαια ο στρατός να μείνει στην Αλβανία αφού κυκλώθηκε. Άρχισε λοιπόν η υποχώρηση, ασφαλώς κατόπιν διαταγής. Αλλά τους Ιταλούς έπρεπε να τους κρατάμε αμυνόμενοι. Συγκεκριμένα η δική μας περίπτωση της ομάδας μου.

Ο λόχος έφυγε από το χωριό. Ο προκομένος λοχαγός Γκούμας, πανικοβλημένος φαίνεται, πήρε όσους ήταν γύρω του και το σκάσανε αφήνοντας εμάς στη θέση μας χωρίς να ξέρουμε τι γίνεται. Ευτυχώς, υποχωρούντα τμήματα από το 15^ο πέρασαν από τη θέση μας και το ευτύχημα είναι ακόμα που εκείνη τη μέρα ήταν πυκνή ομίχλη. Είχα βγει από την τρύπα μου και βρήκα έναν από τους διερχόμενους και μου είπε τα καθέκαστα. Πήρα την πρωτοβουλία, μια που ήμουν ο μόνος από τους παλιούς. Όπως είπαμε όλοι οι άλλοι ήταν έφεδροι νεοφερμένοι παλαιότερων κλάσεων, ακόμα και ο λοχίας μας. Από τους 200 που ξεκινήσαμε από τη Λαμία είναι ζήτημα αν ήμασταν τώρα 20-30 άντρες. Άλλοι σκοτώθηκαν, άλλοι τραυματίστηκαν. Ακόμα πολλοί πάθανε κρουσπαγήματα.

Είπα λοιπόν στα παιδιά ότι πρέπει να φύγουμε. Ο λοχίας φοβόταν να φύγουμε χωρίς διαταγή. Στο τέλος πείστηκε γιατί μέσα στο χωριό ακούγονταν πυρά, σημάδι ότι μπήκαν μέσα οι Ιταλοί και αν δεν φεύγαμε γρήγορα από κει θα μας πιάνανε γιατί ήμασταν κυκλωμένοι. Φύγαμε λοιπόν και μόλις προλάβαμε και περάσαμε και ανταμωθήκαμε με δικά μας τμήματα. Εγώ είχα και άλλο πρόβλημα με τ' άρβυλά μου που τρυπήσανε και μπάζανε νερό. Αυτό βέβαια ήταν το λιγότερο. Εκείνο που μ' έκανε να υποφέρω ήταν το φουσκάλιασμα και οι πηλγές στα πόδια μου, που δεν με άφηναν να πατάω καλά. Υποχωρήσαμε λοιπόν. Ανακατώθηκε ο στρατός. Με δυσκολία ξεχώριζαν οι λόχοι γιατί άλλοι βαδίζανε περισσότερο, άλλοι λιγότερο, άλλοι το σκάγανε με τον οπλισμό τους.

Φτάσαμε καμιά φορά στο Αργυρόκαστρο. Εκεί μας σταμάτησαν διάφοροι αξιωματικοί. Συγκεντρωθήκαμε με αρκετή δύναμη πεζικαρέων. Μας έταξαν σε μια κορυφογραμμή ενός χαμηλού λόφου. Μας μιλήσανε ότι πρέπει να κρατήσουμε τους Ιταλούς να μην περάσουν τα σύνορά μας, για να μην κάνουν κατοχή στην Ελλάδα. Και αν γίνει αυτό θα 'ρθουν μόνο Γερμανοί και ότι πρέπει να φύγουμε για τα σπίτια μας μόνο όταν θα 'ρθουν εδώ στα σύνορα οι Γερμανοί.

Ευτυχώς, το πυροβολικό μας, οι όλμοι, οι πυροβολαρχίες δεν είχαν διαρροή, δεν το σκάγανε και κατέλαβαν τις ανάλογες θέσεις και είχαμε πλήρη υποστήριξη που είχαμε ταχθεί στην κορυφογραμμή περιμένοντας τους Ιταλούς, οι οποίοι δεν άργησαν να ρθύνε. Αλλά κάνοντας την επίθεσή τους σπάσανε τα μούτρα τους, τους αποκρούσαμε εύκολα και υποχώρησαν. Μας δόθηκε η ευκαιρία να υποχωρήσουμε και εμείς από αυτή τη θέση για την άλλη γραμμή αμύνης μας. Τα σύνορά μας, την Κακαβιά. Αφού αφήσαμε πίσω μας στο Αργυρόκαστρο οπισθοφυλακή να καθυστερεί τους Ιταλούς, ξεκινήσαμε από το Αργυρόκαστρο νύχτα. Πολύς στρατός πέρασε και κατέλαβε τα υψώματα της Κακαβιάς. Εγώ ήμουν βραδυπόρος. Τα ποδάρια μου όντας πληγισμένα, τ' άρβυλά μου τρύπια, καθυστερούσα. Ήμουν ακόμα στην πεδιάδα στο αλβανικό έδαφος.

Η μέρα ήταν απριλιάτικη ηλιόλουστη. Έφθασα στην άκρη μιας κατεστραμμένης γέφυρας, η οποία επισκευάστηκε πρόχειρα με ξυλεία για τις ανάγκες του στρατού. Δίπλα στη γέφυρα αποθηκευμένη αρκετή ξυλεία και ακόμα πέραγε στρατός. Είχα το χρόνο να ξαπλώσω σ' αυτά τα σανίδια να ξεκουραστώ. Αυτό και έκανα, αφού διαπίστωση προς τα πού πήγαν όσοι έμειναν από τον λόχο μου για να πάω να τους ανταμώσω. Πρέπει να πω ότι η μέρα αυτή ήταν η Μεγάλη Παρασκευή. Όπως ήμουν κουρασμένος, ταλαιπωρημένος ναρκώθηκα από τον απριλιάτικο ήλιο και με πήρε ο ύπνος.

Συνέχεια στο επόμενο τεύχος

**Από το Μητρώο Αρρένων
Κοινότητας Μικρού Χωριού (1818-1881)**

Όνοματεπώνυμο	Έτος Γεννήσεως
Τριχιάς Ευάγγελος του Κωνσταντίνου	1879
Ντζαβέλης Δημήτριος του Ιωάννου	1879
Κωστόπουλος Ιωάννης του Δημητρίου	1879
Γεωργούλης Κωνσταντίνος του Γεωργίου	1879
Κομματάς Ιωάννης του Βασιλείου	1879
Τριανταφύλλης Χαράλαμπος του Κωνσταντίνου	1879
Πρωτόγερος Ηλίας του Κωνσταντίνου	1879
Παπαδής Αριστείδης του Κωνσταντίνου	1879
Φλώρος Κωνσταντίνος του Σπυρίδωνα	1879
Θάνος Κωνσταντίνος του Δημητρίου	1879
Δερματάς Δημήτριος του Κωνσταντίνου	1879
Ζορμπαλάς Δημήτριος του Σταύρου	1879
Ζήσιμος Αθανάσιος του Ιωάννου	1880
Φλέγγας Σπυρίδων του Ιωάννου	1880
Κομπορόζος Σταύρος του Δημητρίου	1880
Μουχρίτσας Δημήτριος του Σταύρου	1880
Γιαννακόπουλος Σπύρος του Χρήστου	1880
Κουτσούκης Σπύρος του Νικήτα	1880
Κρίκος Σπύρος του Κωνσταντίνου	1880
Πλάκας Νικόλαος του Κωνσταντίνου	1880
Παπαδής Ιωάννης του Χαράλαμπος	1880
Ζορμπαλάς Σπυρίδων του Κωνσταντίνου	1880
Παπαδής Ιωάννης του Σπυρίδωνα	1881
Γιούσμπασης Δημήτριος του Χαράλαμπος	1881
Κωστόπουλος Γεώργιος του Ιωάννου	1881
Λιάπης Κωνσταντίνος του Γεωργίου	1881
Κατσάνος Ηλίας του Σεραφείμ	1881
Δερματάς Σπυρίδων του Δημητρίου	1881
Παπαευσταθίου Ιωάννης του Κωνσταντίνου	1881
Παναγιώτου Δημήτριος του Νικολάου	1881

**Ιστορικό & Λαογραφικό Μουσείο
Μικρού Χωριού**

Η ιστορία είναι ο κρίκος που συνδέει το παρελθόν με το σήμερα.

Είναι οι ρίζες από τα κλαδιά του μέλλοντος.

Στο Μουσείο απεικονίζεται η ιστορική διαδρομή του χωριού τους.

Η αναβάθμιση του χρειάζεται τη στήριξη όλων

Έρωτος και Ρέντη γωνία

του Κώστα Τριανταφύλλη

Συνέχεια από προηγούμενο

Το κεφάλι μου έγινε κουδούνι. Δηλαδή, εγώ μπορεί να είμαι ο δεύτερος κερατάς; Α πα πα! Αυτά εγώ δεν τα σηκώνω. Άρης, εγώ δεν γίνομαι. Θα το ψάξω το θέμα.

" Στην πρώτη μας συνάντηση της άφησα έναν υπαινιγμό σχετικό με την υποψία μου. Έγινε θερίο, σηκώθηκε κι έφυγε. Είχε δίκιο, την πρόσβαλα τη γυναίκα. Δε δεχότανε να ξανασυναντηθούμε. Την παρακαλούσα δεκαέξι μέρες, ήρθε αγριεμένη, μου έθεσε όρους, μου είπε να προσέχω τη ζήλια κτλ.

" Όλες τούτες τις μέρες που δεν συναντιόμαστε πήγα να τρελαθώ. Δεν μπορούσα να φανταστώ τη ζωή μου χωρίς αυτή τη γυναίκα. Όλη της η αντίδραση με ικανοποίησε, γιατί μου απέδειξε ή προσπάθησε να μου αποδείξει, ότι δεν είχα δίκιο που υποψιαζόμουν κάποιον πράγματα.

" Δεν πέρασε πολύς καιρός, που η μέχρι τότε υποψία μου, ότι υπάρχει τρίτος άνδρας στη ζωή της Βάνας, έγινε απόδειξη. Εκείνη, με τον ίδιο τρόπο, προσπάθησε να το διαψεύσει.

" Δημήτρη', λέω στον εαυτό μου, 'θα τ' ανεχτείς αυτά τα πράγματα; ' Όχι', μου απάντησε. ' Τέρμα το παραμύθι. Αυτό έλειψε, να κάνω παρέα με μια γυναίκα που με κερατώνει. Θα 'ναι ντροπή για μένα και για όλο μου το σόι. Πολύ χαμηλώσες, κυρία Βάνα, με κατακάθια δεν κάνω παρέα εγώ. Άι στο διάολο'.

" Τα πράγματα, όμως, δεν παρέμεναν πάλι τόσο απλά, κάθε μέρα που περνούσε αντί να την ξεχνάω, την έβλεπα σε κάθε βήμα μπροστά μου. Μιλούσα με τους πελάτες μου κι έχανα τον ειρμό. Έλεγα πράγματα άσχετα. Μετρούσα τα χρήματα του ταμείου δέκα φορές και ποτέ δεν έβγαζα το ίδιο νούμερο. Σάπιζαν τα κρέ-

ατα μέσα στα ψυγεία και δε μ' ενδιέφερε. Αλλού ξεκινούσα να πάω και αλλού βρισκόμουν. Είχα πλήρη συναίσθηση της οικτρής κατάστασής μου. Το πικρό αίσθημα του κερατωμένου άνδρα και ο απερίγραπτος πόθος γι' αυτή τη γυναίκα μου 'χαν γίνει μαρτύριο. Όσοι με γωρίζανε καταλάβαιναν εύκολα ότι κάτι σοβαρό μου συμβαίνει.

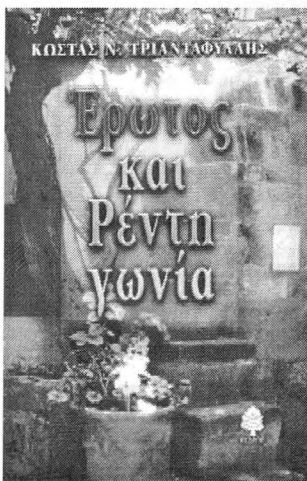
" Στη γυναίκα μου είπα ότι έχασα αρκετά χρήματα στη δουλειά. Δεν είχε λόγους να μην το πιστέψει. Η Βάνα μ' έπαιρνε συχνά στο τηλέφωνο και ζητούσε συνάντηση την οποία της αρνιόμουναι πεισματικά.

" Αυτή η κατάσταση συνεχίστηκε για δυο και πλέον μήνες. Είχα φτάσει σε τέλμα και απόγνωση. Το σώμα μου άρχισε να καταρρέει. Κοιμόμουναι δεν κοιμόμουναι δύο ώρες το εικοσιτετράωρο. Και τις υπόλοιπες σχεδόν έβλεπα μπροστά μου αυτή τη γυναίκα.

" Αρρωστημένα πράγματα. Άρχισα να φοβάμαι σοβαρά για την υγεία μου, για τη ζωή μου. Έχασα την επαφή με τα παιδιά μου. Η μοναδική μου φροντίδα γι' αυτούς ήταν ότι τους κάλυπτα, με κάθε άνεση, τα έξοδά τους.

" Ο μεγάλος μου γιος σαν κάτι να είχε μυριστεί, με στραβοκοίταγε αμίλητος. Αλλά μπα! – η υποψία μου ήταν. Όπως διαπίστωση αργότερα, δεν είχε μάθει τίποτα. Ήταν σοβαρό παιδί, είχε μεγαλώσει, πουλούσε αντρίλκι.

" Που λες, πήγα και σ' έναν άγνωστο γιατρό, όχι αυτόν που μας γνώριζε όλους. Του είπα πως περνάω δύσκολες ώρες αϋπνίας, ντράπηκα να του πω τους λόγους. Μου 'δωσε ο άνθρωπος κάποιο φάρμακο, να το παίρνω το βράδυ. Έτσι έκομα, ήπια το ίδιο βράδυ μια κουταλιά και ζύπνησα την

άλλη μέρα το μεσημέρι. Καταλαβαίνεις τι έγινε;

" Δυο μαγαζιά κλειστά, να περιμένουν οι χασάπηδες, δηλαδή οι πελάτες μου, να βάλουν κρέατα. Άς' τα να πάνε στο διάολο. Πετάω εκείνο το σιρόπι και συνέχισα να κοιμάμαι ελάχιστα. Για να καταλάβεις σε τι κατάσταση βρισκόμουν, θα σου πω μόνο τούτο:

" Δυο μερόνυχτα, από Πέμπτη βράδυ μέχρι και Σάββατο βράδυ, δεν έκλεισα καθόλου τα μάτια μου. Κάποτε, το Σάββατο το μεσάνυχτα, κοιμήθηκα για να ξυπνήσω δυο ώρες αργότερα έχοντας μπροστά μου εκείνη τη γυναίκα.

" Οι λέξεις 'μαρτύριο', 'κόλαση', ίσως να μην αποδίδουν την πραγματική κατάσταση που ζούσα τότε. Εγώ, ο Δημήτρης, σοβαρός νοικοκύρης, το πρώτο όνομα στην αγορά, να καταντήσω έτσι;

" Φτου σου, βλάκα, όπου να 'ναι θα πας στο τρελάδικο. Ηλίθιε, θα πεθάνεις για μια γυναίκα. Αυτά κι άλλα πολλά έλεγα στον εαυτό μου και προσπαθούσα μάταια να τη διώξω από μπροστά μου. Αυτή όμως εκεί. Επέμενε να με σκοτώνει με τον πιο μαρτυρικό τρόπο.

" Είχα φτάσει στο απροχώρητο! Έπρεπε να πάρω σοβαρές αποφάσεις. Επιλογές όμως δεν είχα πολλές. Ή βάζω τέρμα στη ζωή μου ή συμβιβάζομαι να είμαι ο τρίτος άνδρας της Βάνας. Η πρώτη προτιμότερη από τη δεύτερη. "Θα αυτοκτονήσω". Το 'χα πάρει απόφαση κι άρχισα να τακτοποιώ κάποια πράγματα. Γι' αυτό μου το δράμα, γί' αυτή τη σχέση, δεν είχα πει σε κανέναν τίποτα.

- Ούτε στο φίλο σου το Λάζαρο; Τον ρωτάω.

- Όχι, όχι. Ο Λάζαρος ήταν πιο πουριτανός από μένα. Χα, χα! Τώρα, τι πουριτανός ήμουν εγώ, άσ' τα να πάνε στο διάολο. Αν του 'λεγα τούτη την ιστορία, φοβόμουν πως η φίλιά μας θα τελείωνε. Το γεγονός ότι η μάνα του εργάστηκε κάποτε σε οίκο ανοχής, τον έκανε ασυμβίβαστα ηθικολόγο. Πάνω στην απόγνωσή μου, πάνω στην τρέλα μου, μού ήρθε μια ιδέα που τη θεώρησα σωτήρια, τίμια και πιο σωστή από το να αυτοκτονήσω.

- Τι;

- Ούτε σου πάει στο μυαλό. Κρατήσου: "Θα το πω στη γυναίκα μου" είπα.

- Στη γυναίκα σου;

- Ναι.

" Εκεί νόμιζα πως θα ξανάβρισκα το δρόμο μου. Όχι, δεν την έπιασα έτσι ξερά και της είπα 'το και το'. Όχι. Έβαλα σχέδιο. Επειδή το όνειρό της ήταν ν' αγοράσουμε ένα σπίτι προς το Λαγονήσι, την πήρα την πρώτη κιόλας Κυριακή το πρωί και τραβήξαμε προς τα κει. Είδαμε διάφορα καλά ακίνητα κοντά στη θάλασσα και κατασταλάξαμε ν' αρχίσουμε τη διαδικασία της αγοράς για κάποιο απ' αυτά.

" Δεν μπορώ να σου περιγράψω την ευτυχία που νιώσαμε εκείνη την ημέρα, ο καθένας βέβαια για το δικό του λόγο. Εκείνη επειδή θα αποκτούσαμε το παραθαλάσσιο σπίτι και εγώ επειδή θα γλιτώνω τη ζωή μου.

- 'Θα σου φτιάξω μια βιλίτσα κούκλα' της λέω.

- 'Είναι παράδεισος, Δημήτρη μου, σ' ευχαριστώ πολύ' και δώστου φιλιά και δώστου αγκαλιές.

- Τι θα 'λεγες να μέναμε χειμώνα καλοκαίρι εδώ; Τη ρωτάω

- 'Μμμ, δε θα 'τανε άσχημα', μου απαντάει, 'να δούμε τι θα πούνε και τα παιδιά, πως θα τα βολέψουμε με τα σχολεία'.

" Βέβαια, εγώ ήθελα να φύγουμε το συντομότερο απ' το Χολαργό για το λόγο που υποψιάζεσαι.

- Ναι, ναι, του απαντάω εγώ.

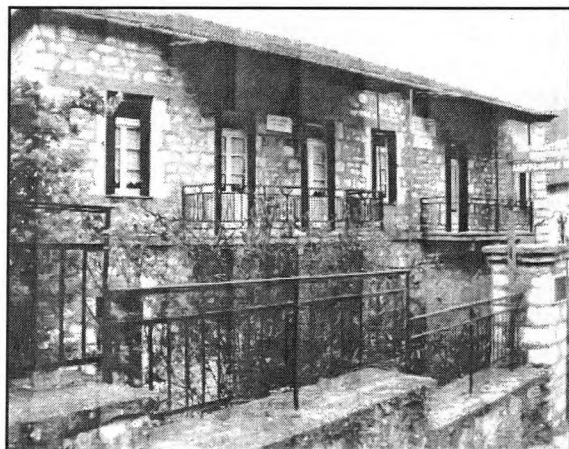
" Καθίσαμε για μεσημεριανό φαγητό σ' ένα μαγαζί της περιοχής. Πρέπει να σου εξομολογηθώ πως πρώτη φορά στα είκοσι δύο χρόνια που ήμουν παντρεμένος θα ζητούσα μια χάρη από τη γυναίκα μου. Μέχρι τότε μόνο εκείνη ζητούσε και εγώ την ικανοποιούσα. Καθίσαμε στο τραπέζι απέναντι. Εγώ την κοιτούσα συνέχεια στα μάτια κι αναζητούσα διαρκώς την κατάλληλη στιγμή να της ανοίξω την καρδιά μου. Αισθανόμουν πως περνούσα τις πιο κρίσιμες στιγμές της ζωής μου. Η κατανόησή της θα έσωζε κι εμένα κι εκείνη και τα παιδιά μας. Δοκίμασα αρκετές φορές ν' ανοίξω το στόμα μου, μα ο φόβος της αποτυχίας μου το σφράγιζε. Ήταν άνθρωπος με κατανόηση, μα αν λειτουργούσε ανάποδα;

Συνέχεια στο επόμενο τεύχος

Σύνδεσμος Μεγαλοχωριτών "Η Αγία Παρασκευή"

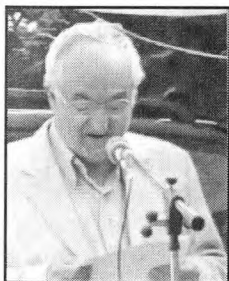
Στα πλαίσια της πολιτιστικής εβδομάδος που οργανώνει κάθε χρόνο τον Αύγουστο, ο Σύνδεσμος Μεγαλοχωριτών πραγματοποίησε εκδήλωση μνήμης για τον Τάσο Κοντομέρκο. Η εκδήλωση έγινε στις 9 Αυγούστου 2009 με κύριο ομιλητή τον καθ. Νίκο Πουρνάρα.

Την ίδια μέρα έγιναν και τα εγκαίνια της νέας αίθουσας του Λαογραφικού Μουσείου Μεγάλου Χωριού, η οποία περιλαμβάνει αντικείμενα λαϊκής τέχνης, δωρεά της κ. Μάντως Οικονομίδου.

Η αίθουσα αυτή ονομάστηκε "Αίθουσα Τάσου Κοντομέρκου", προς τιμή του για πολλά χρόνια αεικίνητου πρόεδρου του Συνδέσμου και ακούραστου εργάτη στην αναβάθμιση και προβολή του Λαογραφικού Μουσείου Μεγάλου Χωριού.

Στις 16 Αυγούστου πραγματοποιήθηκε ο ετήσιος εορτασμός για τα 186 χρόνια από τη Μάχη της Καλλιακούδας. Μετά τη θεία λειτουργία στο γραφικό εκκλησάκι της Παναγίας στην Καλλιακούδα, έγινε κατάθεση στεφάνων και ακολούθησε ομιλία από τον κ. Γιώργο Σταυράκη. Τη σεμνή επετειακή εκδήλωση ακολούθησε το καθιερωμένο πανηγύρι της Καλλιακούδας.

Πανευρυτανική Ένωση

Ημερίδα με θέμα *Γρανίτσα: Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Δυτικής Ευρυτανίας*, διοργάνωσε η Πανευρυτανική Ένωση στη Γρανίτσα Ευρυτανίας την 1η Αυγούστου 2009.

Κάπου 20 ομιλητές, με τις εισηγήσεις τους, ξανάφεραν στη μνήμη τη ζωή και δράση λαμπρών προσωπικοτήτων, γόνων της Γρανίτσας. Παράλληλα, ανέπτυξαν και το στίγμα της περιοχής μέσα στο πέρασμα των αιώνων.

Γενικά Αρχεία Κράτους – Αρχεία Νομού Ευρυτανίας

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Από το 1992 λειτουργεί στην πρωτεύουσα του νομού μας η υπηρεσία Γενικά Αρχεία Κράτους – Αρχεία Νομού Ευρυτανίας η οποία υπάγεται απευθείας στο ΥΠΕΠΘ. Σκοπός της είναι η συγκέντρωση, ταξινόμηση, διαφύλαξη, κάθε είδους αρχειακού υλικού που θα βοηθήσει στη μελέτη της τοπικής ιστορίας.

Αρχειακό υλικό είναι έγγραφα, συμβόλαια, φωτογραφίες, χάρτες, παλιές εφημερίδες, προικοσύμφωνα, επιστολές, και οτιδήποτε άλλο μαρτυρεί τη σχέση του πολίτη με το κράτος, τις σχέσεις των ανθρώπων μεταξύ τους, με την Εκκλησία ή με άλλους φορείς.

Αυτά τα αρχειακά στοιχεία προέρχονται κυρίως από τα αρχεία των Δημοσίων Υπηρεσιών αλλά μπορεί και να βρίσκονται σε εγκαταλειμμένα σπίτια, σχολεία, ναούς ερειπωμένων χωριών.

Αναφέρουμε ένα παράδειγμα: πριν από χρόνια μαζέψαμε από το ερημωμένο χωριό Μαραθιά το αρχείο της Κοινότητας του. Βρισκόταν παραπεταμένο ανάμεσα σε σκουπίδια και ακαθαρσίες τρωκτικών στο ερειπωμένο κοινοτικό γραφείο-καφενείο του χωριού. Τώρα ένα σημαντικό μέρος του αρχείου έχει καθαριστεί, ταξινομηθεί και ψηφιοποιηθεί.

Παρακαλούμε όλους εσάς που θα διαβάσετε την ανακοίνωση αυτή αν γνωρίζετε ανάλογες περιπτώσεις παραπεταμένων αρχείων να μας ενημερώσετε για να το περιμαζέψουμε και να το περισώσουμε. Ακόμη αν έχετε στην κατοχή σας αρχειακό υλικό που αφορά την τοπική ιστορία ελάτε σε επαφή μαζί μας. Θα είναι χρήσιμο να το αναπαράγουμε ψηφιακά.

Αλέκος Αν. Φλέγγας

Πρόεδρος Ομοσπονδίας Ηλεκτροτεχνιτών Ελλάδος

Η Ομοσπονδία Ηλεκτροτεχνιτών Ελλάδος πραγματοποίησε το 21^ο Πανελλαδικό Συνέδριό της στην Αθήνα, την Κυριακή 6 Σεπτεμβρίου 2009. Οι αρχαιρεσίες του συνεδρίου αυτού ανέδειξαν στη θέση του Προέδρου της Ομοσπονδίας τον συγχωριανό μας **Αλέκο Αν. Φλέγγα**.

Η συνδικαλιστική δράση του Αλέκου Φλέγγα έχει αρχίσει πολλά χρόνια πριν, όταν ο ίδιος εργαζόταν στην Καπνοβιομηχανία Γ.Α. Κεράνης. Εκεί, κυριολεκτικά πάλεψε για να διασφαλισθούν τα δίκαια δικαιώματα των εργαζομένων, αλλά κυρίως για την κατοχύρωσή τους, όταν το εργοστάσιο έκλεινε. Τελευταία, ήταν Πρόεδρος της Ένωσης Ηλεκτροτεχνιτών Πειραιά.

Δίκαια τιμήθηκε με την εκλογή του στη θέση του Προέδρου της Ομοσπονδίας Ηλεκτροτεχνιτών Ελλάδος, γιατί είναι ένας συνδικαλιστής που ξέρει να αγωνίζεται για να πετύχει το στόχο του. Οι Μικροχωρίτες νιώθουμε περήφανοι για την εκλογή του, τον συγχαίρουμε, του ευχόμαστε καλή επιτυχία στο έργο του και εις ανώτερα.

Κωνσταντίνος Τσάτσος

Συγγραφέας | Φιλόσοφος | Πολιτικός

Με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 110 χρόνων από τη γέννηση του Α' Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας (1899), ακαδημαϊκού Κωνσταντίνου Τσάτσου, το Κέντρο Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών με το Πανεπιστήμιο Γρανάδας Ισπανίας διοργάνωσαν διεθνές επιστημονικό συνέδριο με τίτλο: "Κωνσταντίνος Τσάτσος: Συγγραφέας, Φιλόσοφος, Πολιτικός",

 Κίνητο Βυζαντινών, Νεοελληνικών και Κοινωνικών Σπουδών
 Πανεπιστημίου της Γενεύης

ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

«ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΑΤΣΟΣ»
 Συγγραφέας | Φιλίσσοφος | Πολιτικός
 110 χρόνια από την γέννησή του
 (1899-2009)

'Υπό την αιγίδα
 του Προέδρου της 'Ελληνικής Δημοκρατίας

Με την υποστήριξη
 της 'Ακαδημίας 'Αθηνών
 του 'Εθνικού και Καποδιστριακού
 Πανεπιστημίου 'Αθηνών
 του Παντείου Πανεπιστημίου
 της 'Ενωσιακής 'Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών
 της 'Εταιρείας Φίλων Κωνσταντίνου Τσάτσου

Άθινα, 6-8 Νοεμβρίου 2009

6-8 Νοεμβρίου 2009. Πάνω από 60 πανεπιστημιακοί ανέπτυξαν όλες τις πτυχές του πολύπλευρου έργου του Κ. Τσάτσου. Λόγω των πολλών ομιλητών, το συνέδριο πραγματοποιήθηκε με παράλληλες συνεδρίες στις αίθουσες της Παλαιάς Βουλής και της Ακαδημίας Αθηνών. Ευρυτάνες ομιλητές ήταν οι καθηγητές *Κλεομένης Κουτσούκης* και *Γεώργιος Τσιαντής*.

Όπως είναι γνωστό, ο Κων. Τσάτσος κατάγεται από την Ευρυτανία. Πριν λίγα χρόνια, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ευρυτανίας τίμησε τον μεγάλο άνδρα στήνοντας την προτομή του στο προαύλιο της Νομαρχίας. Η Κοινότητα Μικρού Χωριού, όταν ο Κ. Τσάτσος ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας επισκέφθηκε για δεύτερη φορά το Μικρό Χωριό, το 1976, τον ανακήρυξε Επίτιμο Δημότη της, ως ένδειξη ευγνωμοσύνης για την άμεση συμπαράστασή του προς τους πληγέντες από την κατολίθωση κατοίκους, αλλά και στην ανοικοδόμηση του Νέου Μικρού Χωριού.

λίγο γελίο

Εν μέσω δύο ληστών

Ένας ιερωμένος βρισκόταν στις τελευταίες στιγμές της ζωής του. Γνέφει στη νοσοκόμα να πλησιάσει και της λέει:

- Πριν φύγω απ' τη ζωή θα ήθελα να εκπληρώσω μια τελευταία μου επιθυμία: Να δω τον Πρωθυπουργό μαζί με τον Αρχηγό της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης.
- Λίγο δύσκολο αυτό που ζητάτε, αλλά θα κάνω ό,τι μπορώ. Απαντάει η νοσοκόμα και αμέσως σπεύδει να γνωστοποιήσει στους δύο ηγέτες την τελευταία επιθυμία του ιερέα.

Ό' του θαύματος, οι δυο ηγέτες πηγαίνουν στο νοσοκομείο, ευχαριστημένοι γιατί, όπως και να 'ναι, η επίσκεψη αυτή ήταν καλή προβολή αλλά και γεμάτοι περιέργεια για το λόγο που τους ήθελε ο ιερέας. Όταν τους είδε ο παπάς, έσφιξε με το δεξί του χέρι το χέρι του ενός και με το αριστερό του το χέρι του άλλου, έκλεισε τα μάτια και έδειχνε να προσεύχεται.

- Παππούλη, του λένε, γιατί ζήτησες να δεις ειδικά εμάς τώρα; Και ο παπάς απαντά:
- Μοναδική επιθυμία της ζωής μου ήταν να πεθάνω όπως ο Χριστός μας: Εν μέσω δυο ληστών!

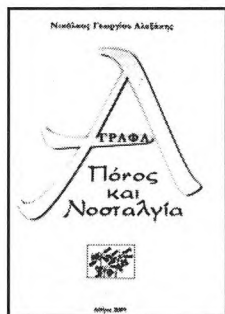
Σπάρτη – Αθήνα – Καρπενήσι

Ένας Σπαρτιάτης επιστήμονας έσκαψε σε βάθος 10 μέτρων και βρήκε ίχνη από χάλκινα σύρματα που χρονολογούνταν πριν από 100 χρόνια και συμπεράνε ότι οι πρόγονοί του είχαν τηλεφωνικό δίκτυο στη Σπάρτη πολύ πριν από 100 χρόνια.

Μετά λίγο καιρό, ένας Αθηναίος αρχαιολόγος έσκαψε σε βάθος 20 μέτρων. Αμέσως μετά, σε Αθηναϊκή εφημερίδα, μπήκε το πρωτοσέλιδο: "Αθηναίοι αρχαιολόγοι βρήκαν ίχνη από σύρματα χαλκού 200 χρόνων και συμπεράναν ότι οι πρόγονοί τους είχαν υψηλής τεχνολογίας επικοινωνιακό δίκτυο 100 χρόνια πριν από τους Σπαρτιάτες".

Μια εβδομάδα αργότερα, μια τοπική εφημερίδα της Ευρυτανίας έγραφε: "Ένας αυτοδίδακτος αρχαιολόγος, ο Μήτσος, έσκαψε στο χωριό του σε βάθος 30 μέτρων και δεν βρήκε απολύτως τίποτα. Γι' αυτό είναι βέβαιο το συμπέρασμα ότι το Καρπενήσι, 300 χρόνια πριν, είχε ασύρματη τηλεφωνία!"

Στη στήλη αυτή παρουσιάζονται συνοπτικά βιβλία ή έντυπα που αποστέλλονται στην Αδελφότητα και αφορούν κυρίως Ευρυτάνες, την Ευρυτανία ή γενικότερα τη Ρούμελη

Νικολάου Γεωργίου Αλεξάκη, Αγραφα: Πόνος και Νοσταλγία, Αθήνα 2009

Νοσταλγός της παραδοσιακής ζωής των Αγράφων Ευρυτανίας, ο κ. Νικόλαος Αλεξάκης αφιερώνει αυτή την ποιητική του συλλογή στα Αγραφα, με υπότιτλο “Πόνος και Νοσταλγία”. Η “νοσταλγία”, που είναι εμφανής για τη γενετείρά του, συνδέεται με τη λέξη “πόνος”, που είναι η καθαρή ανθρώπινη διάσταση για την απώλεια του γιου του Γιώργου, στη μνήμη του οποίου αφιερώνει αυτή την έκδοση. Ίσως η ποίηση είναι ένα μικρό βάλασμα στην πληγή των γονιών, όπως δείχνουν οι παρακάτω στίχοι:

Νιος κιθάνατος

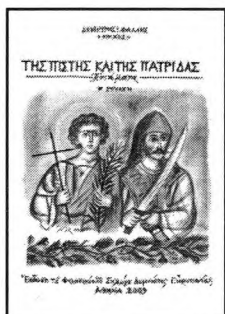
*Γεννήθηκες και κέρδισα τον κόσμο απ' άκρη σ' άκρη
κι απ' τη χαρά μου την τρανή εκύλησε ένα δάκρυ.
Το σκούπισα, το στέγνωσα, στον ουρανό πετούσα,
με τα πουλιά, με τα παιδιά, με το Θεό μιλούσα.*

*Κι ένιωσα μέσα μου χαρά τρανή ως τα ουράνια,
για σένα, Γιώργο μ', άγγελε, λαμπρή μου περηφάνεια.
Ο χρόνος ειν' καλός γιατρός, πολλά επανορθώνει,
μα η αιωνιότητα όλα τα διορθώνει!*

*Χαρά μου πεντακάθαρη, νιότη ψυχή αιώνια,
μπήκες στην πύλη της ζωής στα είκοσί σου χρόνια.
Μικρό ήταν το όνειρο, το τέλος και η αρχή,
είσαι νέος κιθάνατος σαν το Θεό και την ψυχή.*

Με τους στίχους καταφέρνει ο ποιητής να μας μεταδώσει και τον πόνο και τη νοσταλγία. Κάθε ευρυτανική ψυχή θα νιώσει συγκίνηση και νοσταλγία για το χωριό του, την πατρίδα του, τις παραδόσεις, την παλιά ζωή.

Δημητρίου Ι. Φαλλή, Της Πίστης και της Πατρίδας, Ποιήματα Β' Συλλογή, Φιλόπροδος Σύλλογος Δομνίστας, 2009.

Ανήσυχο πνεύμα ο κ. Δημήτριος Φαλλής καταπάνεται, εκτός από την ιστορία και αρχαιολογία του χωριού του και με την ποίηση. Στην παρούσα συλλογή, *Της Πίστης και της Πατρίδας*, όλα τα ποιήματα έχουν ως κεντρικό σημείο αναφοράς την πίστη, τη θρησκεία, την ορθοδοξία αλλά και την πατρίδα με τις αιώνιες αξίες της. Οι στίχοι με την πίστη δένονται με μορφές αγίων και θρησκευτικές γιορτές, τελετές και εκδηλώσεις, ενώ οι στίχοι της πατρίδας εμπνέονται από ηρωικές πράξεις είτε συλλογικές (Μεσολόγγι, έπος του '40, Κοκκάλια κ.ά.), είτε από πράξεις ηρώων όπως του Διάκου στην Αλαμάνα, του Κατσιμήτρου το 1940 κ.ά.

Ιδιαίτερα επίκαιροι, στις άγιες μέρες των Χριστουγέννων που πλησιάζουν, είναι οι στίχοι:

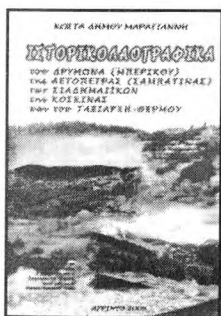
Ω, πάρτε αυτό το φως...

*Ω, πάρτε αυτό το φως από μπροστά μου.
Τούτη τη νύχτα κανένα Φως να μη βρεθεί
να μου σκιάσει τ' αστέρι τ' ουρανού,
π' ολόλαμπρο στην Πύλη της Σπηλιάς θα κάτσει.*

*Ω, πάρτε αυτό το Φως μη με τυφλώσει
και χάσω τ' ανέσπερο αστέρι της Σπηλιάς
που τ' άκτιστο Φως του Παραδείσου φέρνει
και ως τα πέρατα της γης, χαρμόσυνα θ' απλώσει.*

Συγχαρητήρια στο Φιλοπρόοδο Σύλλογο Δομνίστας που στήριξε την έκδοση αυτή.

Κώστα Δήμου Μαραγιάννη, Ιστορικολαογραφικά, Αργίνιο 2009

Με απλή, ρέουσα γλώσσα ο αειθαλής ιστορικός ερευνητής Κώστας Δ. Μαραγιάννης, στο καινούργιο του βιβλίο, μας δίνει τα ιστορικά και λαογραφικά των χωριών της περιοχής του ιστορικού Θέρμου, ήτοι: του Δρυμώνα (Μπερικού), της Αιτόπετρας (Σαμπατίνας), των Σιαδημαϊκών, της Κοσκινάς και του Ταξιάρχη Θέρμου.

Ανατρέχει στις ιστορικές τους καταβολές και την εξέλιξη τους ως σήμερα. Στέκει ιδιαίτερα στην περίοδο της Εθνικής Αντίστασης, που αυτός ελαβε μέρος και καταγράφει διάφορα γεγονότα που τα έζησε από κοντά. Ιδιαίτερη έμφαση δίνει στις εκκλησίες και τα σχολεία τους. Μερικά απ' αυτά ανέδειξαν μεγάλες μορφές, όπως ο Αντιστασιακός Γ. Ακριδίας κ.ά.

Με το βιβλίο του αυτό, όπως λέει στον πρόλογό του, θέλει να διορθώσει και να συμπληρώσει άλλους ιστορικούς, τονίζοντας ότι κανένας μας δεν είναι αλάθητος.

Ιστορικό " Λαογραφικό Μουσείο Μικρού Χωριού

*Η Ιστορία είναι η μαρτυρία τους ζωής των ανθρώπων ενός τόπου.
Αν δεν την αναζητούμε,
είναι σα να μη θελήσουμε να τους θυμόμαστε.*

Το Μουσείο περιλαμβάνει τις μαρτυρίες της ζωής των Μικροχωριτών

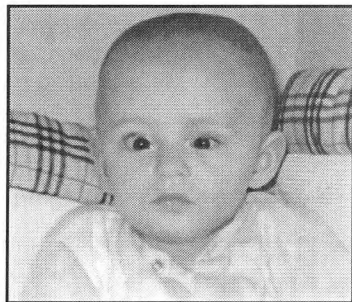
Η στήλη αυτή φιλοξενεί κοινωνικά γεγονότα Μικροχωριτών, τα οποία γνωστοποιούνται έγκαιρα στη διεύθυνση του περιοδικού μας.

Βάπτιση

Και το όνομα αυτής ... **Μαρία – Ελένη.**

Στην Παναγία της Τήνου βάπτισαν το πρώτο τους κοριτσάκι ο Σπύρος και η Κλαίρη Κουτσούκη, στις 27 Σεπτεμβρίου 2009.

Μετά τη βάπτιση, οι ευτυχείς γονείς, μαζί με τον παππού Γιάννη, τη γιαγιά Βασιλική, τους θείους, τα ξαδέλφια, τους φίλους και τη χαριτωμένη μικρή Μαριαλένα γιόρτασαν το γεγονός σε ειδική αίθουσα του ευλογημένου νησιού.

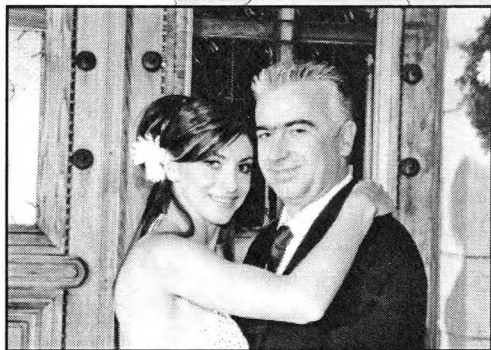

Γάμος

Την Μεταμόρφωση του Σωτήρος διάλεξαν για να παντρευτούν η Αγορίτσα Χρ. Τσινιά και ο Δημήτρης Κ. Μπαλτάς. Ο γάμος έγινε στις 18 Ιουλίου 2009, με τις ευχές συγγενών, φίλων και συγχωριανών.

Μετά την τελετή ακολούθησε το πατροπαράδοτο γλέντι στην πλατεία του Παλιού Μικρού Χωριού.

Να 'ναι πάντα ευτυχημένοι

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΔΕΝ ΜΑΣ ΞΕΧΝΟΥΝ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Μικροχωριτών ευχαριστεί όλους όσους εξοφλούν τις συνδρομές τους ή με χρηματικές δωρεές στηρίζουν το έργο της. Η συμβολή αυτή αποτελεί την κινητήρια δύναμη της Αδελφότητας, η οποία μπορεί και λειτουργεί χάρη στην οικονομική ενίσχυση των μελών της και την εθελοντική στράτευση των μελών του Διοικητικού της Συμβουλίου.

Συνδρομές που έχουν εισπραχθεί από 1/6/2009 –15/11/2009

Όνοματεπώνυμο	Συνδρομή	Ευρώ
Μπουλούμπαση Ιφιγένεια	2009	20
Τριανταφύλλης Κώστας	2008-2010	50
Τριανταφύλλης Χρίστος	2008-2010	50
Ζυγιάρη Φρόσω	2009	45
Τσιροπούλου Μαριάνθη	2007-2011	100
Μπαμπανικολού Ιωάννα	2009	50
Παναγιώτου Αριστοτέλης	2009	20
Τσιμπογιάννη Αθηνά	2009	20
Ζωγράφος Δημήτριος	2009	20
Ζαχαροπούλου Τασία	2009	20
Καλλιόπη Γαβρίλη	2009	20
Φλώρου Αμαλία	2009	20
Φλέγγας Τάσος	2009	20
Τζαβέλης Παναγιώτης	2009	20
Τσιπάς Παναγιώτης	2009-2010	100
Ζαχαρόπουλος Σεραφείμ	2008-2009	50
Σάρρας Ηλίας	2008-2009	50
Χαριτόπουλος Διονύσης	2009	20
Κυρίτσης Σπύρος	2009	20
Κυρίτσης Παναγιώτης	2009	20
Φλέγγας Δημήτριος	2009	20
Θάνος Δ. Κώστας	2009	20
Θάνου Νίκη	2009	20
Κομπορόζος Αρμάνδος	2009	20
Κρεζια Μίνα	2009	20
Αϊβαλιώτη Σαββούλα	2009	20
Κομπορόζου Τ. Λούλα	2009	20
Φατούρος Ελευθέριος	2009	20
Φλέγγας Αλέξανδρος	2009	20
Πλάκας Χρήστος	2009	20
Πλάκας Αλέξανδρος	2009	20
Πλάκας Ευάγγελος	2009	20
Φωτίου Καλλιόπη	2009	20
Μπάκης Σταύρος	2009	20
Λιάπης Ιωάννης	2009	20
Σκρεπετός Παναγιώτης	2009	20
Κουκουβάς Ηλίας	2009	20
Δημοπούλου Ευτυχία	2009	20
Δημόπουλος Χρήστος	2009	20
Δερματάς Σπύρος	2009	20
Φλώρος Γιάννης	2009	20
Ηλιάδη-Δερματά Ειρήνη	2009	20
Ζορμπαλά Χρυσάνθη	2009	20
Καναρά Βασιλική	2009	20
Βονόρτα Μαργαρίτα	2009	20
Γαλανούδης Αθανάσιος	2009	20
Μίχος Κώστας	2009	20
Κεχριμπάρης Σπύρος	2009	20

Όνοματεπώνυμο	Συνδρομή	Ευρώ
Κυρίτση Ευανθία	2008-2009	40
Φουσέκης Δημήτριος	2009	20
Καραγκιόζης Λάμπρος	2009	20
Πανάρα Άννα	2009	20
Δερματά Ι. Αναστασία	2008-2009	100
Κωνσταντάρα-Δερματά Μαρίνα	2008-2009	100
Δερματάς Ι. Δημήτριος	2008-2009	100
Κακούρα Μαρία	2009	20
Τσουκανά Παρασκευή	2009	20
Μπαϊρακτάρη Σίσσυ	2009	20
Φώλου Αρετή	2009	20
Κοντός Ιωάννης	2009	20
Βίγλας Κώστας	2009	50
Τσινιάς Χρήστος	2009	20
Λαΐνη Ευδοκία	2009	20
Αζκάς Νικόλαος	2009	20
Μουτογιάννης Χρήστος	2009	20
Μουτογιάννης Νικόλαος	2009	20
Μπάκας Δημήτριος	2009	20
Χριστοδουλιάς Παναγιώτης	2008-2009	40
Σκορδά Μαρία	2009	20
Μαμαλιός Γεώργιος	2009	20
Τσαρού Αθανασία	2009	20
Παναγιώτου Νικόλαος	2009	20
Τσακίρης Στέργιος	2009	20
Γεωργοπούλου Κωνσταντία	2009	20
Ζήσης Γεώργιος	2009	20
Τσινιάς Κωνσταντίνος	2009	20
Κεράνης Ν. Μαρία	2009	20
Κοντογεώργος Αθανάσιος	2009	20
Δερματά Σ. Αναστασία	2009	20
Ντελή Βασιλική	2009	20
Γιαννόπουλος Σπύρος	2009	100
Μπετένιου Ρωξάνη	2008-2009	40
Αθανασόπουλος Γιώργος	2009	20
Αθανασόπουλος Γιάννης	2009	20
Αθανασόπουλος Αριστείδης	2009	20
Μπακατσιάς Γιώργος	2009	20
Πλάκα Τασία	2009	20
Μίχος Λουκάς	2009	20
Λιαροκάπη Ελένη	2009	20
Ανδρεοπούλου Ευαγγελία	2009	20
Αντωνοπούλου Αλίκη	2009	20
Δημητρακοπούλου Σωτηρία	2009	20
Θάνου Ιωάννα	2010	20
Θάνος Αριστοτέλης-Εμμανουήλ	2010	20
Παπαδημητρίου Όλγα	2010	25
Παπαδημητρίου Νίκος	2009	25

Σιαφάκας Παναγιώτης	2007-2009	100
Παπακωνσταντίνου Αριστείδης	2009	20
Μακρή-Αντωνοπούλου Μαριάνθη	2009	20
Τσιάνια-Γιορνά Γεωργία	2008-2009	40
Γκέκας Κωνσταντίνος	2009-2010	50
Βασιλόπουλος Στέφανος	2009	20
Νικολακόπουλος Γιώργος	2009	20
Γκούμα Τ. Φρόσω	2009	40
Κουτσούκης Γιάννης	2009	20
Κουτσούκης Ι. Γιώργος	2009	20
Κουτσούκης Ι. Σπύρος	2009	20
Αυγερόπουλος Αυγέρης	2006-2010	100
Γιαννακοπούλου Αν. Γεωργία	2009	20

Συνδρομές Εσωτερικού

Ευχαριστούμε τα μέλη μας για την τακτοποίηση των συνδρομών τους. Υπενθυμίζουμε, ότι οι συνδρομές μπορούν να στέλνονται με ταχυδρομική επιταγή. Για διευκόλυνση είσπραξης της επιταγής, παρακαλούμε να γράφεται στο **όνομα** του μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου, στο οποίο επιλέγετε να τη στείλετε. Η απόδειξη είσπραξης εσωκλείεται στο αμέσως επόμενο τεύχος του περιοδικού *Μικροχωρίτικα Γράμματα*, στη σχετική στήλη του οποίου αναγράφεται και η συνδρομή.

Συνδρομές Εξωτερικού

Ευχαριστούμε τους Μικροχωρίτες του εξωτερικού για την εξόφληση των συνδρομών τους. Υπενθυμίζουμε ότι οι συνδρομές από το εξωτερικό μπορούν να στέλνονται με επιταγή στο όνομα: **Adelfotita Mikrohoriton 'H Metamorfofi tou Sotvros'**

Η επιταγή θα πρέπει να είναι *Τραπεζική* (cashier's cheque or remittance), διότι προσωπικές επιταγές (personal cheques) δεν γίνονται δεκτές στις Ελληνικές τράπεζες

Δωρεές εις μνήμη που έχουν εισπραχθεί από 1/6/2009 – 15/11/2009

Όλες οι δωρεές στη μνήμη προσφιλών προορίζονται για την αναβάθμιση του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου του Μικρού Χωριού

Τριανταφύλλης Κώστας, για τις ανάγκες του Μουσείου	200
Τριανταφύλλης Χρίστος, για τις ανάγκες του Μουσείου	200
Φωτίου Αθανάσιος, στη μνήμη Μαργίτσας Πλάκα και Δημητρίου Φωτίου	50
Μπαμπανικολού Ιωάννα, στη μνήμη Χαρίκλειας Κυρίτση	80
Ζωγράφου Μαρία και Αθηνά Τσιμπογιάννη, στη μνήμη του θείου τους Παύλου Χρ. Φλέγκα	50
Αϊβαλιώτη Σαββούλα, στη μνήμη συζύγου	50
Αϊβαλιώτη Σαββούλα, στη μνήμη αδελφών της	50
Δερματά Αναστασία, Μαρίνα & Δημήτρης, μνήμη συζύγου και πατρός Γιάννη	2.000
Δερματά Αναστασία, στη μνήμη Χαρίκλειας Κυρίτση	100

Δερματά Αναστασία, στη μνήμη Παύλου Πετρόπουλου	300
Δερματά Αναστασία, στη μνήμη Δημητρίου Δερματά	100
Δερματά Αναστασία, στη μνήμη Μαρίας Μώρη	100
Σκορδά Μαρία, στη μνήμη Μαρίας Μώρη	20
Οικογένεια Ναυσικάς Παπαδάκη, στη μνήμη Χαρίκλειας Κυρίτση	150
Κατσούλη Ροδάνθη, στη μνήμη Χαρίκλειας Κυρίτση	100
Λεκκού Ιουλία, στη μνήμη Χαρίκλειας Κυρίτση	100
Παπαθανασιάδη Ρένα, στη μνήμη Χαρίκλειας Κυρίτση	80
Δερματά Σταυρούλα, στη μνήμη συζύγου Δημητρίου	100
Κανούτου Ειρήνη, στη μνήμη γονέων Γιάννη και Βασιλικής Τσινιά	30
Θάνου Ιωάννα, στη μνήμη συζύγου της Αριστοτέλη	130
Παπαδημητρίου Όλγα, στη μνήμη συζύγου της Δημητρίου και γονέων	100
Μακρή-Αντωνοπούλου Μαριάνθη, στη μνήμη γονέων Γεωργίου και Ελένης	100
Τσιάννα –Γιορνά Γεωργία, στη μνήμη του συζύγου της Χρήστου	100
Κουτσούκης Γιάννης και Κούλα, στη μνήμη Χαρίκλειας Κυρίτση	50
Κουτσούκης Αλέκος και Νίκη, στη μνήμη Χαρίκλειας Κυρίτση	50
Κουτσούκης Μένιος και Αιμιλία, στη μνήμη Χαρίκλειας Κυρίτση	50
Κουτσούκη Μαρίκα, στη μνήμη Χαρίκλειας Κυρίτση	50
Λιάπτης Ιωάννης, στη μνήμη ιερέα Δημητρίου Τσαχρή	50

Δωρεές προς Ιερούς Ναούς του Χωριού

Δωρεές που έχουν εισπραχθεί από 7/11/2007 – 14/9/2009

Όνοματεπώνυμο	Σκοπός Δωρεάς	Ναός	Ποσό
2007			
Νικόλαος και Δήμητρα Παπαδημητρίου	Εις μνήμην γονέων Θωμά και Σπυρίδως Κανδηλάρη	Άγιο Νικόλαο	100 €
Σταυρούλα Κ. Φλώρου	Υπέρ υγείας	Αγ. Κυριακή	100 €
Σπυρίδων Γιαννόπουλος	Εις μνήμην πατρός Παναγιώτου	» »	100 €
2008			
Ελένη Ζήση	Εις μνήμην Βασιλείου αδελφού και γονέων Ιωάννου & Πηνελόπης	» »	70 \$
Αριστείδης και Ιωάννης Αθανασόπουλος	Εις μνήμην Δημητρίου Δερματά	» »	100 €
Χρυσούλα Γρατσούνη		» »	100 €
Καλλιτσα Κοντογεώργου	Εις μνήμην Νικολάου Κεράνη και Δημητρίου Σταθοπούλου	» »	50 €
Σπυρίδων Ν. Δερματάς	Εις μνήμην θείου του Δημητρίου Σ. Δερματά	Μεταμόρφωση	250 \$
Γεώργιος και Μαρία Μώρη		»	40 €
Αθηνά Τσιμπογιάννη	Εις μνήμην γονέων Ιωάννου και Αγαπούλας	Αγία Κυριακή	100 €
Πάυλος Φλέγκας	Εις μνήμην γονέων και αδελφών	Μεταμόρφωση	100 \$
Μαρία Κατσούδα	Εις μνήμην συζύγου Θεοδύρου	Αγία Κυριακή	100 €
Γεώργιος & Μαρία Κακούρα	Εις μνήμην γονέων	» »	200 \$
Ευαγγελία Καρανίκα		» »	50 €
Αναστασία Σ. Δερματά		» »	50 €
Βασιλική Ντελή		» »	40 €
Ιωάννης Κουτσούκης	Για καθαριότητα Ναού	Μεταμόρφωση	50 €

Ελισάβετ Αϊβαλιώτη	Εις μνήμην συζύγου και γονέων	»	150 €
Χρυσούλα Γρατσούνη		»	100 €
Χρυσούλα Χονδρού	Δωρεά εις την διαθήκη του συζύγου της, Σωτηρίου Φωτοπούλου, υπέρ αιωνίας μνήμης	Μεταμόρφωση	5.000€
Μαρία Οικονόμου-Παπαθανασιάδη	Υπέρ υγείας	Άγιο Νικόλαο	100 €
Γεώργιος Μώρης	Εις μνήμην συζύγου του Μαρίας	Μεταμόρφωση	200 €
Κωνσταντίνος Βίγλας		Άγια Κυριακή	100 €
Όλγα Παπαδημητρίου	Εις μνήμην συζύγου και γονέων	Μεταμόρφωση	50 €
Ιωάννα Μπαμπανικολού	Εις μνήμην συζύγου Γεωργίου για στρώσιμο τμήματος Ι. Ναού	Άγια Κυριακή	1.400€
Αναστασία Ι. Ζαχαροπούλου	Εις μνήμην συζύγου Ιωάννου, αδελφών και γονέων της	Μεταμόρφωση	100 €
Ανδρομάχη Κατσιγιάννη-Βενέτη	Για αγορά θυμιατού ασημένιου	Άγια Κυριακή	1.000€
Σπυρίδων Γιαννόπουλος		»	100 €
Βασιλική Ανδριτογιάννη	Εις μνήμην αδελφής της Μαρίας Μώρη	»	200 \$
2009			
Κωνσταντίνος Τριανταφύλλης	Αντί στεφάνου, εις μνήμην Φωτεινής Π. Γιαννακοπούλου	Άγια Κυριακή	100 €
Χρίστος Τριανταφύλλης	Αντί στεφάνου, εις μνήμην Φωτεινής Π. Γιαννακοπούλου	»	100 €
Γεράσιμος Αναγνωστάκης	Εις μνήμην Μαρίας Ανουσά-Κατσιγιάννη	»	100 €
Σταυρούλα Κ. Φλώρου	Εις μνήμην γονέων	»	100 €
Ιωάννα Μπαμπανικολού	Εις μνήμην γονέων Νικολάου και Μαργαρίτας Κεράνη	»	200 €
Τασία Ι. Ζαχαροπούλου	Εις μνήμην Αθανασίου Πλάκα	Μεταμόρφωση	100 €
Ιωάννης Κουτσούκης		»	50 €
Ελισάβετ Αϊβαλιώτη		»	100 €
Βούλα Τσώμου-Κυρίτη	Μεταμόρφωση 100€, Αγία Κυριακή 100€, Παναγιά 100€		300 €
Αναστασία Σ. Δερματά	Εις μνήμην συζύγου Σωτηρίου	Άγια Κυριακή	50 €
Βασιλική Ντελή	Εις μνήμην συζύγου Δημητρίου	»	30 €
Αναστασία Σ. Δερματά	Για Αγιογράφιση	»	50 €
Ευαγγελία Δ. Καρανίκα	Εις μνήμην υιού της Αντωνίου	Μεταμόρφωση	50 €
Όλγα Παπαδημητρίου	Για αγορά κορδελλών Ωραίας Πύλης	»	200 €
Βασιλική Ντελή		Άγια Κυριακή	10 €
Κων/νος & Μαρία Βίγλα	Εις μνήμην γονέων	»	250 €
Σπυρίδων Γιαννόπουλος		»	150 €
Γεώργιος Κακούρας		»	50 €

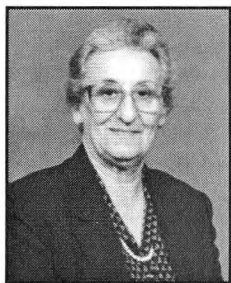
Εκ μέρους του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου του Ιερού Ναού Μεταμόρφωσης του Σωτήρος, ευχαριστούμε θερμά τους ως άνω δωρητάς και ευχόμαστε ολόθερμα ο Κύριος να χαρίζει εις όλους υγεία και οικογενειακή προκοπή

Για το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο
Ο Εφημέριος
π. Νικόλαος Αζακάς

Λίγα λόγια γι' αυτούς που έφυγαν

Η μνημόνευση προσφιλών προσώπων στη στήλη αυτή γίνεται με φροντίδα των οικείων τους, αν το επιθυμούν, που θα πρέπει να στέλνουν στην διεύθυνση του περιοδικού μας ένα έτοιμο κείμενο ή τα απαραίτητα βιογραφικά στοιχεία και μια φωτογραφία.

Χαρίκλεια Κυρίτση

Με το χαμόγελο, ακόμη και στα εκατό της χρόνια, έφυγε μια ακόμη αρχόντισσα κυρά του χωριού μας, η Χαρίκλεια Δ. Κυρίτση, γόνος της οικογένειας Χαμπερή. Η μητέρα της ήταν κόρη της μεγάλης οικογένειας του Κυρτσογιάννη. Το πατρικό της σπίτι ήταν πάνω απ' την πλατεία του παλιού χωριού, που πριν χρόνια ο αδελφός της Γιάννης, μετανάστης στην Αμερική, δώρισε στην Κοινότητα για να μεγαλώσει η πλατεία.

Στην Αμερική, όπου, από προπολεμικά, είχε μεταναστεύσει ο άντρας της, πήγε και αυτή. Εκεί έζησε για αρκετά χρόνια κοντά στο μεγαλύτερο γιο της τον Κώστα, χημικό, και την οικογένειά του. Βάσκανος μοίρα τον πήρε από κοντά της κι έτσι γύρισε στην Ελλάδα, κοντά στον μικρότερο γιο της Σπύρο, καθηγητή πανεπιστημίου και την οικογένειά του, τα εγγόνια και δισέγγονά της, που αξιώθηκε να χαρεί.

“Αγκωνή” όμως, ήταν γι' αυτήν το σπίτι της στο χωριό, όπου πήγαινε νωρίς την άνοιξη και έφευγε αργά το Φθινόπωρο. Έτσι και φέτος, μόλις μπήκε το καλοκαίρι, 16 Ιουνίου, ήλθε και πάλι στο χωριό. Αυτή τη φορά για να αναπαυθεί για πάντα.

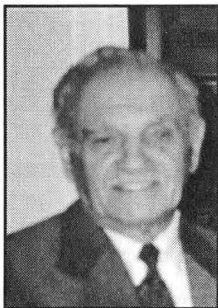
Φιλόξενη και καλοσυνάτη, χαρούμενη με σύγχρονες ιδέες και χιούμορ είχε ανοιχτό το σπίτι της, όπως και

την καρδιά της και έτσι θα τη θυμόμαστε πάντα. Αιωνία της η μνήμη.

Πάυλος Φλέγκας

Οι ανιψιές του, Μαρία και Αθηνά, κόρες της Αγαπούλας και του Γιάννη Τσιμπογιάννη, έγραψαν τα ακόλουθα λόγια αγάπης και μνήμης για το θείο τους Πάυλο Χρ. Φλέγκα:

Στην Βιρτζίνια της Αμερικής, όπου ζούσε με την οικογένειά του, έφυγε από τη ζωή ο αγαπημένος μας θείος, Πάυλος Φλέγκας, την Τρίτη, 16 Ιουνίου 2009. Ήταν το τελευταίο εν ζωή παιδί της Αθηνάς και του εθνομάρτυρα Χρήστου Φλέγκα, τον οποίο εκτέλεσαν οι Ιταλοί την παραμονή των Χριστουγέννων του 1942.

Η έλλειψη του πατέρα ήταν η αιτία που ανάγκασε τον Πάυλο να μεταναστεύσει στις ΗΠΑ, όπου εργάστηκε και έκανε οικογένεια. Πνεύμα ανήσυχου και δημιουργικού, άνθρωπος πολυμή-

χανος και γενναιοδωρος, πάντα πετύχαινε τους στόχους του.

Αγαπούσε πολύ το χωριό και όποτε ερχόταν στην Ελλάδα πάντα το επισκεπτόταν. Μάλιστα, πριν λίγα χρόνια, έφερε στον τόπο καταγωγής του τα παιδιά και τα εγγόνια του για να γνωρίσουν το Μικρό Χωριό. Αυτή ήταν και η αποχαιρετιστήρια επίσκεψή του.

Άφησε πίσω του την αξιαγάπητη Σπαρτιάτισσα σύζυγό του Κάννυ, τα τρία εξαιρετικά παιδιά του και τα εγγόνια

του. Η κηδεία του έγινε το Ροανοκε της Αμερικής όπου και κατοικούσε.

Όλοι μας προσευχόμαστε για την ανάπαυση της ψυχής του και θα τον θυμόμαστε για πάντα.

Αιωνία του η μνήμη.

Χρήστος Τσιάνας

Προδομένος από την καρδιά του, που τον ταλαιπωρούσε τα τελευταία χρόνια, έσβησε στη Θεσσαλονίκη, όπου ζούσε με την οικογένειά του, ο Χρήστος Τσιάνας, ένας ευ-

υπόληπτος πολίτης, σύζυγος και πατέρας, στις 30 Ιουνίου 2009. Η αγαπημένη του γυναίκα, Γεωργία Γιορνά από το Μικρό Χωριό και τα δυο του παιδιά έγραψαν στη μνήμη του τα παρακάτω συγκινητικά λόγια αγάπης:

Ο Χρήστος Τσιάνας ήταν σύζυγος της Γεωργίας Γιορνά. Γεννήθηκε στα Τρίκαλα. Αποφοίτησε από τη Σχολή Αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας. Υπηρετήσε επάξια 27 χρόνια στην Άμεση Δράση και αποστρατεύτηκε με το βαθμό του ταξίαρχου. Άφησε δυο αξιόλογα παιδιά με σπουδές, το Βαγγέλη και τη Μαρία. Ήταν υπόδειγμα στοργικού πατέρα, καλού οικογενειάρχη και συναδέλφου.

Παρ' όλες τις προσπάθειες των γιατρών και την μεγάλη στήριξη από την αγαπημένη του οικογένεια, δεν μπόρεσε να ξεπεράσει τα προβλήματα υγείας που τον ταλαιπωρούσαν. Την ημέρα των Δώδεκα Αποστόλων, 30 Ιουνίου 2009, ο καλός Θεός θέλησε να τον πάρει από την οικογένειά του, αφήνοντας μεγάλο πόνο και θλίψη. Επιθυμία του ήταν να αναπαυθεί για πάντα στην γενέτειρά του, τα Τρίκαλα.

Ευχόμαστε Καλό Παράδεισο στον αγαπημένο μας σύζυγο και πατέρα.

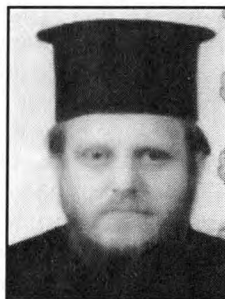
Παναγιώτης Κ. Λαμπαδάρης

Η μάστιγα της ασφάλτου ήταν η αιτία να κοπεί το νήμα της ζωής του Παναγιώτη Λαμπαδάρη, μόλις στα 36 του χρόνια. Καλός οικογενειάρχης, πατέρας τριών παιδιών, επιτυχημένος επαγγελματίας, όλα έμελλε να τα αφήσει πίσω του σε μια άτυχη στιγμή της ζωής του.

Ο Παναγιώτης ήταν γιος του παπα-Κώστα, ιερέα του Μεγάλου Χωριού. Ζούσε με την οικογένειά του στο Καρπενήσι. Εκεί, κοντά στο σπίτι του, συνέβη και το μοιραίο αυτοκινητιστικό δυστύχημα. Πλήθος κόσμου παρακολούθησε την Αρχιερατική Εξόδιο Ακολουθία που έγινε στον Ι.Ν. του Προφήτη Ηλία Καρπενησιού στις 29 Ιουλίου 2009.

Αιωνία του η μνήμη.

Δημήτριος Τσαχρής

Οι Μικροχωρίτες γνώρισαν και αγαπήσαν τον Δημήτριο Τσαχρή πριν ακόμη γίνει ιερέας, όταν είχε τη διευθύση του ξενοδοχείου στην πλατεία του Παλιού Μικρού Χω-

ριού. Ήταν ένας σεμνός, καλοπροαίρετος και ευγενικός επιχειρηματίας που πάσχιζε τίμια να ζήσει την οικογένειά του. Μέσα του όμως ένιωθε ότι ήταν ταγμένος να υπηρετήσει το Θεό. Ακολούθησε αυτό το ενδόμυχο κάλεσμα και έγινε ιερέας. Έτσι, για χρόνια λειτουργούσε στην ενορία της Αγίας Βαρβάρας Λαμίας, το πλήρωμα της οποίας έτρεφε απέραντο σεβασμό και αγάπη προς αυτόν και την οικογένειά του.

Η καρδιά του όμως δεν στάθηκε σύμμαχος σ' αυτή του την προσπάθεια. Ράγισε και άρχισε να τον ταλαιπωρεί. Παρά τις συνεχείς θεραπείες και εγχειρήσεις, δεν μπόρεσε να καλυτερεύσει, ώσπου μια μέρα έπαψε να χτυπά. Ήταν μόνο 58 χρονών. Κοντά του, στυλοβάτης, η αγαπημένη του πρεσβυτέρα Καίτη και τα δυο παιδιά τους.

Η Αρχιερατική Εξόδιος Ακολουθία του παπα-Δημήτρη Τσαχρή έγινε την Κυριακή, 11 Οκτωβρίου, στην εκκλησία που ήταν ιερέας, στην Αγία Βαρβάρα Λαμίας. Αιωνία του η μνήμη.

Ελένη Β. Τσιπά

Πλήρης ημερών έφυγε από τη ζωή στις αρχές του καλοκαιριού η Ελένη χήρα Βασιλείου Τσιπά στην Αυστραλία, όπου είχε μεταναστεύσει μαζί με τον άντρα της και δυο από τα παιδιά τους. Η τρίτη κόρη τους είχε παντρευτεί και ζει στην Αθήνα. Μετά το θάνατο του συζύγου της ζούσε με τα παιδιά της, χαϊρόταν τα εγγόνια της και το διεγγόνό της που αξιώθηκε να δει.

Στην καρδιά της όμως είχε το χωριό. Δεν ήθελε να αναπαυθεί σε ξένο χώμα. Τα παιδιά της σεβάστηκαν την επιθυμία της αυτή και την μετέφεραν από την μακρινή Αυστραλία στο Μικρό Χωριό, για να σκεπαστεί για πάντα από γενέθλια χώματα. Ας είναι αιώνια η μνήμη της.

Μαριάνθη

Κομπορόζου-Γαλανούδη

Μια ακόμη αγαπημένη μορφή του Μικρού Χωριού, η Μαριάνθη Γαλανούδη, υπέκυψε στο μοιραίο μετά από 20 ημέρες αξιοπρεπούς πάλης με αιμοραγικό εγκεφαλικό. Πέθανε στην Αθήνα στις 15

Νοεμβρίου 2009.

Η Μαριάνθη γεννήθηκε στο χωριό το 1912. Ήταν το πρώτο παιδί του Αθανασίου Κομπορόζου και της Ευφροσύνης Παπαδή. Η ίδια με την οικογένειά της δοκιμάστηκαν την

περίοδο της Κατοχής, αφού οι Ιταλοί εκτέλεσαν τον νεαρό αδελφό της Γιάννη στα Καστέλια Φθιώτιδας τον Δεκέμβρη του 1942. Μετά τον θάνατο του αγαπημένου της συζύγου, δοκίμασε την πίκρα από τον ξαφνικό χαμό του αγαπημένου της αδελφού Τρύφωνα.

Ζούσε στην Αθήνα κοντά στην κόρη της Ελένη και τον γαμπρό της Θάνο, ενώ επισκεπτόταν συχνά το γιο της, Θανάση, που ζούσε με την οικογένειά του στη Θεσσαλονίκη. Η αγάπη της για το χωριό ήταν μεγάλη και δεν πέρασε καλοκαίρι χωρίς να περάσει έστω και λίγες μέρες εκεί μέχρι και το καλοκαίρι που μας πέρασε, που έμελλε να είναι και το τελευταίο.

Γελαστή, γεμάτη καλοσύνη και ευγένεια πάντα έδινε το παρόν στις εκδηλώσεις της Αδελφότητας και του χωριού. Η γλυκιά μορφή της θα παραμείνει στη μνήμη όλων μας.

Στην τελευταία της κατοικία, στο Β' Νεκροταφείο Αθηνών, τη συνόδεψαν τα παιδιά και εγγόνια της, συγγενείς, συγχωριανοί και φίλοι. Στη μνήμη της, τα παιδιά και εγγόνια της έγραψαν τα παρακάτω λόγια αγάπης:

“Εμείς τα παιδιά της, Θανάσης-Πηγή Γαλανούδη και Ελένη-Θάνος Δημητρόπουλος και τα δυο εγγόνια της Γιάννης και Μαρία θα την θυμόμαστε για την απέραντη στοργή της, θα την βλέπουμε να στέκεται στις κρίσιμες στιγμές της ζωής μας κοντά μας, νιώθοντας βαθειά μέσα μας ότι θέλει να μας βοηθήσει.

Αντίο γλυκιά μανούλα και γιαγιά!

Να είναι ελαφρύ το χώμα που σε σκεπάζει”.

Πετρούλα Δημοπούλου-Κακούρα

Στις 9 Νοεμβρίου έφυγε από τη ζωή αγαπητή Μικροχωρίτισσα Πετρούλα Κακούρα. Ήταν η πιο μικρή κόρη από τα έξη παιδιά του Ανδρέα και της Δέσποινας Δημοπούλου. Όπως θυμούνται οι

παιλιότεροι, ο πατέρας της ήταν ιδιαίτερα αγαπητός στο χωριό και λειτουργούσε στο Καρπενήσι την περίφημη “φάμπρικα”. Τα τρία αδέρφια της χάθηκαν νωρίς, ενώ οι δυο αδελφές της, Αλεξάνδρα και Μαργαρώ είχαν ξενιτευτεί. Η Πετρούλα όμως έμεινε στο χωριό, πιστή στην παραδοσιακή αγροτική ζωή.

Παντρεύτηκε ένα καλοσυνάτο, εργατικό και ευσυνειδητο άντρα, τον Βαγγέλη Κακούρα, που για χρόνια προσφέρει τις υπηρεσίες του και στην εκκλησία του χωριού. Μαζί απέκτησαν μια κόρη, τη Δέσποινα, που εργάζεται στην Αγροτική Τράπεζα και ζει με τον άντρα της και τα παιδιά τους στο Καρπενήσι. Για την Πετρούλα, η μονάκριβη κόρη τους και η οικογένειά της ήταν η αδυναμία, η χαρά και η κινητήρια δύναμή της.

Αν και έζησε όλες τις συμφορές του χωριού, δεν ήθελε ούτε στιγμή να απομακρυνθεί απ’ αυτό. Ήταν πάντα πρόσχαρη, χαμογελαστή και πρόθυμη να εξυπηρετήσει συγχωριανούς όπου και όπως μπορούσε και ανταμειβόταν από την εκτίμηση και αγάπη όλου του χωριού. Προδομένη από την καρδιά της έκλεισε για πάντα τα μάτια, μέσα στη θαλπωρή και την αγάπη του συζύγου της, των παιδιών και εγγονών της.

Ας είναι αιώνια η μνήμη της.

Παναγιώτης Κωστοπαναγιώτης (1921-2009)

Πλήρης ημερών έφυγε στις 5 Νοεμβρίου 2009, ο αγαπητός παλαίμαχος πρόεδρος της Πανευρυτανικής Ένωσης, Παναγιώ-

της Κωστοπαναγιώτης. Επί δεκαετίες στο τιμόνι του μεγάλου αυτού Συλλόγου όλων των Ευρυτάνων, αεικίνητος πρωτοστατούσε σε κάθε πατριωτική εκδήλωση, άλλοτε στην Ευρυτανία και άλλοτε στην Αθήνα ή σε άλλες πόλεις της Ελλάδας, ακόμη και στην Αμερική, όπου ζουν τόσο Ευρυτάνες.

Για όλα τα χωριά και τους Συλλόγους της Ευρυτανίας είχε να πει έναν καλό λόγο κι’ όταν είχε τη δυνατότητα έδειχνε έμπρακτα την αγάπη και συμπάρστασηί του. Δεν θα ξεχάσουμε, βέβαια, και το μεγάλο ανθρωπιστικό του έργο με την πρωτοβουλία του να επιτύχει την τακτική επίσκεψη ομάδας ιατρών σε όλα τα χωριά, με πρώτο τον αείμνηστο γιατρό Τάσο Κοντομέρκο από το Μεγάλο Χωριό.

Ιδιαίτερη σημασία έδειχνε για τους νέους και γι’ αυτό, επί εποχής του, καθιερώθηκαν οι υποτροφίες των Ευρυτάνων φοιτητών από την Ένωση Ευρυτάνων Αμερικής “το Βελούχι”. Παράλληλα, βέβαια, φρόντισε και για τους υπερήλικες. Αυτός, μαζί με τον πρόεδρο του “Βελουχίου”, αείμνηστο Μικροχωρίτη Τάκη Πολύζο, έδωσαν μάχες για την ίδρυση του Γηροκομείου Καρπενησίου ως ότου πειστεί η πολιτεία να το εντάξει στα έργα εθνικής πρόνοιας. Σήμερα, πάνω από μια 100άδα ηλικιωμένοι συμπατριώτες μας βρίσκουν φιλοξενία, θαλπωρή και περίθαλψη.

Η Εξόδιος Ακολουθία του Π. Κωστοπαναγιώτη έγινε στον Ι.Ν. Παναγίας Καρπενησίου στις στις 7 Νοεμβρίου 2009, χοροστατούντες τον Σεβασμιότατο Μητροπολίτη Καρπενησίου κ.κ. Νικολάου. Τον επικήδειο λόγο εκφώνησε ο πρόεδρος της Πανευρυτανικής Ένωσης κ. Κώστας Παπαδόπουλος. Ας είναι αιώνια η μνήμη του.

Κομμώσεις

Ανδρικές – Γυναικείες – Παιδικές

“ΚΙΚΗ”

Κική Φούκα-Σκοτίδα
Καραϊσκάκη 4, Καρπενήσι
Τηλ. 22370 25666

Ταβέρνα - Φηστάρια

“Ο Χρήστος”

Ε. Χρήστου Βαστάκη
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41454 • Κιν.: 6974989615

TAXI

Γιάννης Καραγκούνης

Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41392, Κιν. 6972 707840

ΑΓΟΡΑΙΟ

Βασίλης Μπούρας

Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41300/41281,
Κιν. 6972 288457

Καφετέρια

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΠΟΥΡΑΣ

Νέο Μικρό Χωριό Τηλ. 22370 41300

ΡΑΔΙΟ ΤΑΞΙ ΤΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ

24 ώρες το 24ωρο
Τηλέφωνο: 22370 22011

Ξυλόγλυπτα

Χειροποίητες πρωτότυπες
δημιουργίες σπάνιας ομορφιάς

Έκθεση – Διάθεση:
Νέο Μικρό Χωριό “Το Τζάκι”
Τηλ. 22370 41318

ΞΥΛΙΝΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΕΣ

...με έμπνευση από τη φύση

Έκθεση – Διάθεση:
Παλιό Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41031

Απειριέ

Ζωγραφική – Εικόνες
Στέλλα Γιαννακοπούλου

Ερεχθείου 37, Ακρόπολη – Αθήνα
Τηλ. 6977179703 (Μόνο γραπτά μηνύματα)
210-9226348

Εστιατόριο – Ψησταρία

“Ο Παράδεισος”

Αφοί Καλύβα
Διασταύρωση Μικρού-Μεγάλου
Χωριού
Τηλ. 22370 41320, Κιν. 6973 431421
Web: www.hellastourism.gr/paradisos

ΤΑΝΘΕ

Computer Expert Co.

Θάνος Δημητρόπουλος

Κορθίου 19, 11254 Αθήνα
Τηλ./Fax: 210 2230673
Θεσ/νίκη: 2310 20 20 89
κ 6932 96 88 50
κ 6932 46 23 32
E-mail: thanos@panafonet.gr

HP CAD/CAM products:

ME - Mechanical Eng.-2D
SD - Solid Designer - 3D
E3 - Electrical, Electronic
Engineering Design

CAD/CAM/EE
COMPANY

Ξενοδοχείο

Country Club Hellas Hotel

Δ/νση: Πόπη Μπακατσιά
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41570-6, Fax: 22370 41577
Web: www.countryclub.gr

Ξενοδοχείο

Εστιατόριο – Καφετέρια

“Η Χελιδόνα”

Δ/νση: Σταυρούλα Τζαβέλη
Παλαιό Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41221, Κιν. 6976 912009

Ξενώνας

“Η Γωνιά”

Δ/νση: Γιώργος Γιαννακόπουλος
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41393, Fax: 22370 41586
Web: www.giannakopoulos_g.gr

Ξενώνας

Ταβέρνα – Καφετέρια

“Το Ρίζωμα”

Δ/νση: Θεόδωρος Μπούρας
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41170, Fax: 22370 41486

Ψησταριά – Εστιατόριο

Χωριάτικη Κουζίνα

Ενοικιαζόμενα Δωμάτια

Α΄ κατηγορίας

“Το Χωριάτικο”

Δ/νση: Βασιλική Νασιοπούλου
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41257/ 41103

Ξενώνας – Καφετέρια

Studio Merses

Υπευθ. Κρατήσεων: Αγορίτσα Τσιινιά
Παλαιό Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41444, Fax: 22370 41111
Κιν. 6974 114182
Web: www.merses.gr
E-Mail: merses@acn.gr

Ξενώνας

Iβίσκος Studios

Δ/νση: Σωτήρης Ζήσιμος
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41515, Fax: 22370 41315
Κιν. 6972 555638
Web: www.iviskos.gr E-Mail: info@iviskos.gr

Ενοικιαζόμενα

Πανοραμικά Δωμάτια

“Το Τζάκι”

Δ/νση: Παρασκευή Ν. Αζακά
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41318/41465,
Fax: 22370 41094 Κιν. 6977 808961

Ενοικιαζόμενα Πολυτελή

Δωμάτια

Ουρανία Τάσιου

Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41349

Ενοικιαζόμενα Δωμάτια

Φωτεινή Ζάρα

Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41236/ 41433

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΛΙΑΠΗ

Αθήνα – Λαμία – Μακρακώμη
Άγιο Γεώργιο – Καρπενήσι
Δ/ση: **Μαρία Π. Σκρεπετού**

Κηφισού 91β 8, Αθήνα
Τηλ. 210 3454825 – 3452186
Fax: 210 3452186

ΞΗΛΟΥΡΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΔΟΥΛΑΒΕΡΗΣ
ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

Τηλ. 22370 41058 Κιν: 6972 79 12 81

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ

ΣΟΦΙΑ ΛΙΑΡΟΚΑΠΗ

ΜΠΟΤΣΑΡΗ 8 - ΤΗΛ. 0641 / 23.602 - ΑΓΡΙΝΙΟ

ΧΡΥΣΟΥΔΑ ΗΡ. ΛΙΑΠΗ
ΔΙΠΛΩΜ. ΑΓΡ. & ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΣ
ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Ε.Μ.Π.

ΑΘΗΝΑ
ΑΔ. ΚΟΡΑΗ 54-56
ΒΥΡΩΝΑΣ

ΤΗΛ: 6972848406
210-7622751

ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΧΩΡΙΟ

LAND BROKER

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΡΩΝΗΣ

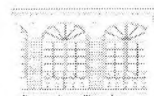
Καραολή & Δημητρίου 70, 18534 Πειραιάς Κινητό
Τηλ. 210 41.11.849, Fax 210 41.34.776 6972.71.75.75
Ζηνοπούλου 7, 36100 Καρπενήσι
Τηλ. 22370 25.932

Πωλήσεις
Εκτιμήσεις
Δάνεια
Ενοικιάσεις
Οικόπεδα
Αντιπαροχές

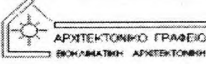

café
ΑΣΤΕΡΙΑ
restaurant
Αιμιλία Κουφαλιώτη
Παραλία Κοκκινιά Βούρλα
Τηλ : 02350 23261,
80901, 80902

Πάνος Τοιρογιάννης
• Διαφημιστικό Δώρο Επιχειρήσεων
• Εκτυπώσεις Offset
• Μεσοτύπιες
• Μηχανογραφικά Έντυπα
• Ψηφιακά
Ευριπίδου 75 • 105 53 Αθήνα
Τηλ.: 210.3228.222 - 210.3214.815
Fax: 210.3214.815
Κιν.: 6944.558940

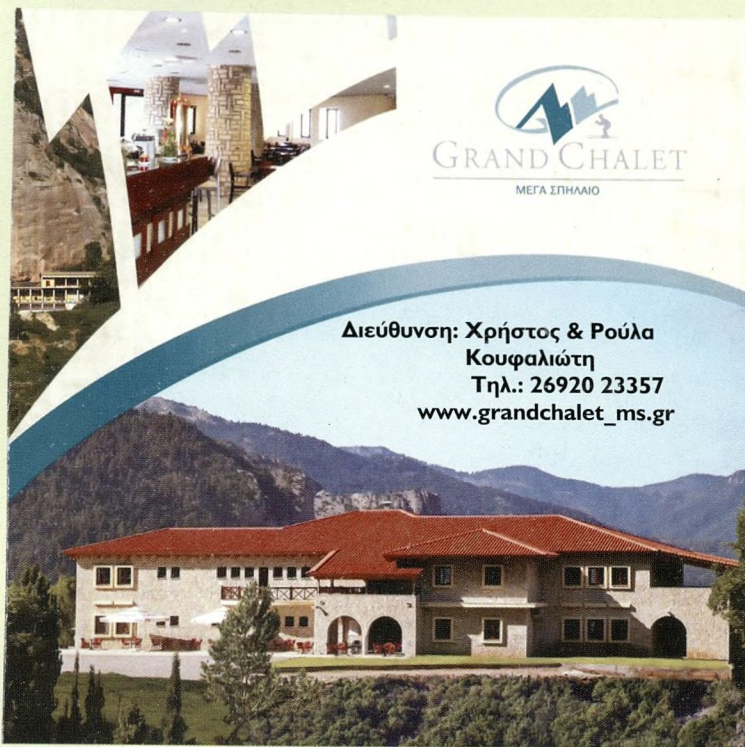
Αθανάσιος Π. Παροκάκης
Διακοσμητής

Interior Designer
**Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός
και Μελέτη Χώρων**
Κόκαλη 31, Αγρίνιο, τ.κ. 26100
Τηλ.: 0641 - 33233, (ε& fax) - 24522
Κιν.: 0932831607, E-mail:
athanari@otenet.gr

POSSIBLE SUN-ENERGY SYSTEMS
SOLAR tech
Ioannis Zorbalas
ZORBALAS S.A.
34 Glysti Str., 117 44
Athens - Greece
tel: +30 210 901 3344-5
fax: +30 210 901 3294
e-mail: zor.zorbalas@solartech.gr
www.solartech.gr

Τεχνικές εργολαβίες – πέτρινες
κατασκευές
ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΣΙΜΟΣ
Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41056,
Κιν. 6977 624440

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
ΕΠΟΧΟΜΑΤΙΝΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ
ΧΡΙΣΤΟΣ ΒΕΝΤΟΥΡΗΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ Ε.Μ.Π.
ΚΥΠΡΟΥ 75Α ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ 16452 ΑΘΗΝΑ
τηλ (+30)2109925423 (+30)6936599467
e-mail: ventouris@hol.gr

ΠΑΤΩΜΑΤΑ
ΛΟΥΣΤΡΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ
ΣΚΑΛΕΣ
ΛΙΑΠΗΣ ΝΙΚΟΣ & Υιός
ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΓΓΥΗΜΕΝΗ
6610846 • 6048695 • 0972 136979

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Χριστούγεννα στη σπηλιά 1
- Πέμπτη του Αγίου Σεραφείμ
εικών εν Κωνσταντινουπόλει 3
- Από τη σκοπιά της Αδελφότητας .. 7
- Νέα από το χωριό 13
- Από το χώρο της Ευρυτανίας
και της Ρούμελης 15
- Μικροχωρίτες της Διασποράς 19
- Το Μικρό Χωριό 25
- Πώς γλίτωσα από τη “γρίπη”
του 1918 29
- Δημήτριος Δ. Πολύζος 33
- Η Μάχη του Μικρού Χωριού 35
- Γενικές παρατηρήσεις για την
παράδοση και το περιβάλλον 37
- Από την Ελληνική Μυθολογία 39
- Φύση, η πηγή της ζωής 40
- Ιστορικές Μνήμες και Προσωπικές
Αναμνήσεις 42
- Από το Μητρώο Αρρένων Κοινότητας
Μικρού Χωριού (1818-1881) 44
- Έρωτος και Ρέντη Γωνία 45
- Κίνηση Ευρυτανικών Συλλόγων 47
- Βιβλιοπαρουσιάσεις 50
- Αυτοί που δεν μας ξεχνούν 53
- Δωρεές εις μνήμην 55
- Δωρεές προς Ιερούς Ναούς
του χωριού 56
- Λίγα λόγια γι’ αυτούς
που έφυγαν 58

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΩΝ ΠΛΑΚΑ

34 ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΩΤΟΙ σε ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ - Α.Τ.Ε.Ι.

- ΓΡΑΜΜΙΚΟ
- ΕΛΕΥΘΕΡΟ
- ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
- ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

FOUNDATION

- ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ
- ART & DESIGN
- ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

- ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
- ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

Κ Ε Ν Τ Ρ Ο
Τ Ε Χ Ν Ω Ν
Π Λ Α Κ Α

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΩΝ ΠΛΑΚΑ ΑΕ

ΑΘΗΝΑ

ΠΑΤΗΣΙΩΝ 65, 104 33 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ: 210 8250552, FAX: 210 8250627
και

ΨΥΧΙΚΟ • ΓΛΥΦΑΔΑ • ΚΗΦΙΣΙΑ

e-mail: info@plakas.gr
www.plakas.gr